

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFA

MAYIS 2015 Sayı: 9

Fiyat: 6 TL

ISSN 2148-7820

Bi dünya...

EMRAH SERBES YENİ HİKÂVELERİYLE HER AY KAFA'DA!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Anadolu'da 1 Mayıs ilk kez Osmanlı döneminde, 1905 yılında İzmir'de kutlandı. Bunu 1909 Üsküp kutlaması izledi. (1905)

Çok sayıda işçi greve çıktı. Taleplerin arasında, "yabancı şirketlere el konulması, 1 Mayıs'ın resmen işçi bayramı olarak tanınması, grev hakkı" vardı ve birçok işçi tutuklandı. (1923)

"Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun" adıyla çıkarılan düzenleme ile "Bahar ve Çiçek Bayramı" olarak genel tatil günlerine dahil edildi. (1935)

Taksim'de yüz binlerce kişinin katılımıyla hüzünlü fakat aynı zamanda görkemli bir miting gerçekleştirildi. (1978)

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra, o zamana kadar "Bahar Bayramı" adıyla resmi tatil günü olan 1 Mayıs, Milli Güvenlik Konseyi tarafından resmi tatil günü olmaktan çıkarıldı. (1981)

Eylemlerde 40 kişi yaralandı, 2 bin kişi gözaltına alındı. Taksim'e çıkmak isteyen göstericilere ateş açan polis, İTÜ öğrencisi Gülay Beceren'in felç olmasına neden oldu. (1990)

Türkiye'nin birçok ilinde "Şimdi Demokrasi Zamanıdır" temel sloganı ile ifade edilen, demokrasi ve özgürlük talebinin, güvenli bir gelecek isteğinin dile getirildiği mitingler yapıldı. (1998)

1 Mayıs'ı kutlamak üzere bir araya gelen Türk-İş, Hak-İş, DİSK ve KESK "Küresel saldırıya karşı güç birliği" sloganını temel aldılar. Mitinglerde iş güvencesi talep edildi. (2000)

Bu yıl da 1 Mayıs yine Çağlayan'da yapıldı. (2003)

1 Mayıs'ı tekrar Taksim'de kutlamak, 1977'de olan olayları anmak isteyen gruplara polis müdahale etti. 1 kişi hayatını kaybetti. 100'den fazla kişi yaralandı. (2007)

Verilen mücadeleler sonucu 2010, 2011 ve 2012'de 1 Mayıs, Taksim'de coşkuyla kutlandı. Polis müdahalesi olmayınca olay da yoktu. (2010-2011-2012)

İstanbul'da ilk kez 1 Mayıs kutlaması yapıldı. (1910)

1 Mayıs'ı "İşçi Bayramı" olarak kutlayan işçilerin eylemi engellenmek istendi. Sekiz saatlik iş günü için bildiri dağıtan birçok işçi tutuklandı. (1924)

En kitlesel 1 Mayıs kutlandı. Bu miting DİSK'in öncülüğünde Taksim Meydanı'nda yapıldı. O gün Taksim Meydanı'nı 400 bin emekçi doldurdu. (1976)

İstanbul'da kutlamalar yasaklandı ve sokağa çıkma yasağı kondu. TİP Genel Başkanı Behice Boran ve bine yakın kişi gözaltına alındı. (1979)

TA RİH TE 1 MA YIS

İstanbul kutlamaları üç işçi konfederasyonu ve KESK ile ortak düzenlendi. Miting Çağlayan'da yapıldı. Ülkenin pek çok kentinde yine kutlamalar yapıldı. (2001)

DİSK ve Türk-İş kutlamaları Taksim'de yapmak üzere valiliğe başvurdu, ancak valilik izin vermedi. Bunun üzerine Türk-İş Çağlayan için başvurdu ve mitingi orada yaptı. (2004)

DİSK binası önündeki olaylarda CHP milletvekili Özpolat, biber gazı nedeniyle kalp spazmı geçirdi. 19 yaşında bir genç, başından plastik mermiyle vurularak yaralandı. (2008)

Taksim emekçilere tekrar yasak ilan edildi. Gerekçe ise çukurlar gösterildi. Taksim'e ulaşımı engellemek için Valilik Galata Köprüsü'nü kaldırdı, Unkapanı Köprüsü'nü

Yoğun baskılara rağmen İşçi Bayramı olarak kutlandı. İşçiler Haliç'ten başlayarak Karaköy üzerinden Beyoğlu'na kadar yürüyüş yaptı. (1920)

Takrir-i Sükun Kanunu sonrasında kutlamalara izin verilmedi ve 1935 yılına kadar hemen hemen her yıl 1 Mayıs'lar gizli kutlandı. 1 Mayıs'ın bundan sonraki tarihi "yasak"larla yazıldı. (1925)

Tarihe "Kanlı 1 Mayıs" olarak geçti. Göstericilerin üzerine ateş açıldı ve 34 insanımız hayatını kaybetti, yüzlerce kişi yaralandı. Failleri ise hala bulunamadı! (1977)

12 Eylül darbesinden önce son "yasal" 1 Mayıs kutlamaları yapıldı. Sıkıyönetim altındaki İstanbul, Ankara ve İzmir'de gösteriler yasaklandı. DİSK, Mersin'de "izinli" 1 Mayıs kutlaması yaptı. (1980)

İstiklal Caddesi'nden Taksim Meydanı'na yürümek isteyen 2 bin kişilik gruba polis müdahale etti. Alnından vurulan 1 işçi hayatını kaybetti. 400'ü aşkın eylemci gözaltına alındı. (1989)

Kadıköy'de yapılan mitingde polis ateşi sonucunda Dursun Odabaşı, Yalçın Levent ve Hasan Albayrak öldürüldü, 67 kişi ise yaralandı. (1996)

İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Adana, Kocaeli, Lüleburgaz, Gebze, Eskişehir, İskenderun, Kayseri, Trabzon, Silifke ve Divriği'de mitingler yapıldı. (1999)

Bu yıl, 1 Mayıs'ı birçok emek örgütü, İstanbul'da Çağlayan meydanında kutladı. (2002)

Bu yıl en geniş katılımın yaşandığı ilçe Kadıköy oldu. Çeşitli sendikalar ve gruplar Rıhtım Caddesi'ne yürüdü. (2006)

1981'den sonra tekrar resmi bayram olarak kabul edildi. Taksim'e çıkılmasına izin verilmedi. Emekçilerin kararlılığı sonucu Taksim 'kısmen' açıldı. (2009)

Taksim'e yine izin verilmedi! 19'u polis, toplam 90 kişi yaralandı. 266 kişi gözaltına alındı. (2014)

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Coşkun Aral

doğum günüm: **kanlı 1 mayıs**

Nisan 1977'de Savaş Ay'la "Dünyaya Açılma" diye adlandırdığımız Avrupa seyahatinden dönmüş; olay çıkması muhtemel olan Taksim 1 Mayıs kutlamaları için kendimizce bir çalışma planı hazırlamıştık. Muhabiri olduğum DİSK yanlısı Politika Gazetesi'nden edindiğim bilgiler, Mao'cu grupların asla korteje alınmayacağı yolundaydı. Savaş'ın çalıştığı bütün marjinal gruplara açık Vatan Gazetesi'ne göre de, Mao'cu örgütler "her ne pahasına olursa olsun" meydana gireceklerdi. Üstelik söz konusu tarihten birkaç gün önce afişleme nedeniyle kan dökülmüş, intikam yeminleri edilmişti.

Savaş Ay'la birlikte yaptığımız işbirliği çerçevesinde muhabiri olduğumuz kurumlara yayın politikalarına uygun fotoğraf verecek; olay çıksın çıkmasın kolektif bir çalışma ve ortak imza ile 1 Mayıs sergisi ve kitabı hazırlayacaktık. **Oldukça renkli başlamıştı 1 Mayıs törenleri... Atatürk Kültür Merkezi'nin meydana bakan yüzü 'Demirci Kawa'nın zincirli dev resmi ile kaplanmıştı.** Düzenli olarak meydana giren rengarenk bayraklı, flamalı kortejler, halay çeken davullu zurnalı farklı bölgelerden gelen işçi kortejleri... Bu geçit töreni, 1970'li yılların başında yaşanan askeri darbeli, baskı ve işkencelerle dolu bir döneme, işçi sınıfının, onlarla işbirliği halindeki sivil toplum hareketlerinin ve gençlik örgütlerinin karşı duruşunun ifadesiydi. Sabah erken saatlerde başlayıp akşam saatlerine kadar her şey tam bir bayram ve şenlik havası içinde geçmişti. Olay beklentisi içindekiler, provokasyona umut bağlayanlar huzursuz olmuş olmalıydılar. Savaş ile birlikte biz de artık film stoklarımızın sonuna gelmiş, güneşi arkamıza alıp, kitlenin sol ellerinin havaya kaldırıldığı final fotoğraflarla röportajımızı tamamlayacaktık.

Savaş ile birlikte kalabalığı yarıp Sular İdaresi önündeki öğrenci gruplarına yöneldik. Ben öğrencisi olduğum İşletme Yüksek Okulu öğrencilerinin bulunduğu Taksim anıtının Sıraselviler'e bakan tarafına, Savaş da Dalan döneminde yıktırılan ve bugün olmayan Tarlabası yönündeki kendi okul grubunun bulunduğu yere yöneldi. O zamanlar kitle fotoğrafı çekecek tek olanak, tanıdık birinin omuzuna çıkıp biraz tepeden bir açıyla binlerce kişiyi çekmek hayalimdi. Ben bulabildiğim bir arkadaşımı ikna edip, biraz yüksekte ilk çekimlerimi yaparken bir yandan da gözüm Savaş'ı arıyordu. Onu yüksek bir yerde ararken, birden DİSK ve Tertip Komitesi'nin kırmızı yelekli, bayraklı, sopalı insan zincirinin hemen önünde ciddi bir dalgalanma başladı.

Saygı duruşu yapılırken alana sokulmayan Sovyet karşıtı Mao'cu siyasetler bir anlık gafletle insan zincirini bozmuş, bulundukları yere Arslan Çiftliği'ne girdi.

doğru baskı yapmaya başlamıştı. İzdihamla dönüşen bir hareketlenmeyi arkadaşımın omuzlarında adeta film gibi izliyorum; arada bir deklanşöre basıyordum. Çünkü az filmim vardı ve idareli kullanmam lazımdı. Bir ara Savaş'ı elindeki silahla kalabalığı yarmaya çalışan bir gazete satıcısının önünde görür gibi oldum. Ancak izdiham bir tsunami gibi bulunduğu yere ulaşmıştı. **Ve bir anda Savaş'ı son gördüğüm yerden tek el silah patladı. İşte o anda, ben arkadaşımın omzundan yere düştüm; teleobjektifim ikiye bölündü. Bir sessizliğin ardından adeta bir koro gibi patlayan silahlar, önümüzden sirenlerini sonuna kadar açıp geçen panzerler, çığlıklar ve kalabalığı sükunete davet eden sesler...**

Yere düştüğümde beni omzunda taşıyan arkadaşımın iyi olduğunu görmemle rahatladım. Gözlerim Savaş'ı arıyordu. Yere yattığım sürede Nikon F2'imdeki filmlerin artık sonuna yaklaşmıştım. Zaten düzgün fotoğraf için de ışık azalmıştı. Yerimden kalkıp Kazancı Yokuşu'na yöneldim; çünkü orada bir can pazarı yaşanıyor. Ancak Sıraselviler girişinde kurşunla vurulmuş iki arkadaşının başında öfkeyle bağırarak puşili bir genç, hemen ötesinde Pamuk Eczanesi önünde devirdikleri bir el arabasını siper alarak otomatik tüfeklerle tarayan polis panzerine ateş eden bir grup ve ötelerinde birbiri üzerine yığılmış ölü ve yaralıları arasından insan kurtarmaya çalışanlar...

Her şey öylesine korkunç, öylesine dehşet vericiydi ki... Ve makinamda film kalmamıştı. Bir taraftan Savaş'ı arıyor, diğer taraftan gördüğüm her meslektaşımın film istiyordum.

Saatlerce boş boş dolaştım. Bir ara rahmetli Örsan Öymen'le karşılaştım. Dönemin en iyi gazetecilerinden biri olan Örsan Abi, halimi görünce onunla Park Otel'i'ne gidip, gördüklerimi anlatmamı istemişti. Örsan Abi'yle Gümüşsuyu'nda ilerlerken meydan askeri birliklerle dolmuştu. Sağa sola koşuşan çaresiz insanlar; yerlerde bayraklar, flamalar, bannerler ve kan izleri vardı. Bir süre sonra meslekteki abimiz Ergin Konuksever'i gördük; ardından da Savaş Ay. Savaş'ı sapasağlam gördüğüm için mutluydum; hemen birbirimize neler gördüğümüzü anlatmaya başladık.

Şu anda kendisini rahmetle andığım sevgili arkadaşım, tarihe "Kanlı 1 Mayıs" olarak geçecek olayda ilk kurşunu ateşleyen kişiyi çektiğini söylüyordu. O fotoğraf, o dönemde Savaş Ay'ın çalıştığı Hayret Dergisi'nde yayınlanacak tarihi bir belge niteliği taşıyacaktı. Enteresandır, Savaş bu fotoğrafın siyasi dergilerde çıkmasını

Emrah Serbes

seyirci

Adem Çiğil işinden çıktı, akşam trafiğinde dur kalk yapan binlerce arabadan birinin direksiyonuna geçti. Yan şeridindeki okul servisinin lastiklerine dikmişti gözlerini. Yavaş yavaş dönerken birden duran ve sonra yine dönmeye başlayan o lastikler çamaşır makinesi haznelerini andırıyordu. Bir korna sesi geldi arkasından, önündeki araba biraz uzaklaşmıştı, ona yaklaştı, servis arkada kaldı. Sol taraftaki büyükçe bir banka şubesinin bankamatik kovuğunda ihtiyar bir adam, yere karton sermiş, torbasını başına yastık yapmış, çenesine kadar çektiği kirden keçeleşmiş battaniyenin ucundan sıkı sıkı tutmuş, uyuyordu. Derindi uykusu. Ne başucundaki kaldırımdan gelip geçen kalabalığa ne de trafiğin gittikçe artan gürültüsüne aldırıyordu. Araba kalabalığıyla belirsizleşmiş şerit çizgilerine onlarca seyyar satıcı dizilmişti. Kimisi durduğu yerden kimildamıyor, kimisi de aynı çizgide ileri geri dolaşıyordu. Bu halleriyle birbirlerinin önüne kırmaya çalışan arabaları önledikleri, trafiğe bir düzen kattıkları bile söylenebilirdi. Şarj aletçiler, çiçekçiler, Fındık 1 TL önlüklü fındıkçılar, sucu çocuklar ve hem sucu hem de muzcu bir adam. Hemen hemen hepsi soğuşun katılaştırdığı yüzlerine bir gülümseme yerleştirip şoförlerle göz göze gelmeye çalışıyor, ellerindekini arabaların camlarına uzatıyordu. Bütün camlar kapalıydı, kimsenin çok darda kalmadıkça onlardan bir şey almaya niyeti yoktu. Şehrin merkezinde, akşam trafiğinin ortasında debelenen bu insanlar, sadece camı hafifçe aralanmış bir arabanın peşinden ısrarla koştukları zaman göze çarpıyorlardı. Ama gerçekte kim görüyordu onları. Adem Çiğil da olmasa kim görecek.

Trafik bir an için açılır gibi oldu, kavşaktaki ışıktaki yine durdu. Yaşı kestirilemeyen çökkün bir kadın yaklaştı onun arabasına doğru, sol eliyle küçük bir çocuğu tutmuştu bileğinden, sağ elinin iki parmak kemiğiyle arabanın camını tıklattı hafifçe. Düğmeye basıp camı yarısına kadar açtı. Kadın avucunu içeri uzatıp "Mecburiyetten ağbi," dedi. Kadının buruşuk, kirli avucuna, ince parmaklı eline dikkatle baktı. "Mecburiyetten," dedi yine kadın bitkin sesiyle. Kadının solgun yüzüne baktı, alındaki kırışıkları, gözlerinin sönmüş ışığını inceledi. Evet, mecburiyettendi, yalan değildi. Yeşil yandı, camı kapadı, kadının avucunu korkuyla geri çekişini izledi cam kapanırken, gözlerinde hayal kırıklığıyla karışık bir öfke belirmişti. Önündeki araba ilerleyince gaz pedalına dokundu hafifçe, uzaklaştı. Dikiz aynasından biraz daha baktı kadına, başka bir arabayı kollamaya başlamıştı.

Yirmi dört saat açık bir otoparka girdi, zeminden üç kat aşağıda boş yer buldu. Arabadan çıktı, bomboştu etraf, sessizlik ürperticiydi. Kendi adım seslerini dinleyerek yürüdü arabaların arasından. Asansörle yukarı çıktı. Otoparktan çıkınca sağa sola baktı. Karşıdaki parka girdi, ıssızdı park, kurumuş, uzun gölgeli ağaçların arasında yavaş yavaş yürümeye başladı.

Yirmi otuz metre uzakta bir kadın gördü. Bir banka oturmuştu, yanında dikdörtgen, yeşil bir spor çanta duruyordu, parmaklarında sigara, önüne bakıyordu. Karşısındaki banka oturdu. Kadın onun geldiğini fark etmemişti, önüne bakıyordu sadece. Kimdi bu kadın? Evden mi kaçmıştı, kocasından ya da ailesinden. Belki de çocuklarını bırakarak. Kimseyi beklemiyordu, bu açıktı, yoksa niye öyle ilgisiz, bütün dünyayla bağlantısını kesmiş gibi baksın önüne. Çaresizlik de vardı bakışlarında, korku da vardı. Nasıl baş edecekti bu geceyle, nereye, kime gidecekti? Karanlığın pençeleriyle baş başaydı. Hayali değil, somut pençeler. Gecenin içinden çıkan insanların bin bir nedenle pençeleşmiş, karanlıkla bütünleşmiş elleri. Kadın, sigarasını ayağının altında ezdi. Başını kaldırıncı kendisine bakan Adem Çiğil'i fark etti. Eli çantasına gitti. Ne vardı içinde? Belki de elinde kalan

son eşyalar ama ne? Çantayı birden tuttu sapından, kalktı banktan, hızla uzaklaşmaya başladı. Kadının arkasından baktı bir süre daha. Tam karşısındaki park lambası yanıp yanmamakta kararsız, cızırdayıp duruyordu, söndü birden. Banktan kalktı, parkın çıkışına yürüdü. Merdivenlerde durdu, ışıklı caddeye döndü. Trafik lambalarında bekledi, herkesle birlikte karşıya geçti.

Trafiğe kapalı ışıklı caddenin ortasından yürüyordu, bir insan seli akıp gidiyordu sağından solundan. Kimseyi doğru düzgün göremiyordu, "Böyle olmaz," diye geçirdi içinden. Ara sokaklardan birine saptı. Birkaç sokak yürüdü iç tarafa, insan kalabalığı azaldı. Bir gürültü duydu, öfkeli sesler. O tarafa seğırtti. Bir mekânın içinden geliyordu. Kapıdan geçince, uzun masalara sıralanmış bir erkek kalabalığının gözlerini karşı duvardaki dev ekrana dikmiş maç seyrettiğini anladı. Elli yaşlarında asık suratlı bir garson geldi yanına, "Yerimiz yok ama şöyle alayım istersen," deyip beşinci sırada uzun ayaklı bir masayı gösterdi. Küçük bir masaydı, diğer masaların yanına maç için sıkıştırıldığı belliydi. Gözlüklü bir adam bira içiyordu başında. Ona doğru yürüdüler, garson adama, "Sakıncası yoksa," dedi. Adam bir an bakışlarını ekrandan ayırıp gözlüklerinin üstünden Adem Çiğil'a baktı, "Tabii tabii," dedi, eliyle masayı gösterdi.

Genç bir garson, uzun bir sandalyeyi masaların arasında yan tutup getirdi, yerleştirdi hızla. Adam sandalyesini biraz yana çekti, başıyla selam verdi, "Hoş geldin," dedi. Başını hafifçe sallayıp selam verdi, oturdu. Başında bekleyen garsona bir bira söyledi. Birasını yudumlayıp herkesle birlikte ekrana bakmaya başladı, takımları çıkaramadı, biliyordu ama hangisinin hangisi olduğunu anlayamıyordu, forma renkleri mi değişmişti. Uzağı biraz bulanık görüyordu, cebinde gözlüğü de vardı ama takmadı. Gördüğü kadarı yetiyordu ona.

Birahenenin karşısındaki çöp konteynırına bir çekçek yaklaştı, orta yaşlarda, ince yapılı biriydi çeken. Hareketleri çevikti, hemen konteynırın başına geçti, içine eğilip uzun çengeliyle karıştırmaya başladı. Birkaç pet şişe ve bira kutusu çıkarıp ayağının altında ezdi, arabaya attı. Biraz daha karıştırdı konteynır çengeliyle. Dizleriyle konteynırın tutamak yerlerine çıkıp içine eğildi, gözden kayboldu, bir süre sonra sündüre sündüre bir şey çıkardı oradan. Beyaz

Karanlığın pençeleriyle baş başaydı. Hayali değil, somut pençeler. Gecenin içinden çıkan insanların bin bir nedenle pençeleşmiş, karanlıkla bütünleşmiş elleri.

aşıptan bir pencere çerçevesi. Camının yarısı kırılmış. Çerçeveyi kaldırmanın kenarına yasladı, arabasından bir keser alıp geldi. Çerçevenin kalan camlarını keserin tersiyle kırmaya başladı. Birahenenin içinde, ön masalarda oturan birkaç kişi kırılan cam sesleri üzerine o tarafa baktılar, ne olduğunu anlayınca tekrar maça döndüler. Adam iki üç dakika uğraşıp çerçevedeki bütün camı ve kenarındaki

macuna yapışıp kalanları temizledi. Geri döndü, çerçeveyi kaldırma koydu, sonra çekçek çuvalının içinde kayboldu. Dibinden iki plastik bidon, birkaç gri boru ve büyükçe siyah poşetler çıkardı. Çuvalı dört yandan çekip genişletti. Çerçeveyi aldı, en dibine enlemesine oturtmaya çalıştı, sığmadı, bir kısmı havada kalmıştı. Çuvalı iyice gerdi dört yandan. Tekrar bastırdı çerçeveyi, bu sefer oturdu. İçinden çıkardıklarını çerçevenin üstüne yerleştirdi özenle. Çekçeğin başına geçti, tutacak yerlerinden tarttı önce. Birkaç adım sürüp durdu, arabanın çevresinde dolaştı. Son bir gayretle çuvalı biraz daha genişletmeye, çerçeveyi dibe daha sağlam yerleştirmeye çalıştı. Tekrar sürdü, sürerken bir gözü hep arkada kaldı. Gözden kaybolana kadar onun gidişini izledi, kayıp giden bir gemi gibi çıktı görüş alanından.

Birdenbire sessizleşti içerisi. İki üç saniye çıt çıkmadı. Ardından küfürler, bağırışlar duyuldu. İrkilip doğruldu sandalyede. Yanındaki adama baktı, sessizce küfrediyordu o da. Tekrar, eskisinden de yoğun

bir gürültü başladı. Başlarını iki yana sallayıp bağırانlar, oturdukları masaya ellerinin içiyle vurup bütün bardakları kadehleri yerinden oynatanlar, birbirine dönüp hararetle tartışmaya girişenler. Yanındaki adam da yumruğunun yanını masaya indirdi bardakları devirmeyecek ölçüde, Adem Çiğil'a döndü, "Olmaz," dedi. "Böyle olmaz. Belliydi. Böyle olacağı belliydi. Hep böyleyiz biz, haksız mıyım? Hep böyle değil miydik biz?" Biz kimdi? Ellerini iki yana açmış, gözlerini de açmış, cevap bekliyordu adam. Adem Çiğil başını hafifçe salladı onaylar manada. Sonra şirasından büyük bir yudum aldı. "Bak şimdi ağbicum," dedi, adam. Tanımadığı bir iki isim saydı, onun yerinde o, şunun yerinde bu oynatılır mı gibi laflar etti. Sonra da, "Bence temel yanlış bu," dedi. "Ama diyelim ki hadi öyle, kafasındaki plan böyle. Bize de saygı duymak düşer. Ama madem birinci dereceden sorumlu sensin, o zaman tekrar bir düşün, niye müdahale etmiyorsun hiçbir şeye? Niye her şeyi kenardan seyrediyorsun? Gördüğün hâlde niye hiçbir şey yapmıyorsun?"

Adem Çiğil cevap vermedi adama, şüpheyle baktı. "Değişmesi lazım," dedi adam. "Sadece onun gitmesi değil sorun. Bütün sistemin değişmesi lazım. Başka türlü olmayacak."

Adem Çiğil arkasını döndü. Bir garson aradı gözleriyle, bardağını kaldırıp gösterdi. Maç yeniden başlamıştı, yanındaki adam da ekrana dönmüştü. Ona daha fazla soru sormayacaktı demek. İkinci bira geldi. Büyük bir yudum aldı, iyi hissetti kendini. Birden büyük bir uğultu koptu, herkes ayağa kalktı, başını ellerinin arasına alanlar, yumruklarını avuçlarına ya da yanlarındakinin sırtına indirenlerden ekranı göremedi. Arkalardan genç bir adam, "Senin gibi kale direğinin anasını bacısını," diye başlayan uzun bir küfür etti. Sağdan soldan ona destek veren küfürler yükseldi.

Ön taraflarda oturan, saçlarına beyaz düşmüş formalı biri masanın üstüne çıkıp arkadakilere döndü, "Moralinizi bozmayın!" diye bağırdı. "Moralinizi bozmayın! İşte bu! İşte bu! Bizim ruhumuz işte bu! Biz buyuz, nihayet kendimizi bulduk." Bir alkış koptu. Adam tekrar ekrana döndü, "Saldırın," dedi. "Saldırın oğlum, her yerden saldırın!" Masadaki adam yerine otururken, "Saldır, saldır saldır," diye başlayan bir tezahürata girişti çevresindekiler, onların ardından içerideki herkes var gücüyle eşlik etmeye başladı tezahürata. Devre arası oldu, tezahürat cılızlayıp kesildi. Pek çok kişi masasından kalkıp tualete yürüdü, kısa süre içinde uzun bir kuyruk oldu tuvaletin önünde.

Devre arasında iki çocuk geldi kapıya, içeriye başlarını uzattılar hafifçe, ön masalarda oturanlara bir şeyler dediler. Asık suratlı garson koştu, galiba şef oydu, çocuklara birer tokat attı, "Amina kodumun Suriyeli piçleri," dedi. "Bir siz eksiktiniz! Siz de doldunuz her yere, gidin başka yerde dilenin." Çocuklar el ele tutuşup kaçtı. Ön masalarda oturan biri şef garsona, "Ağbi şimdi niye öyle kovdun ki çocukları?" diye sordu. Şef garson ona döndü, "Acıdıkça tepemize çıkıyorlar Burak," dedi. "Sen bilmezsin, biz çekiyoruz."

"Ağbi tamam siz çekiyorsunuz da yazık yani, onlar da insan."

"Onlar da insansa al birini nüfusuna geçir lan o zaman! Oradan göt göt konuşma. Hepinizde bi laflar. bi laflar, icraata gelince bi bok yok, anca gidin inşaatlarda Suriyeli karıları siki kırk liraya."

Orta masalardan beyaz saçlı bir adam, "Yahu tamam Şevket," dedi. "Sen de çok uzatma."

Şef ona döndü, "Resul Ağbi uzatmayacağım da söyletiyorlar ya!" dedi. Sonra, "Kusura bakmayın," diye özür diledi çevre masalardan. Tartıştığı masaya yürüdü, "Siz de kusura bakmayın lan," dedi. "Bu akşam kafam bozuk idare edin."

Tartışmayı başlatan, "Estağfurullah Şevket Ağbi," dedi. "Ben zaten o manada dememişim."

Şef garson elini onun sırtına koydu, "Biliyorum biliyorum da," dedi. "İhtiyarladım ben artık. Bana böyle laflar söylemeyin, kafam kaldırmıyor."

İkinci yarı başladı, ortalık biraz daha sessizdi. İçerdekilerin bir kısmı devre arasındaki muhabbetleri sürdüğünden maça tam yoğunlaşamamıştı, bir kısmı da tuvaletten yeni dönüyordu. "Sesi açın sesi açın," diyenler oldu. Genç bir garson kumandayla ekranın başına gitti. Sonuna kadar açtı televizyonun sesini. Ardından büyük bir uğultu başladı.

Herkes ellerini kaldırıp birden ayağa kalktı, sonra da havadaki elini başının üstüne koydu. Yine küfürler başladı. Adem Çiğil'ın yanındaki adam da dayanamadı, ekrana doğru salladı yumruğunu, "Amina kodumun hocası," diye bağırdı. "Doldurdun takıma ne kadar yamyam varsa olacağı bu!"

Çok hafif bir sessizlik oldu, iki masa önde, sol çaprazda oturan dört kişi ayağa kalktı. Kırklı yaşlarda biri onların masasına doğru yürümeye başladı. Başlarında durdu, çenesi küt, burnu ezik, alnı dardı, bir Adem Çiğil'a bir de yanındaki adama baktı. Adem Çiğil kendini geri çekip ellerini açtı, sonra da aynı şekilde adama dönüp onu gösterdi. Gelen adam gösterilen adama şak diye bir tokat attı. Adamın gözlüğü uçtu, yan masadaki salatanın ortasına düştü. Bir anda içerisi o tokadın şaklamasıyla tamamen sessizleşti. "Bir daha," dedi tokat atan adam. "Gerektiğinde canımızı vermeye hazır olduğumuz bu takımın oyuncularını hakkında ırkçı laflar etme. Efendi gibi maçını seyret, sonra da siktir git. Bir daha da buraya gelme." Yerine dönüp oturdu. Oturduğu masadan birkaç kişi tehditkâr ifadelerle adama bakmayı sürdürdü. Tokatlayan adam, "Önünüze bakın lan," deyince ekrana döndüler.

Adam yumruğunu ve dudaklarını sıkışmış, önüne bakıyor, hızlı hızlı burnundan soluyor, titriyordu. Şef garson geldi hemen, adamın hesabını karaladı bir adisyona, önüne koydu, "Bu ne?" diye çıkıştı adam. "Hadi hadi hadi," dedi şef garson. Adam para çıkardı cebinden, suratlarına atar gibi masaya atınca genç bir garson onun kafasına arkadan bir yumruk indirdi, Adem Çiğil kenara çekildi. Başka bir garson adamı dirseğinden çekti, düşen sandalyesiyle birlikte aldı masadan. Bir garson da onun koluna girmek istedi ama hemen geri çekti elini. Şef Garson, "Bırak," dedi,

"O bu masadan değil." Adamı tekmeleye yumruklaya dışarı çıkardılar. Döve döve sokağın ucuna kadar götürdüler. Yandaki masadan bir genç, gözlüğü salatadan çıkardı, şef garsona uzattı. Şef gözlüğü aldı, yerde ezip çöpe attı.

Adem Çiğil ikinci birasını içmeye devam etti. Arada biraz evvel tokat atan adamın kalın ensesine bakıyordu, kocaman elini ekrana doğru sallayıp indiriyordu sürekli. En sonunda o da dayanamadı, iki üç sefer sertçe vurdu masaya, masanın üstündeki bütün bardaklar kadehler devrildi, birkaç tanesi kırıldı yerde.

Yanındaki adam onu tutmaya çalıştı, "Bırak," dedi. "Bırak!" Anlamadığı küfürler sıralayıp kalktı, masadakiler peşinden yürümek istedi, "Oturun," dedi. "Peşimden gelmeyin sikerim ha! Rahat bırakın beni!" Kapıya yürümeye başladı. Bir küfür daha etti uluorta, cevap verecek var mı diye bekledi, sonra çıktı.

Adem Çiğil yanından geçen garsona el etti, "Hesap," dedi. Gözünü dışarı çıkan adamdan ayırmadan birasını bitirdi. Şef garson geldi masaya, "Giriş ücreti almış mıydık?" dedi. "Hayır." Önündeki adisyona hızlı hızlı hesabı karalayıp yazdı. O kadar parayı çıkardı, adisyonunun üstüne koydu yavaşça. Sonra hızla kapıya yürüdü. Arkasından şef garsonun, yerdeki kırıkları süpüren garsonlara, "Kaldırın şu masayı da," diye seslendiğini duydu.

Adem Çiğil birahänenin önüne çıktı. Adamı göremedi. Koşar adım adamın yürüdüğü tarafa gitti. Sokağın ucunda iki yana baktı, soldaki sokağın sonunda gördü. Onun peşine takıldı.

Hızlı içtiği biralardan olsa gerek başında bir ağırlık vardı. Öndeki adam daha iç sokaklara yürüyordu, ıssızlığa, karanlığa doğru. Sokaklar ıssızlaşmaya başlayınca biraz daha uzaktan takip etti. Hep tetikteydi, yürürken sağını solunu kolluyor, her sese kulak kabartıyor, bir sokağa girmeden önce dikkatle bakıyordu içeri. Sağda solda yarı yıkılmış, metruk binalar vardı, içlerinde sessiz gölgeler dolaşıyordu. Bazen, binaların naylonla kaplanmış camsız çerçevesiz pencerelerinden siyah bir baş uzanıyor, ona bakıyor, tekrar içeri giriyordu. On beş dakika kadar adamın peşinden yürüdü, nereye gidiyordu bu adam.

En sonunda kapkaranlık, sadece uç tarafında cılız bir ışık yanan sokağa girdiler. Bir yerlerden açık bir televizyonun sesi geliyordu. Bu karanlık binaların hangisindeydi o televizyon, elektrik var mıydı burada? Hangi programın sesiydi ayrıca, hiçbir şey anlayamıyordu. Karanlık çoğalınca adama iyice yaklaştı. Adam sokağın köşesindeki cılız ışığa geldiğinde alt sokaktan koşan bir kadın geldi, onun önünde durdu,

eline yapıştı. Karanlık bir duvarın dibine yaslanıp onlara baktı. Kadın 35 yaşlarındaydı, soluk soluğaydı, "Lütfen lütfen," dedi. "Bana yardım edin. Eski kocam peşimde. Ondan kaçayım derken yolumu da şaşırdım. Annemin evine kadar benle yürüyebilir misiniz?"

Adam elini kadının ellerinden ayırdı, göğsüne götürdü, "Kusura bakma bacım," dedi. "Beni karıştırma."

Kadın tekrar kolundan tuttu, "Lütfen," dedi. "Öldürecek beni. Çocuğum var. Bir taksiye kadar bırakın yeter. Lütfen. Bir taksiye kadar."

Adam, "Bacım," diye bağırdı sertçe. "Beni karıştırma dedim, karıştırma! Kocanla aranda ne olmuş ne bitmiş ben bilemem. Bilemediğim aile mevzusuna da karışmam. Sen beni dinle, buralarda oylanma, şöyle uza git, kendi başının çaresine bak."

Adam sola saptı. Kadın sokağın köşesinde durdu, karanlık sokağa baktı. Adem Çıgıl duvarın karanlığına biraz daha çekildi. Kadın adamın gösterdiği istikametteki sokağa doğru koşmaya başladı. Adem Çıgıl da koşarak sokağın köşesine gitti. Önce sola doğru uzaklaşan adama, sonra da sağa doğru koşan kadına baktı. Kararsızdı. Birkaç saniye düşündü, sağ tarafa döndü, koşar adım yürümeye başladı, kadın sokağın ucuna varıp sola dönünce o da koşmaya başladı. Sokağın başında yine durdu. Kadının peşinden döndü. Tam o anda karşıdan bir araba farının ışığı yükseldi. Kendini yandaki apartmanın sahanlığına attı, geri çekildi bir süre. Acı bir fren sesi duydu. Duvarın köşesine yavaşça yaklaşıp göz ucuyla baktı. Kadın kendisinin olduğu tarafa doğru kaçıyor, peşinde iki adam vardı. Kadını kollarından yakaladılar. Kadın çığlık atıp çırpınmaya başladı. Adamlardan biri kadını iki kolundan tuttu, diğeri de yüzüne iki yumruk attı. Adem Çıgıl paltosunun iç cebindeki küçük tabancayı yokladı.

Kadını arabaya doğru sürüklediler. Arabanın arkasında yere yatırdılar. Adamlardan biri hâlâ çırpınan kadını tutarken diğeri bir yumruk daha attı. Önce ağzını, sonra da ayak bileklerini koli bandıyla bağladılar. Bagajı açıp kadını içine yerleştirdiler. Adamlardan biri bagajı küt diye kapattı. Diğeri direksiyona yürüdü, öbürü dışarıda bagajın önünde bekledi. Direksiyona yürüyen ona döndü, "Atla," dedi.

"Benden bu kadar," dedi bagajın önündeki adam. "Beni karıştırma. Ben yokum. Ben hiç olmadım. Sakın benim ismimi bir yerde anayım deme. Al karını git. Ne bok yersen ye."

Arkasını döndü, hızla uzaklaşmaya başladı. Adem Çıgıl, karanlık apartmanın sahanlığına iyice çekildi. Adam önünden hızla geçti, sokağın ucunda sağa sola baktı, paltosunun yakasını kaldırıp karanlığa doğru dümdüz yürümeye devam etti. Adem Çıgıl hareket eden arabanın sesini duydu. Tekrar uzattı başını sokağa. Uzaklaşan arabanın arkasından baktı, gri bir Hyundai'ydı, plakası okunmuyordu, kaç model olduğunu da Allah bilir. Çıktı sahanlıktan, ellerini beline koydu. Çoktan kaybolmuştu araba, yine de biraz daha yürüdü o tarafa doğru.

En sonunda durdu, bir köşede taksi gördü, ona el etti. Yaklaşan taksiye binip otoparka gitti. Arabasını aldı, çıkışı bariyerinde durup fişle parayı uzattı, üstünü aldı. Sürdü, geniş yollara çıktı, yüzü asıktı. Canı sıkılmıştı, "E yani," dedi içinden. "Ne oldu şimdi?"

Otobanda orta şeritten gidiyor, öndeki kamyonun sallanan süpürgeliğine bakıyordu. Bir boka benzetemedi. Sol şeride çıkıp kamyonu geçti. O esnada biraz ileride yol kenarına çekmiş gri bir araba gördü. O muydu? Kalbi hızla çarpmaya başladı. Tekrar orta şeride geçti. Yavaşladı. Evet oydu. Oydu. Önüne geçtiği kamyonun arkasından selektör yapıp korna çaldığını bile hemen fark edemedi heyecandan. En sağ şeride geçti. O arabanın yanından geçerken içine baktı göz ucuyla. Adam kafasını direksiyona yaslamıştı. Anlayamadı ne olduğunu. Arabayı geçince dikiz aynasını ayarlayıp baktı. Adam direksiyonun tepesine yumruğunu ve kafasını vurup duruyordu öfkeyle. Hızlandı. İki kilometre uzaktaki kavşaktan U yapıp döndü. Hızla gelirken arabanın ters yönde, orta şeritten ilerlediğini gördü. İyice hızlandı. İlerideki kavşaktan yine u yaptı. En sol şeride girip gaza bastı. Üç kilometre sonra arabayı gördü, biraz daha yaklaştı hızla, sonra yavaşladı, orta şeride geçti. Dört beş araba arkasından takip etmeye başladı. Adam şehir dışına doğru gidiyordu. Arabalar seyrekleşince biraz daha uzaktan devam etti takibe.

Adam bir sapakta çıktı otobandan. O da döndü. İkişer şeritli çift yola girdiler. Arkasından biri gelince yavaşlayıp ona yol verdi. Arkadaki araba ortalarına geçti, takibi sürdürdü, adam bir yerden daha saptı. Tek yol, o da girdi. Fark edilmeyecek kadar uzaktan takibi sürdü. Adam sola döndü. O da döndü, daha küçük asfalt bir yol. Farları kapatıp bekledi biraz, sonra direksiyona iyice yaklaştı, sağdan soldan vuran tek tük ışıklarla yolu dikkatle kontrol ederek, öndeki arabanın iki arka stop lambasını takibe başladı. İki kilometre sonra yine sola döndü adam. Adem Çıgıl yavaşladı, sağa çekti, arabadan çıktı.

Adamın döndüğü yola baktı, toprak bir yoldu. İleride bir koruluk vardı. Adam koruluğu da geçti, sonra sağa dönüp durdu. Arabanın farları hâlâ yanıyordu. Kendi arabasına döndü. Farları yakmadan çok yavaş, ilerleyebildiği kadarıyla ilerledi körlemesine, koruluğu görünce saptı içeri, arabayı toprak yoldan görünmeyecek bir yere koydu. Cep telefonunun sesini kısıtı, ışığını açıp arkasında tuttu, onun yansımasıyla korulukta ilerlemeye başladı. Koruluğun sonuna doğru arabanın farlarını görünce cep telefonunun ışığını kapattı hemen. Biraz bekledi. Sonra farlara doğru yürümeye başladı, elleriyle ağaçların gövdelerini, ayaklarıyla da sağa sola uzanmış kökleri yokladı, yavaş yavaş koruluğun sonuna vardı.

Araba gözükmüyordu yandan, bagajı açıktı, farların karşısında adam ileri geri dolanıyordu. Bir şeyler söylüyordu ama ne dediğini anlayamıyordu. Kadın gözükmüyordu, muhtemelen arabanın önünde kalmıştı. Sessizce sola doğru yürüdü. İkisini de görünce durdu biraz. Kadının yüzünü tam görebilmek için birkaç ağaç daha sola gitmesi gerekiyordu. Ayak uçlarına basarak, birkaç ağaç sola süzüldü.

Bir ses duyunca elini göğsüne attı yine, baykuştı. Biraz daha bekledi. Bir ağaç öne geçti. En

öndeki ağaca kadar gitmesi tehlikeli olurdu. Onun bir arkasında, gövdesi biraz daha geniş bir ağaç vardı, onu gözüne kestirdi ama bekledi. Şimdi dizlerinin üstünde duran kadının şişmiş yüzünü, hâlâ bağlı olan ellerini ayaklarını görebiliyordu, başında öfkeyle dolaşan adamı da. Adam konuşmuyordu artık. Arada kendi kafasına yumruk atıyordu. Birden gitti kadının önünde yumruklarını sıktı, "Gururuma yediremiyorum lan gururuma yediremiyorum," diye bağırdı. "Arkadaşlarımin yüzüne bakamıyorum. Rezil ettin beni."

Kadın, "Hangi arkadaşların?" dedi cılız sessizle. "Hepsi senden daha rezil!"

"Ulan sen var ya, mahvettin lan beni mahvettin beni."

Kadını yere yatırdı, üstüne çıkıp iki yumruk attı.

Sonra da üstünü başını yırtmaya, onu ısırmaya başladı. Kadın arkaya arkaya çığlıklar atıyordu. "Bırak bırak," diye bağırdı. Adam kadının ayak bileklerindeki koli bandını çözdü, pantolonunu çıkarmaya çalıştı. Kadın boşta kalan ayaklarıyla ona tekmeler savurdu, "Bırak bırak," diye bağırdı yine. "Napiyosun!" Kadının yüzüne bir yumruk daha attı. Kendi pantolonunu çözdü.

Adem Çıgıl yavaşça öndeki geniş gövdeli ağaca süzüldü. Cebinden gözlüğünü çıkardı, taktı. Kadın başını arkaya doğru atıp yere vurmaya başladı. Adam onu saçından tuttu. Kadın kalan son gücüyle "Bunu gururuna yediriyor musun?" diye bağırdı. "Bu halini gururuna yediriyor musun?" Sonra da adamın yüzüne tükürdü. Adam kadının başını yere bastırıp boynundan ısırdı. Kadın bir çığlık daha attı. Adam bir süre sonra kadının üzerinden kalktı, arkasını dönüp pantolonunu topladı. Dört beş metre öteye gidip yere çöktü, başını ellerinin arasına aldı. Üç dört dakika oturdu.

Kadının sesi soluğu çıkmıyordu. Öğürmeye başladı, sonra da başını yana çevirip kustı. Adam kalktı, arabaya gitti. Bir bıçak koydu pantolonunun arkasına, yine karşısında durdu. Kadın kısık bir sesle, "Lütfen bana başka bir şey yapma," dedi. "Kimseye söylemem. Yemin ediyorum kimseye söylemem. Çocuğum var, ona acı."

"Tamam," dedi adam. Döndü, koruluğa doğru yürüdü. Adem Çıgıl ağacın tam arkasına geçti, cebinden silahını çıkardı, hemen yanında tuttu. Adam korulukta ilerliyordu, onu mu görmüştü, onu mu arıyordu. Adamın adım sesleri kesildi, sonra yine başladı, uzaklaşıyordu adım sesleri. Rahat bir nefes aldı.

Kadın kalan son gücüyle "Bunu gururuna yediriyor musun?" diye bağırdı. "Bu halini gururuna yediriyor musun?" Sonra da adamın yüzüne tükürdü.

Kadının boğuk çığlıyla irkildi. Adamın elinde büyükçe bir taş vardı, kadının üstündeydi, kadının sesi kesildikten sonra bir kez daha vurdu taşı başına. Sonra kalktı, beş on metre öteye gitti. Adem Çığıl kadının kanlı yüzüne bakarken adam sırtını döndü, yere çöktü, ağlamaya başladı. İki üç dakika sırtı sarsılarak hıçkırarak hıçkırarak ağladı. Sonra sustu, kalktı, kadına bakmadan arabaya yürüdü, kanlı taş hâlâ elindeydi, onu bagaja koydu. Bir kürekle geri döndü, montunu çıkarıp, kazağının kollarını sıvadı, bir çukur açmaya başladı. Toprak sertti, ne kadar uğraşırsa uğraşsın derine inemiyordu. Arka arkaya küfürler ediyordu kazarken. Çukura başladığı yeri diz hizasına kadar getirmişti ama diğer yerler bilek hizasında kalmıştı. Biraz soluklandı, oralara küreğin yanıyla vurup yumuşatmaya çalıştı. Sonra yine kazdı. Yirmi dakika sonra bıraktı. Biraz dolaştı çukurun çevresinde, arada göz ucuyla kadına baktı, tam güvenemiyordu çukurun derinliğine, bir iki dakika daha kazdı, sonra küfredip bıraktı. Küreği çukurun yanına koydu.

Kadını iki ayağından çekerek getirdi, çukurun içine attı. Kadının sağ kolu çukurun dışında kalmıştı. Kolun başına eğildi, çukurun içine atmak için tutmuşken birden kadının eli adamın bileğini kavradı. Adam korkuyla "Aaaaaaa," diye bağırdı, elini sallayıp kurtardı, kalkıp kaçtı, hâlâ elini sallıyordu hızla. Arabaya doğru geri geri yürümeye başladı, bir tümseğe takılıp düştü, "Aaaaaaa," diye bağırdı yine. Neden düştüğünü anlayamamıştı, yere baktı, tümseği gördü, ayağıyla yokladı, arabanın önünde ellerini iki bacağına sürüp duruyor, sağa sola gidiyor, arada göz ucuyla çukura bakıyor ama yaklaşmaya korkuyordu. Arabaya bindi, kapıyı kapadı. Ellerıyla yüzünü kapattı. Sonra açtı hemen. Arabayı çalıştırdı. Sonra kafasına vurdu. El frenini çekti. Arabadan birden çıkıp koşmaya başladı. Küreği aldı, anlaşılmas seslerle bağırarak küreğin tersiyle üç dört defa vurdu çukurun içine. Sonra kenardaki toprakları hızla çukura yuvarlamaya başladı. Çukurun içinde bir hareketlenme görünce küreği fırlattı elinden, iki kolunu da hızla sağa sola sallayarak yine bağırdı korkuyla. Arabaya gitti. Geri vitese taktı, hızla geri aldı. Sonra durdu. El frenini çekti yine. Birden indi, koşup küreği aldı, arabaya döndü, küreği arka koltuğa attı, geri vitese taktı, döndü. Geldiği toprak yola doğru son hızla sürdü, uzaklaşmaya başladı.

Adem Çığıl silahı paltosunun cebine geri koydu, ağacın arkasından çıktı, yavaş yavaş çukura yürümeye başladı. Çukurdaki hareket sürüyordu. Kadın iki eliyle üstüne alelacele yuvarlanmış toprakları açmış, boyun hizasına kadar başını çıkarmıştı. Kanlı yüzü gökyüzüne dönüktü. Ağzı hafif aralıktı.

Adem Çığıl paltosunun yan cebinden bir paket sigara çıkardı, jelatinini açtı, kâğıdını yırttı, içinden bir tane aldı. Sonra paketi, jelatini ve kâğıdı tekrar cebine koydu. Paltosunun iç cebinden çakmakla, ıslak mendil çıkardı, sigarayı yaktı. Önce hafif bir nefes çekti, ardından iki derin nefes aldı arka arkaya. Aylardır sigara içmemişti, iyi gelmişti. Çok iyi gelmişti ona. Kadının soluk alma sesleri duyuluyordu, çok hafif, iniltiyle karışık. Kadının başına eğildi, sigarasının külünü avucundaki ıslak mendile silkip içmeye devam etti. Kadın yakınlarda birinin olduğunu anlamıştı galiba, ama gözleri şişmiş, kapanmıştı, açamıyordu. Dudaklarını kımıldatmaya çalıştı. Bir şey söylemek istiyordu. Sigarayı başının arkasında tutup, kulağını kadının dudaklarına yaklaştırdı. Kadın, "Yardım edin," diye fısıldadı. Biraz daha kulak kabarttı ama başka bir şey duymadı. Biraz geri çekildi, kadının dudakları hafif açık, kasılıp kalmıştı, ince soluk iniltileri de yoktu artık. Sigarasından son nefesi çekti, ıslak mendilin içine söndürdü, mendili paltosunun cebine koydu. Kalktı. Toprak yola doğru yürüdü. Yolu sonundan koruluğun girişine saptı, arabasına bindi.

Yine geniş yollara çıktı, evine doğru sürmeye başladı. Oturduğu sitenin girişinde, güvenlik bariyerinde durdu. Bariyer açıldı, içinden güvenlik görevlisi çıktı, "İyi geceler Adem Bey," dedi. Yan camı açtı, "İyi geceler Rızacım," deyip gülümsedi. Oturduğu bloğun kapalı otoparkında, karısının küçük arabasının hemen yanına park etti. Torpido gözünün üstündeki plastiği itirdi, sadece kendisinin bildiği küçük bir bölme açıldı, silahı oraya koydu, tekrar kapattı. Asansörle evine çıktı. Kapıyı çaldı.

Karısı on-on beş saniye sonra açtı, saçlarını kurşun kalemle tepesinde topuz yapmıştı, "Niye haber vermiyorsun gecikeceğini?" dedi. "Bu aralar

hep böyle," dedi. "Biliyorsun işte. Böyle!" Kadın, "Tamam tamam," dedi, salona yürüdü. Siyah ahşap portmantondan bir askı aldı, paltosunu asıp içine koydu. Salonun kapısında durdu, karısı sırtını kanepenin köşesine yaslayıp oturmuş, dizlerinin üstünde öğrencilerinin vize sınavlarını okuyordu. Sehpanın üstünde okunması gereken bir sürü kâğıt daha vardı. Arada okuduğu kâğıttan başını ayırıyor, sesi yarı açık televizyona bakıyordu göz ucuyla. Kocasına döndü, gülümsedi. "Aç mısın?" diye sordu.

"Yok," dedi. "Yedim. Çocuklar yattı mı?"

"Evet."

"E gel otur, televizyona bak biraz."

"Yok. Şimdi hiç bulaşmayayım televizyona."

"Valla en iyisini sen yapıyorsun," dedi karısı. "Ben de arada bakıyorum ama öyle, göz ucuyla. Bak sana diyecektim asıl, annemi arıyorum üç akşamdır, benle otuz saniye konuşmadı, neredeyse yüzüme kapattı. Dalmış şu adaya, kim aç kaldı, kim susuz kaldı, kim elendi, onun derdine düşmüş."

Adem Çığıl başını öne arkaya salladı, "Ben yatayım en iyisi," dedi.

Karısı bir şey demedi, başı hafif yana eğik bekledi. Karısına doğru gitti, dudağından öptü hafifçe. "İyi geceler," dedi karısı. Bir ara yüzünü şüpheyle ekşitir gibi bakmıştı ama neyin şüphesiydi bu, düşünmedi üstüne.

Çocukların odasına yürüdü, hafif aralık duran kapıdan sessizce içeri girdi. Önce on yaşındaki kızının uykusunu seyretti biraz, dudakları

hafif aralık yatıyordu, bir tutam saç yüzüne düşmüştü. O bir tutam saç yavaşça kaldırdı, çok hafif saçlarını okşadı kızının, koklar gibi hafifçe alnından öptü. Kızı yatakta öbür yana döndü, "Baba," dedi uykusunda.

"Benim," dedi ona sessizce. "Uyu."

Beş yaşındaki oğlunun, spor araba şekli verilmiş kırmızı yatağına gitti sonra, yatarken yorganı üstünden atmıştı, iki ucundan tutup hafifçe örttü yine üstüne. Derindi uykusu oğlanın, hiçbir şeyi duymamıştı. Çıktı çocukların odasından.

Yatak odasına girdi, üstündekileri çıkarıp askıya astı, kokladı biraz, kuru temizlemeye gönderileceklerin arasına koydu. Donunu çıkarıp kirli sepetine attı. Ebeveyn banyosunda, kesme camdan düşün içine girdi, soğuk sıcak ayarını ortaya getirdi, ılık bir duş aldı. Duştan çıktı. Saçlarını makineyle kurutup taradı. Odaya döndü, bornozu çıkarıp yeni bir don giydi. Pijamalarını aldı komodinin çekmecesinden, giydi.

Tam yatağın kenarına oturmuşken karısı hışımla yatak odasına girdi. Dudaklarını birbirine yapıştırmış, bir canavara bakar gibi bakıyordu kocasına. Burnundan soluyordu, kaşları çatılmış, gözleri öfkeyle kısılmıştı, yine de aydınlıkta bakışları, her şeyin farkına varmış gibiydi. Elindeki paketi salladı, "Sen sigaraya mı başladın yine?" diye sordu. Cevap vermedi. Karısının yüzündeki haşın ifadeye bakıyordu. Dudakları açıldı karısının, kaşları geri çekildi, zamanla yumuşar gibi oldu o ifade, "Hani söz vermiştin," dedi.

"Ceplerimi mi karıştırıyorsun?" diye sordu.

"Hayır! Öptüğünde fark ettim. Gardırobu açtım, bütün paltona sinmiş bir koku var. Pis bir koku. O zaman baktım."

"Bir tane içtim."

"Belli," dedi karısı elindeki ıslak mendili gösterip, "Bir tane. Bu izmariti niye atmıyorsun o zaman? Niye cebine koyuyorsun?"

Adem Çığıl sıkıldığını belli eden bir ifadeyle başını iki yana salladı, elini alnına koydu, tartışmak istemiyordu. Karısı geldi, yanına oturdu, ona sarıldı iki koluyla, "Tamam canım tamam," dedi. "Biliyorum, streslisin bu aralar. Çok büyük bir proje yükü aldın üstüne. Çok çalışıyorsun. Farkındayım. Ama ben senin sağlığın için diyorum. Yani sigarayı yere bile atmıyorsun, o kadar düşüncelisin, kendi canını niye düşünmüyorsun peki?"

Kocasını öptü dudağının kıyısından. Adem Çığıl da döndü, karısını öptü. Yataktan kalktı karısı, kapıda bir daha durdu, sigara paketini salladı, "Sonra konuşacağız ama," dedi. "Şu günler bir geçsin konuşacağız." Son bir kez gülümsedi, çıktı odadan, kapıyı yavaşça kapadı. Adem Çığıl telefonunu sabah yedi buçuğa kurup şarja taktı, komodinin üstüne koydu. Yatağa girdi, yorganı çekti üstüne, başını yastığa koydu. Günün yorgunluğuyla kuyu gibi derin, rahat, rüyasız bir uykuya daldı.

**Adem Çığıl silahı paltosunun
cebine geri koydu, ağacın
arkasından çıktı, yavaş yavaş
çukura yürümeye başladı.
Çukurdaki hareket sürüyordu.**

BU DA BAŞKA BİR KAFA...

SOKAK

@cumhurietsokak

Her pazar Cumhuriyet ile birlikte almayı unutmayın

“Futbol eskiden fakirlerin oynadığı, zenginlerin izlediği bir oyundu. Şimdi ise zenginlerin oynadığı, fakirlerin izlediği bir oyun oldu.”

Şenol Güneş

Umay Umay

o bir çeşit yutkunma zorluğudur

nereye gittiğini biliyorum. çok uzak olmasa gerek.
şu yolu dönünce; hemen arkanda kalan yerin önüne.
öylece durup sahte korkuluklara bakıyorsun.
yaptığın bu: bakmak... suç ve günah yok artık.
kalıbına uydurulmuş bi hayat var.

sen o hayatın en mutlu mağdurusun.

bu senin payen. yalnızlıktan sonra ikinci hediyen.
göğsünü gererek ağlıyorsun. nereye?
nereye gittiğini biliyorum. asla ölmeyeceğine inandığın bi yere.
aslında çoktan olduğun bi yere...

sana güneşte kuruyan kirpiklerimi vericem.
böylece anlam veremediğin rüzgarlara karşı kapanacaksın.
sana ellerimi vericem,
yumuşak ve soru sorarken ihtişamla agresifleşen.
sana suskunluğunun altındaki hiddeti vericem.
o bir çeşit yutkunma zorluğudur...

**sana asla hücrelerinde isimsizleşmeyecek
anılar vereceğim.**

genetik olarak bile kopyalayamayacağın şeyler.
ben şarkılar söylediğim bi trambandan aşağı balıklama
yuvarlanırken sen kozalak toplayacaksın herhangi bi yangın için.
ve müziğin sesini yükselteceğim ve yalan söyleyeceğim
ve seni seveceğim.
babasının kendisini de annesini de sevmediğini bilen çocukları
saklayacağım teker teker.

uyuşan alınlarını elleriyle bulamayan, elleriyle ağrıyan çocukları.
bu bir çeşit hiç yutkunamama sorunudur.
yani şiirin boğazına yapışacağım.
artık kim kalırsa geriye o söyler doğruyu.
**kim parçaladıysa o kahkahayı,
kendi siler defterden kendini.**

yani seni seveceğim.
her şeyden çok her şeyden biraz az.
bu kadar sersem olduğumuz için.
kemiklerini eriten havayı içine çekerken;
her şey olması gerektiği gibi diye düşündüğün için.
seni sevmenin huzursuzluğunu sevicem.
kim bilir kaç geceye konuk olmuş bir şiir gibi.
tuhaf nedenlerle birbirini bulmuş insanlar gibi.
sevişmek için, döğüşmek için.

bu senin şaşırmayı engelliyor işte.
kimyasal bi toksit dolanıyor kanında. hiçbir şeye şaşırmıyorsun.
ellerini hiç kirletmiyorsun.

nereye gittiğini biliyorum.
sen bilmiyorsun. beni kaybettiğin yere doğru gidiyorsun.
hatırlaman için nefesimi bıraktım.
temizle şu pencereleri sadece bunu yap.
sözcüklerin barışı bile değil istediğim, sadece temizle pencereleri.
kaybolmuş bi evrende kırık bi vedanın yansıması ne olabilir ki?
söyleme, gülemeyiz bir daha.

Metin Uca

equus mulus

O hep en önde giderdi. Çünkü kaçakçı katırıydı. Susturulmuş insanlar diyarında sessizlik ve karanlıktı hep bahtına düşen...

Hep dikkatli, sessiz yürüdü. Daracık dere yataklarının içinde ay ışığının altında yokmuş gibi giden karaltıların arasında en önlerde en irisiydi. Kocaman ayaklarıyla ağır ağır tırmandığı yamaçta dökülmüş yaprakların bile çıtırdamaması gerekirdi. Saatlerce yürür, kuvvetli bacakları taşıdığı değerli yükün altında bir kez bile tökezlemezdi.

Ses çıkarmamayı öğretmişlerdi. Tehlike anında herkes gibi o da kıpırtısız kalır, babasından kalma koca kulaklarını ürküntüyle karanlığa dikerdi. Tehlike geçip yola devam edildiğinde uzaklardaki titrek ışıklar onun için bir seferin daha sonu ve bir bağ sararmış ot demektir. Maho, güzel eşek babasından ve iri kısrak anasından dünyaya gelmiş şanssız bir katırdı. Çünkü kaçakçı katırıydı.

Susturulmuş insanlar diyarında sessizlik ve karanlıktı hep bahtına düşen...

Babasıninkine benzeyen kişnemesi bile sadece köyde duyulur, benzin ve sigara taşıırken tüm kafiye gibi, o da taş gibi, yaprak gibi sessiz olurdu.

O hep en önde giderdi. O metalik kokuyu hiç kimsenin fark etmediği titreşimi hisseder, durup kaskatı kesildiğinde arkasındaki Mehmetçikler rahat nefes alırdı. Bilinmez tuzakla dolu kuşkulu arazilerde Reşo'nun önde gidişi sanki koruma zırhı gibi gelirdi Mehmetçiklere...

Katır Reşo, öndeki Mehmetçik'in elindeki dedektörden önce mayını fark eder, yan tarafından dolaşıp temiz alanda ağır ağır salınarak yol alırdı. Herkesin sevgilisi gözbebeği Reşo da eski kaçakçı katırıydı. Eski alışkanlığıyla mayınlı arazileri tanıdığı için aralardan geçerek ne hayatlar kurtarmış, şimdi de

askeri hizmete başlamıştı.

Yine kalabalık bir konvoy, yine sessiz ilerleme... 50-60 katırdılar. Bir o kadar da eşlik eden genç köylü. Hiç fark edemedi, hiç hissedemedi... Bir anda ısıklık sesi benzeri bir uğultu, arkasından ağır edersesine büyük bir patlama duydu. Dar dere yatağı bir anda aydınlandı. Bağrıslar ve çıgıklar arasında deli gibi koşmaya başladı. Önce ısıklık benzeri bir ses, sonra büyük patlamalar art arda geliyor, bağrıslar devam ediyordu.

Koştı, koştu hiç ardına bakmadan... İçgüdüğü dur diyene kadar... Uzaktan dumanlar, inlemeler geliyordu. Kendisi gibi 7-8 katırla amaçsızca hep döndüğü köyün yoluna saptı. Yanında artık hiç kimse kalmamıştı. Maho, uzak, bildik ışıklara doğru korkudan kulakları dikmiş bütün vücudu gerilmiş biçimde hızlı hızlı yürüyordu.

Reşo hiç yanılsı yapmadı. Mayınlı arazide hiç yanılsmadan güvenlik güçlerini tehlikeden uzak tutarak sınırlarda dolaştı. 7 yıl geçmişti. Reşo bilmese de tüm ülke onu kahraman olarak tanıyordu. Özel davranıldığını da pek anlamıyordu. Ama arada adını bilmediği o uzun turuncu ve yuvarlak kırmızı lezzetleri de keyifle dişliyordu. Günlerden bir gün gürültülü bir müzik ve kendisiyle beraber yürüdüğü haki renkli kalabalık önünden geçirdiler, bir araca bindirerek uzaklara götürdüler.

Hiç anlayamadı ama emeklerinin, koruduğu canların karşılığı emekli olmuş annesi gibi atların bakıldığı bir çiftlikte huzur bulmuştu.

Maho için ise huzur, hiç tanımayacağı bir kavramdı. Canı yanınca inlemeyi, koca

dişleriyle canını yakan her neyse ısırmayı iyi bilirdi ama köyde yan yana dizilmiş battaniyelerin içindeki parçalanmış insanların önünde ağlayan kadınlara sadece bakabildi.

Zaman geçti, ne köy, ne karanlıktaki sessiz seferler, ne sahip, hiçbir şey kalmadı. Maho, tabii ki bir katırdı, Gümrük Bakanlığı'nın Şırnak İl Tarım Müdürlüğü'ne gönderdiği yazıyı da anlamazdı. Eskiden ekilmiş uzak bir arazide gür otların arasında salınırken muayene olmayı, hastalık taşıyabileceği ihtimali ve bunun başına getireceklerini de bilemezdi.

4-5 katırdılar. Bahar güneşinin altında dizlerine uzanan otların arasında huzur içerisinde başını kaldırdığında uzaktan gelen insanlar gördü. Ama uzun süredir görmediği kişiler değildi. Yaklaştılar... Anlamak için çekingen, ürkek o da biraz yaklaştı. Bir anda bir patlama... Duran bir an... Bir beyazlık, sessizlik... Hiç fark etmedi. Acıyı hissetmedi. Kararıken gözleri sadece inleyebildi. 50 binlik katır nüfusunun bu günahsız üyesi hiç bilmediği istatistiklere "hastalıklı bir katır daha itlaf edildi" diye girdi.

Çok önemli not: İnsanların, hayallerin, umutların acımasızca katledildiği çıldırmış bir ülkede günahsız bir katırın, muayene edilmeden hastalık teşhisiyle öldürülerek cezalandırılması bazılarınıza aşırı duyarlılık gibi gelebilir ama uygar ülke olmanın simgelerinden biri; insanların nasıl öldüğü kadar, hayvanlarının da nasıl yaşatıldığıdır.

Rıdvan Akar

"madenciler içeride"

Sizi bilirdik ama işimize gelmezdi. Hatırlamamız için ölmeniz gerekirdi. Öyle teker teker de değil. Vicdanımız olduğunu hatırlatacak kadar çok ölmeniz gerekirdi.

Ne dertlerinizi, ne çalışma koşullarınızı ne de ücretlerinizi çoktandır unutmuştuk. Zira en son 1992'de Kozlu'da 192'niz birden öldüğünde, madencileri anmıştık ama sonra herkes yaşamına geri dönmüştü.

Ta ki 13 Mayıs gününe kadar... Ta ki Soma'dan "Madenciler içeride" açıklaması yapıncaya kadar... Ve siz içerde ölürken, biz çaresizlikle dışarıdaki kaosu izliyorduk.

Yükeler ağzımızdaydı. İçeride kalmıştınız ve öyle çoktunuz ki feryatlar ve yavruların kaygı - korku dolu gözlerinde çakılı kalmıştık. Marmara Depremi'nden bu yana ilk kez bir ülke hangi inanç, hangi siyasi düşünce ve hangi sınıftan olursa olsun tek yürek, o madenin kapkara ağzına gözünü dikmişti. Acaba sizleri nasıl oradan çıkaracaktık?

Sonra saatler birer birer erimeye başladı. Umudun yerini çaresizlik, kaygının yerini kızgınlık almaya başladı. Art arda yapılan hatalar gündeme geliyor, hele çalışma koşullarınızı öğrendikçe kahrediyorduk.

Siz ölürken biz Enerji Bakanı'nın gömleğini üç gündür çıkarmadığını konuşuyorduk. Maden sahibinin sarı sendikasını, yöneticinin eşinin iktidar partisinin meclis üyesi olduğunu, işsizlik korkusuyla sizlere neler yaptırıldığını öğreniyorduk. Bırakıp gittiğiniz o soyunma odasındaki illikliği görüntülüyor, geride kalan anılarınızın uçtuğu dolaplarınızı kurcalıyorduk. Analar, babalar, eşler, evlatların çığlıklarına kulaklarımızı kapayamıyorduk. Sonra bir haber geldi. Madenin kapısı aydınlandı. Sizlere ulaşılmıştı. Sedyelerle gün yüzüne çıktığınızda hepimizde bir umut ışığı vardı. Baretleriniz kafanızdaydı. Oksijen maskelerinden kim çıktı, nasıl çıktı, yüzünüzü seçemiyorduk. **Ama ambulansa hızla taşındığınıza göre belki de ölümle yaşam arasındaki o incecik çizgide sorularla kafamız karışmamalıydı?**

Bilmiyorduk ki kaybettiğiniz canlarınız bilinmesin diye ucu boşluğa bağlı oksijen maskelerini öylesine takmışlardı. Ertesi gün o fotoğrafları incelediğimizde anladık.

Ama biriniz vardı ki onu hiç unutmadık. Ölümün ıskaladığı maden işçisi Murat Yalçın, **"Çizmemi çıkarayım, sedye kirlenmesin" dediğinde, çoğumuz utançla asil kirlenenin bizler olduğunu fark ettik.** İşsizlikle korkutulan, ayda bir gün madene inemediğinde bütün mesai ücretleri yanan, denetime gelen müfettişlerin patronla keyif yaptığı, bakanın memlekete örnek gösterdiği o madende yaşananlar bir ülkenin utancıydı. Bilmemek ise bizim yüzümüzü kızartıyordu.

Sonra mızrak artık çuvala sığmamaya başladı. Birer birer rakamlar yükseliyor, kaybedilen canlar ilan ediliyordu. Ama artık her şey öylesine kurgusal ve öylesine riya doluydu ki bu madeni memlekete örnek diye lanse eden bakanın ağzından çıkan kuşa bile inanmıyorduk.

Mezarlarınızı birlikte kazdık. Madem ki o çukurda beraber ölmüştünüz beraber toprağın koynunda dinlenin dedik. Devlet de, o mezarı kazan şirket de açıklamalar yaptı. Açıklamalarda sözler verildi, sigortasız işçiler birden en yüksek dereceden emekli olmuş ama gülüşünü dünyaya değiştirecek aileleri mahsun kalakalmıştı.

Şirket sahibi ve yöneticileri, her aileye bir ev yapacağını ilan etmiş, o garip basın toplantısında suçlu bir türlü bulanamadan apar topar sorularla bozguna uğrayarak salonu terk etmişti. Ha, o söz hiç tutulmadı. Daha da beteri o madeni/mezarı yapanlar tek suçlu olarak kazadan ölen bir maden mühendisini suçladı. Ölenler

savunamazdı. Peki ya savunanlar? Maden sahibinin oğlu "Asıl mağdur biziz" diyerek, yüzüstülüğün şahikasının ne olduğunu bize gösterdi.

Bir de o güne kadar adını bile bilmediğimiz bir adamı tanıdık. Başbakan müşaviriymiş. Kızgın ve yakınıni yitirmiş bir madenci ailesinden birini polislerin eşliğinde tekmelerken tarihe geçti. Nedense size pek kızgındılar. Erdoğan da protesto edenlerin üzerine yürüdü. "İsrail dölü" diye hakaret ettiği söylendi. Neye utanmalıydık? Tevekkül yerine bu ölümü, ihmali, devletin denetim yapma yetkisini kullanmasını protesto edenlere hakareti mi? Yoksa o dildeki ırkçılığa mı?

İçimiz kanıyordu. "Soma'yı Unutma" dedik. Biz öyle dedikçe Erdoğan ta 17. yüzyıldaki maden kazalarını örnek gösterip, "bu işin fitratında" ölüm olduğunu söyledi. Ölmeniz ne kadar doğaldı. Ne de olsa madencinin kaderi ölümle karakterize edilmişti. Ya çalışma koşulları, ya teknoloji, ya kar hırsı yerine yaşam odaları? Ya yetersiz donanım ile ölümüne gitmek? Ya hizmet içi eğitim yerine zorla imzalatılan formlar? Ya kolunu madene bıraktığında, tazminat yerine, işini ihmalle sorgusuz sualsiz işsiz kalan maden işçisi? Ya koşulları değiştirmeden "kalan sağlara" "Madene dönün yoksa işten atılırsınız" arsızlığı?

Hepsi ama hepsi bu ülkede devletin fitratında olan zaafaların madendeki aksi idi.

Dedik ya, siz ölünce bizim vicdanımız kanadı. Soma o vicdanı arındırmanın biricik kiblesiydi. Ama binlerce polis tarafından kuşatıldığı için çoğumuz giremedik. Girenlerimiz gazla imtihan edildi. En çok içimizi acıtan evlatlarındı. Kimi karnesini, kimi yorganını alıp, mezarının başına gidiyordu. Onları nasıl teselli edecektik? Elimizden geleni yaptık. Ama şirazeyi de kaçırdık. Sonra psikologlar çıktı ve ölenlerin evlatlarına sağlanan imkanları kıskanan ölmeyenlerin evlatlarının "Keşke benim babam da ölseydi" dediğinin raporunu hazırladı.

Sonra yaşam devam etti... Yavaş yavaş Soma'dan el ayak çekildi. Ölümün başka kasabalarda devam etti. Ermenek'te 17 madenci öldüğünde bu defaki sembol, su dolu madende mahsur kalan oğlu için "Ama o yüzme bilmez ki" diyen o acılı yüzü hiç unutulmayacak anaydı.

Sonra mahkeme günü geldi çatı. Soma yeniden kalabalıklaştı. Suçlananların yüzüstülüğü, yakınlarını yitirenlere yaşatılan hoyratlık ve duyarsızlıkla malul bir ülke 11 ay önceki duyarlılığını yitirmiş miydi?

Yitik vicdanların diğerkamılıkla sınavında kimimiz utandı, kimimiz "fitrat değildir" diye işsiz kaldı. Kimimiz Orhan Veli'nin şiirini anımsadı. Ne diyordu şair:

Siyah akar Zonguldak'ın deresi / Yüz karası değil, kömür karası / Böyle kazanılır ekmek parası

Ekmeğini, ölümün kuyusundan çekip çıkaran o emekçileri unutmayacağız. 301 madencinin ölümünün ardında yatan sadece bir "kaza" değil, emekçisinin çalışma koşulları yerine, ekonominin soğuk rakamlarına sığınan bir devlet kültürünün izleriydi. Oysa şiir madencinindi. Şiir, ölümün koynunda sınanan erdem ve emeğindi. İlhan Berk de öyle demişti:

Bu şiir kömür kokar / Bu şiirde ölüm iki kaş arasındır / Bu şiirde insanlar / Birbirinin nefesiyle yaşarlar / Birbirlerinin soluğuna kulak verip çalışırlar / Bu şiirde insanlar Vatan dışı dünya dışıdır

Sait Faik Abasıyanık

**“Yine vapurun alt kamarasındayım.
Yine hava karlı. Yine İstanbul çirkin.
İstanbul mu? İstanbul çirkin şehir.
Pis şehir. Hele yağmurlu günlerinde.
Başka günler güzel mi, değil; güzel değil.
Başka günler de köprüsü balgamlıdır.
Yan sokakları çamurludur, molozludur.
Geceleri kusmukludur. Evler güneşe sırtını
çevirmiştir. Sokaklar dardır. Esnafı gaddardır.
Zengini lakayttır. İnsanlar her yerde böyle.
Yaldızlı karyolalarda çift yatanlar bile tek.
Yalnızlık dünyayı doldurmuş.
Sevmek, bir insanı sevmekle başlar her şey.
Burda her şey bir insanı sevmekle bitiyor.”**

Alemdağ'da Var Bir Yılan, 1954

Özdemir Asaf

sait faik'in son fotoğrafi

7 Mayıs 1954 Cuma akşamı olacak; "yarın adaya gideceğim" demişti Sait Faik, Anadolu Birahanesi'nde. Ben 8 Mayıs Cumartesi gene akşam üzeri Beyoğlu'na çıkıyordum. Nerede olduğunu unuttum ama bir sinemadan çıkmış olduğunu iyice hatırlıyorum, Oktay Akbal'ı gördüm bir yerde. "Sait adaya gitti bugün" dedim, Oktay: "Yok yahu, ben biraz önce onu gördüm, bir sinemadan çıkmıştı" dedi. Ben o kadar güvenle direttim ki, hayır yanılıyorsun falan-filan gibilerden. Oktay da direndi. Nitekim Anadolu Birahanesi'ne geldi. İçinden gelmemiş adaya gitmek. Bu zamanlarda adaya gitmekten hep kaçamaklar yapıyordu. Bana anlattı da:

- *Gece boğulacak gibi oluyorum iç sıkıntısından. Dört yanımda deniz, kendimi karşıya (Suadiye, Caddebostan'a) atasım geliyor. Eskiden hiç duymazdım adada böylesine bir sıkıntı.*

Barba derdik, birlarımızı getirirdi, tıpış-tıpış, karışık adımlarla yürürdü, yaşı doksanın üstündeydi. Sait takılırdı ona:

- Barba, bu halin ne, tirit olmuşsun, beş damadın var, beşi de yüksek mühendis, beşi de zengin, sen burada ne oyalanıyorsun, her birinde birer-ikişer gün kalarak turlasan, yan gelip rahat eder yorulmazsın. Barba derdi:

- Hepsini de, kızlarım da boyuna beni çağırıyorlar. Ama ben biliyorum, bu işi bırakırsam hemen ölürüm. (Barba ölümünden bir gün öncesine kadar orada çalıştı.)

Anadolu Birahanesi'nin tavanlarının yüksekliği beş metre kadar vardı. Devasa büfeler, konsollar ve sarı yaldızlı koskocaman iki ayna...

Sait Faik'in: "Bir akşam şehrin aynalı meyhanesine girip / aynaların içine Selim-i Sâbîs gibi kurulacağım..." dediği yer. Biraz öne eğik duran o aynaların içinde ufacık kalırdık.

O cuma gecesi Sait'in gezeceği tuttu. Ben direttim, doktorlardan biliyordum. Fazla içmemesi ve erken yatması gerekiyordu. Tedavi kapıları kapanmıştı. Birkaç gün önce, yanında tanımadığım kişilerle Çiçek Pasajı'nın girişinde elinde küçük bir bardak kırmızı şarapla gördüğümde ve "içme onu" dediğimde "boş ver" demişti. Dostları ve arkadaşları Dr. Safder Tarım, Dr. Fikret Ürgüp (1913-1978) biliyorlardı yapılacak bir şeyin kalmadığını... O şarap meselesini onlara iletmıştim. Benden de saklarcasına suskunlukla geçiştirmişlerdi.

Hırçınlığı vardı son zamanlarda birçok kişilere kızıyor, onlarla karşılaşmak, konuşmak istemiyordu.

Gece yarısına doğru Beyoğlu'ndan ayrıldık, o Osmanbey'e evine gitti, ben Kadıköy'e geçtim.

Ertesi gün öğle üzeri, Gazeteciler Cemiyeti'ne geçiyordum ki, kapıda Münir Süleyman Çapanoğlu'yu gördüm: "Haberin var mı" der demez anladım, doğru Osmanbey'e apartmanına gittim.

Sabah erkenden kalkmış, yüzünü yıkarken, birden bir karaciğer kanaması olmuş. Günlerden 9 Mayıs 1954 Pazar.

Sait Faik, 10 Mayıs Pazartesi gece yarısından sonra fenalaşmış

11 Mayıs Salı, sabah üç sularında yaşama gözlerini yummuştu.

Kapıcı ile yukarı çıktım, biraz etrafı toparladım.

Şaşkına dönen annesi elindekileri attığı gibi hastaneye koştuğundan darmadağınaktı her yer.

Yazmakta bir sakınca görmüyorum. Lavaboya, oraya buraya sıçramış kanları sildik. Kan bir anda geldiğinden yerleri de temizledik. Yazı masasının üzerini de topladım. Lautreamont'un (Maldoror Şarkıları) kitabını da sildim. O şaşkınlıkla kendini odasına attığından masasının üzeri de dağınıktı.

Sait Faik'in son fotoğrafı: Emirgan Çay Bahçesi'nde, Nisan 1954 (Özdemir Asaf'ın albümünden).

Kısacası, annesinin, gelirse görmeye dayanamayacağı durumu kapıcı ile düzene koyduk. Nitekim hastaneye gittiğimde, bana gizlilikle, evi toparlayıp toparlamadığımı sordu. Hastane koridorları, odasının önü hareket halindeydi. Öbür koğuşların hemşireleri Sait'i görmeye geliyorlardı. Kendine bakan hemşire öbürlerine anlatmış. Çok şeker bir adam, diyorlardı. Hepsine ayrı ayrı takılmış, şakalar yapmış.

İstanbul tam anlamıyla, hastalığı duyuldukça ayağa kalkmış sayılabilirdi. Ziyaretçiler ard arda geliyor, telefonlar durmadan çalışıyordu. Hastane personeli, biraz da 'o adam'ı merak etmekteydi. Böylesi durumlarla çoğu karşılaşmamıştı. Akademisinden, Üniversitesinden, Vilâyetinden, Ankara'dan, dört bucaktan herkesi ayağa kaldıran 'bu tanımadıkları adam' kimdi?

Bilenlere bir şey anlatmanın sözya da yazı biçimi (üslubu) ile bilmeyenlere anlatmanın biçimi apayrıdır. Ben burada, daha çok o günlerin uzağında olanlar için, bir kişinin yaşamından somut bir kesimi aldım.

Söz götürmez sanatçı kişiliği ölümsüzlüğünü sürdürüyor, sürdürecektir.

Gene, şimdi genç kuşaklara, yaşayacak Sait Faik'den birkaç anı iletelim:

Hürriyet gazetesine öyküler yazıyor, röportajlar yapıyordu.

(Daha önce 7 Gün'de yazmışlığı vardı. "Medâr-ı Mâişet Motoru" ilkin Sedat Simavi'nin 7 Gün'ünde yayınlamıştı.)

Biriken birkaç yazının paralarını almaya gitmiş. Bakmış ki öykülerine beşer lira biçmişler, röportajlarına onar lira. Hışıyla Sedat Simavi Bey'e çıkmış, durumu anlatmış:

Galiba muhasebede bir yanlışlık oldu efendim, demiş.

Hikâyelerime on lira, röportajlarıma beş lira çıkartılacakken ters hesap yapılmış demiş.

Sedat Bey'in cevabını hayretler içinde anlattı: Sait Bey, demiş Sedat Simavi. Yanlışlık değil. Hikâye yazmanız için bir külfete, bir masrafa gereksinmeniz yok. Bir kâğıt bir kalem kâfi. Ama röportaj yapmak için, bir yerlere gidiyorsunuz, ne bileyim, vapura, trene falan biniyorsunuz. Yol parası veriyorsunuz, icabında beklemek gerekiyor, bir kahveye falan oturup çay-kahve içiyor, masraf ediyorsunuz.

Sait aklına o güne kadar hiç gelmemiş olan bu düşünce biçimine şaşırmış kalmıştı. Öykülerine bu karşılaştırma ağırlığı gitmişti. Sanıyorum bundan sonra o işe devam etmedi.

Zafer Algöz

at binenin kılıç kuşananın...

Bir ara Ali ve LITTLE JOHN nerede diye arkama bir baktım. Ödüm koptu. Tam 1 metre arkamızdalar. Hayvanın gözleri kahve tabağı gibi... Ağzından köpükler saçıyor. Ali can havliyle bağılıyor. "Yetişiiinnnn..!" diye...

Atçılık gerçekten çok enteresan bir spor... Bazı spor türleri vardır insan tek başına yapabiliyor. Bazıları ise ikili ya da takım sporları olarak değerlendirilir biliyorsunuz... İnsan golf oynayabilir. 2 kişi tenis oynayabilir. Bazen aşka gelip plaj voleybolu, bazen halı sahada ya da bir mahalle arasında birkaç kişi bir araya gelerek futbol zevkini tatmin etmek de mümkün... Ama "at binmek" öyle mi? Tabii ki değil. Çünkü o sporu yapabilmek için 2 canlı türün bir araya gelmesi gerek... Sırf bu yüzden bile diğer sporlardan farklı... Diyeceksiniz ki mesela; rodeo var. O da 2 farklı canlıyla yapılmıyor mu? Biniyorsun boğanın üstüne tek elin havada diğeri semerin üstünde en fazla kim düşmeden duruyorsa birinci oluyor. Evet ama at ve boğa birbirlerinden farklı hayvanlar. Bir kere bizde at-avrat-silah diye üçleme var. Orta Asya'daki atalarımızdan tutun 600 yıllık Osmanlı'nın son dönemlerine kadar bizim tarihimizde kutsal bir yeri var; asaleti, zarafeti... Heybetli görünümüyle farklı bir canlı... Üstelik marifet ata atladığınızda dıgıdık dıgıdık onu koşturmak. Öyle rodeolarda olduğu gibi 8, 10 saniyede üstünden düşmek değil.

1985 yılında Çeşme Altın Yunus Otel'deyiz. O devirde otelin şöyle bir özelliği var: Türkiye'nin ilk 5 yıldızlı oteli, kendine ait marinası, plajı, üstelik bulunduğu koca arazide bir yarımadası ve oraya konuşlandırılmış muhteşem bir binicilik kulübü var. Acemi olanlar maneje, usta olanlar yarımada dört nala koşturuyorlar Malkoçoğlu gibi... Bizler de genç aktör pozlarında plaj tarafında gölgelik bir çardakta zaman zaman izliyoruz geleni gideni... Günlerden bir gün oyuncu arkadaşım Ali İpin dedi ki, "**Oğlum buranın baş seyisi Çeto'yu ayardım. Bize binicilik dersi verecek. Aktör adamlarız bir filmde ya da dizide belki bir gün ihtiyaç olur. Hazır fırsat var. Zamanımız var. Gidelim ders alalım öğrenelim**"

"Olur kardeşim gidelim" dedim. Gittik yarımada'nın üstündeki atlı spor kulübüne. Çeto'yla tanışma ve kaynaşma, atlar daha gelmeden temel bilgilendirme... Nasıl binilir? Nasıl inilir? Üzengiye nasıl basılır? Eğere nasıl oturulur? Dizginlerle hayvana nasıl yön verilir? Nasıl koşturulur? Nasıl durdurulur? At depara kalkınca üstünden hafif kalkıp senkoplu olarak nasıl oturup kalkılır

vb. teorik ilk bilgilendirmeyi aldık hayırlısıyla... "Getirin oğlum 2 tane eğitim atı" diye seslendi yardımcılara Çeto... Ahırlar bölgesinden 2 tane getirdiler. Aaa o da ne??? **Midilliyle sığa karışımı küçücük 2 tane süs gibi at getirdiler bize...** Atların üstüne bindik, ayaklarımız yere değiyor. Bizim dersi izleyen arkadaşlar gülmekten ölüyorlar halimize ama biz dersin ciddiyetini hiç bozmuyoruz. Çeto aldı bizi götürdü kapalı maneje. Kendi ortada duruyor, atların ağzından tutturulmuş uzun ipler elinde... Yavaş yavaş teorik olarak anlattıklarını yapmamızı istiyor. Arada kıçlarına kamçıyı "**ŞİRRRAAK..!**" diye yapıştırdı bizi ufkaklıklar atlar tempoyu artırıyor. O vakit eğerde otursan takım taklavat perişan oluyor. Uyarıyor bizi; "biraz ayağa kalkın senkoplu oturun kalkın, darbeyi yumuşatın! Aferin çok iyi, bravo oluyooooor..." diye bize gaz vermeyi ihmal etmiyor tabii. Böylece ilk dersimizi sabah aldık.

Öğleden sonra 4'te buluşup tekrar derse devam edeceğiz. "Mutluyuz, öğreniyoruz lan Ali... Güzelmiş bu iş..." Öğleden sonra saat 4 gibi tekrar ahırlar bölgesine gittik. Cehennem gibi bir Çeşme sığağı... Çeto'yu arıyoruz ama yok. Yardımcısı geliyor sesimize; "Nerede kardeşim Çeto?" "Abi bir turist ailesinin küçük çocuklarıyla dersi vardı, atlarla beraber yarımada'nın oraya doğru gittiler" "İyi canım, zararı yok. Sen bizim sabah bindiğimiz atları getir biz bineriz" dedik. Çocuktan öğreniyoruz ki bizim midilliyle sığa karışımı atları çocukların altına vermişler kim bilir ne zaman gelirler. Yardımcı oğlan ufaktan gülümseyince biz bozulduk tabii inceden. "Yok mu oğlum burada başka at?" "Olmaz olur mu var tabii abi" dedi Çeto'nun çırağı. "Peki profesyonel misiniz?" diye sorunca birbirimize baktık Ali'yle... "Herhalde yani ayıpsın" dedik. Sabah nasıl olsa 1 saatte işi kapmışız çırağa madara olacak halimiz yok. Oğlan önde biz ikimiz arkada ahırdan içeri girdik. Çocuk dedi ki, "Seçin abi hangisini istiyorsunuz?" Ortada hiç at falan yok. Dev gibi kapıların olduğu ayrı ayrı bölgelerde atlar var ama içeride ve kapılar kapalı... Sadece kapı üstlerinde isimleri var. Ben kendime bir Arap atı seçtim. 4 yaşında adı URFALI... Hani doğum yerim Kars, baba tarafım Erzurumlu ya, hiç olmazsa toprağım sayılır. Halden anlar uyum sağlarız beraber diye düşündüm sanıyorum. Bizim Ali biraz havalıdır. O da kendisine 11 yaşında İngiliz LITTLE JOHN diye bir at seçti. Seyis çocuk "Açılın biraz abi" dedi.

Kapıyı açtı, benim URFALI'yı bir çıkardı ki... **Aman yarabbim! Nerdeyse 5 metrelik apartman gibi bir at... Kızıl kahve pırl pırl tüyler, zehir gibi simsiyah gözler.** Hiç bizim sabah bindiğimiz sığalara benzemiyor haliyle... Seyis hayvanı çeke çeke dışarı çıkardı ama ne çıkarma nerdeyse oğlanın ayakları yerden kesilecek öylesine heybetli mübarek... Sanki 12 silindirli dev bir spor arabayı garajdan çıkardı. Avluda kendisi bir taşın üstüne bastı. Beni ayak bileklerimden yüklenip URFALI'nın üstüne kondurdu. Biraz sonra Ali'yi de getirip aynı şekilde LITTLE JOHN'un üstüne attı. Bizim atları çeke çeke maneje götürdü. "Hadi abicim kolay gelsin" diyerek uzadı ve kayboldu. İkimiz de korkudan ölüyoruz. Atların üstüne oturunca yükseklik adama 6/7 metre gibi geliyor haliyle.

Sabah öğrendiğimiz her şeyi

Yaşar Günaçgün

müzişyen olmasaydım ne olurdu?

Bir halt olamazdım! Oturdum düşündüm yine de. İlginç bir şeyler olmalıydı. Baş ağrısı yapmayacak, ruha daralma getirmeyecek şöyle zevkli bir şeyler.

Bulduklarımı aşağıda sıralıyorum. Hep aynı işleri yapmaktan sıkılan ya da farklı alternatifler arayanlara ışık tutması dileğiyle...

1. GEZGİN: Küçükken "Büyüyünce ne olacaksın?" sorusuna verdiğim cevaptı bu. Jules Verne'in "80 Günde Devr-i Alem"inden etkilendiğimden midir nedir, tam hatırlamıyorum. Gezi yazıları yazsam, fotoğraflar çeksem bir dergiye olma mı? "YAŞARKEN" falan gibi yaratıcı bir isim de koyduk mu tamamdır.

2. RAMAZAN DAVULCUSU: Zaten uykusuzum iyi iş.

3. MUM SATICISI: Dükkanın adı da hazır "ANASTAS MUM" yalnız düz beyaz mumlar satılacak, elektrik kesintisi mumları. Kredi kartı geçmez. Al parayı ver mumu. 24 saat açık.

4. SATRANÇ MALZEMELERİ ÜRETİCİLERİNE KUTU YAPAN FİRMA YETKİLİSİ: Oyun bitince şah da piyon da aynı kutuya konur!

5. DEVEYE BİNDİRİCİ: Güney sahillerinde turizme katkı, masrafsız. Su bile gerekmez.

6. KELAYNAK SAYICISI: İlkokul mezuniyeti yeterli.

7. MODA ELEŞTİRMENİ: Olmuş olmamış diyon hepsi o.

8. FİL YARIŞLARINDA JOKEYLİK

9. HER TÜRLÜ ÇIRAKLIK

10. YUVARLAK MASA ŞOVALYELİĞİ

11. TOP TOPLAYICILIĞI YA DA ADASALLIK: Adanahılar bilir.

12. KARGALARA GÜLME DERSLERİ

İşte böyle dostlar. Meslek çok. Aç kalmayız yani. Bu yazı da bu kadar, hoşça kalın.

Son söz: Kargalar ötünce bülbüller susar.

deniyoruz. Atların umurunda bile değil "Deh" diyoruz olmuyor, "Çüş" diyoruz durmuyorlar. Kafalarına göre yerde ya da kenardaki ağaçların otlarını yapraklarını yiyorlar. Bazen çatır çatır sıçıyorlar, işiyorlar, birbirlerinin kıcını kokluyorlar. Arada cilveleşiyorlar. Her şeyi yapıyorlar. Ama bizi hiç iplemiyorlar. Ali birden dedi ki, "Yahu bunlar maneji atı değil, hayvanlar onun için isteksiz... Manejin dışına çıkalım orası daha iyi olur" Bu söylediklerini atlar da duymuş olacak ki o ana kadar bizi iplemeyen atlar hafif bir yönlendirmeye hemen manejin dışına seğırttiler.

Sonradan öğreniyoruz. **Bizim seçtiğimiz atlar gerçek yarış atıymış. Bu hayvanlar İzmir yarışlarında dopingli çıktığı için 1-2 yıl ceza almış hayvanlar.**

Sahipleri bunları atlı spora kiralyor. Ya da ücretsiz veriyor. Düzenli bakılıyorlar. Balla fıstıkla besleniyorlar. Arada çok usta biniciler gelirse onlar hayvanlara biniyor. Biz iki dallama kadere bakın bunların kucağına düşüyoruz. Hayvanlar gayet neşeliler hele yarımada patikalara çıktık ya... Değmeyin keyiflerine... O daracak yollarda bazen yavaş yavaş, bazen ani deparlar yaparak keyif yapıyorlar. Biz korkudan altımıza edeceğiz. Ali'ye fırça atıyorum. "Oğlum azdırma şu hayvanı yavaş yavaş gidelim" Yemin billah ediyor, "Vallahi ben bir şey yapmıyorum beni dinlemiyor. Kafasına göre takılıyor." Haklı çünkü benim URFALI da beni dinlemiyor. Neyse ki yarımada sonunda bir yokuş var oraya gelince bizimkiler vites küçülttüler. Yavaş yavaş yokuşu çıktık. Ama her yokuşun bir de inişi var tabii... Allahtan yokuştan aşağı depar yapmıyorlar. Ama çıkarken de inerken de hep yüreğimiz ağızımızda... Koca hayvanların üstünde o sıcakta her şey son derece ürkütücü zaten yeterince... Yokuşun inişi de bitti. Geldik bir düzlüğe... Aaa o da ne??? Atlı sporun arka giriş kapısına gelmişiz ama önümüzde bir engel var. Hani tren yollarında açılıp kapanan bariyerler olur ya, işte ondan var. Uzaktan atları ilk aldığımız ahırlar bölgesi görünüyor. **2 yarış atı ve üstünde 2 acemi dallama kovboy bekliyoruz. Gelgelelim bariyeri açacak adam yok.** Etrafta o Çeşme sıcaklığında öğlen vakti bir Allah'ın kulu yok. Bizim atlar arada birbirlerinden kıl kapıyorlar. Yandan yandan ufak omuz darbeleri atıyorlar. Biz korkudan nasıl bağıyoruz: "Hooo oğlum... Şışşışışı oğlum... Çüşüş oğlum" İkimiz de attan inip bariyeri açamıyoruz. Çünkü kim inse ata asla tekrar binemeyecek, çok yüksek. Neyse 10, 15 dakika Çeşme sıcaklığında istakoz gibi kavrulduk. Bir baktık ki patikanın üstünden yaşlı bir turist çift plaja doğru gidiyorlar. Seslendik (daha doğrusu duysunlar diye feryat ettik). İhtiyar Amca'ya rica ettik barikatı açsın diye. Amca bizi kırmadı çantayı yengeye verdi, bariyeri kapatan kelepçeyi yerinden kaldırıncaya... İşte o an film başladı; bizim atlar yarış başladı ulaaann, diyerek vınnnn diye bir fırladılar. Benim ayaklarım üzengideyken arkaya doğru yattım öne zor doğruldum. Öylesine müthiş bir deparla kalktı ki benim URFALI anlatamam... Dizginleri çekiyorum dursun diye mümkün değil, itaat etmiyor asla. Üstünden düşersem ayağım üzengiye takılı kalırsa beni yerlerde öldürür dedim. Ayaklarımı üzengilerden çıkardım.

Baktım direksiyon çalışmıyor nasıl olsa diye dizginleri de attım elimden... Bacaklarımı iyice kastım atın karnına... Ellerimle boynuna sarıldım URFALI'nın... O beyaz yeleleri kamçı gibi suratıma iniyor. Eğer üstünde depar yaparken atın omurga kemiği kıcımızı acıtmasın diye senkoplu oturup kalkacaktık güya! Ne senkobu? Afedersiniz takım taklavat aldığım darbelerden dana bonfilesi gibi dümdüz olmuş. Umurumda değil canımı kurtarmanın derdindeyim. Bir ara Ali ve LITTLE JOHN nerede diye arkama bir baktım. Ödüm koptu. Tam 1 metre arkamızdalar. Hayvanın gözleri kahve tabağı gibi... Ağzından köpükler saçıyor. Ali can havliyle bağıyor. "Yetişiiiiinnnn!!" diye... Ahırlar bölgesine yaklaştıkça benim URFALI vites büyüttü fark açıldı. Ama hiç durmaya niyeti yok. Onu çıkardığımız kapıya doğru dolu dizgin gidiyoruz. Bu hızla gidersek ya kapıya kendini vuracak ya da ikimiz birden öleceğiz diye düşündüm. Giderek kapı büyümeye başladı. O hızla giderken benim URFALI zınnnn! diye bir kazık fren koydu olmaz böyle şey! Dersin ki hayvanda ABS fren sistemi var. URFALI freni koyunca üstünde bağlantısız boynuna sarılan ben, birdenbire resmen uçtum başının üstünden... **Hani Kapalıçarşı'da halıcılar turiste haliyi satmak için havada döndürerek atarlar ya... İşte öylesine uçarak çamur saman ve tezekten oluşan bir tepenin üstüne uçtum.** Birikintinin içinden çıktım her anlamda baktın bir durumdayım. Sadece gözlerim görünüyor, çamur saman ve boka bulanmışım. Atlar yere düşenin üstünden basıp geçmez derler. Doğruymuş. Bir baktım URFALI az ilerde durmuş bana bakıyor. LITTLE JOHN ve Ali de durdular tabii. Önce kısa bir şok... Ardından altımıza gerçek anlamda işediğimiz bir kahkaha silsilesi ve ilk profesyonel binicilik dersimizin finali. İşte bu deneyimden sonra çekimlerde falan bana "At binebilir misiniz?" diye biri sorarsa: "Evet çok iyi at binerim ama inebilir miyim onun garantisini veremem" diyorum.

Meltem Gürle

kayayı itmeye devam edenler

Camus kendi özgür irademizle hayatımıza son verme ihtimalimizi felsefi bir mesele olarak ele alır ve bunun bir olasılık olarak karşımıza çıktığını inkar etmez. Soru budur. Ama cevap bu değildir.

Albert Camus için felsefenin tek gerçek meselesi hayatın yaşanmaya değer olup olmadığıdır. Bu soruya yanıt veremediği sürece, felsefeyle uğraşmanın hiçbir anlamı yoktur. Kendinden önceki felsefi geleneği hop diye kaldırıp bir kenara koyar Camus. Gelenekle beraber modernlikle birlikte iyice gazı almış "ilerleyen medeniyet" güzellmelerini de rafa kaldırır. Böylece, dünyaya aklın ışığıyla bakarsak onun da bize aynı şekilde yanıt vereceğini vaat edenleri de, "Hep ileri, hep ileri!" diye bağırarak hiçbir zaman ulaşamayacağımız bir hedefi işaret edenleri de elinin tersiyle iter ve bizi yukarıdaki sorunun sarsıntısı ile başbaşa bırakır: Ya buradayız ya da değildir. "Olmak ya da olmamak"tır. Ve evet, mesele bu kadar ciddidir.

Bazıları Albert Camus'nün bu sorusuna yaklaşırken, bu iki seçenek arasında "olmamak" kısmına odaklanırlar. Yani buradaki varlığımızın anlamsızlığının bizi götüreceği tek adresin bu olduğunu düşünmek isterler. Aslında bunu düşünmekte haksız değillerdir. Camus kendi özgür irademizle hayatımıza son verme ihtimalimizi felsefi bir mesele olarak ele alır ve bunun bir olasılık olarak karşımıza çıktığını inkar etmez. Hayatın yaşanmaya değer olup olmadığını düşünmek bunu mantıken içerir. Bununla başlamadan düşünemezsiniz bu meseleyi. Camus de onunla başlar zaten. Yani soru budur. Ama cevap bu değildir.

Camus'nün bu meseleyi etrafıca tartıştığı "Sisifos Söyleni" (1942), bu soruyla açılır ve hayatın anlamsız olduğu bilgisiyle yaşamının nasıl mümkün olabileceğini anlatır.

Bu kitaba konu olan hikaye şöyledir: İnsanların en bilgisi olan Sisifos tanrılara ait olanı - yani sonsuzluğun bilgisini - çalmaya teşebbüs etmiştir. Halbuki insan tanrısal olanla baş edemez. O ölümlü olsun diye yaratılmıştır. Yunan mitolojisi okuyan herkes bilir ki, tanrılar bu sınırın aşılması konusunda aşırı hassastırlar. Öyle cehenneme inmek, ölümü kısıvrak bağlamak falan kabul edilemez durumlardır. Onun için, kurnazlığı ve becerikliliği ile meşhur Sisifos'u cezalandırırlar.

"Tanrılar, Sisifos'u bir kayayı dağın tepesine kadar yuvarlayıp çıkarmaya mahkum etmişlerdi. Sisifos kayayı tepeye kadar getirecek, kaya tepeye gelince kendi ağırlığıyla yeniden aşağı düşecekti hep. Yararsız ve umutsuz çabadan daha korkunç bir cəza olmadığını düşünmüşlerdi, o kadar haksız da sayılmazlardı."

Camus, amaçsız bir tekrar içinde kayasını bir dağın tepesine doğru itip duran Sisifos'a yakından bakmamızı ister. Bu adamın alnından akan terleri görmemizi, çabasının büyüklüğünü fark etmemizi ve kendini bu işe adanmış olduğunu anlamamızı bekler. Onun için, elindeki hayali kamerayı Sisifos'un acıyla gerilmiş yüzünde, kayanın ağırlığı altında çöken sırtında ve tel tel olmuş kaslarında dolaştırır. Ama asıl meselesi kayanın yukarı doğru itildiği an değildir. Sisifos'u özellikle kaya düştükten sonra, eli kolu boş bir şekilde tepeden aşağı inerken düşlememizi ister:

"Sisifos, o kayanın birkaç saniyede tepeden aşağı yuvarlanışını izler. Onu yeniden tepeye çıkarmak gerekecektir." **Böylece anlar ki, Camus için asıl önemli olan bu bilginin ağırlığıdır.** Bilincin olmadığı yerde sonsuza dek devam edecek bir çaba bu kadar trajik görünmez çünkü. Eğer kayayı yeniden itmek zorunda olduğunu bilmiyor olsaydı, Sisifos sıradan biri olacaktı. Ama Sisifos bu bilgiye rağmen devam etmektedir. Kaybedecek hiçbir şeyi olmayanların gücü vardır onda. Tam da bu nedenle yenilmezdir.

Sisifos, varoluşun gerçeği ile yüzleşme cesaretini gösteren ve buna rağmen devam eden kişinin hikayesini anlatır. Yani bir kahramandır o aslında. Ama saçma bir kahramandır. Daha başından böyledir bu. Tanrılardan çalmaya çalıştığı sonsuzluğa sonunda kavuşuyor olmasında bile aynı saçmalık vardır. Onun için sonsuzluk bir hediye değil bir lanettir çünkü. Sisifos, taşı ittikçe itecek ama zamanın sonuna bir türlü varamayacaktır. Camus, modern insanın en iyi ifadesini Sisifos'un hikayesinde bulduğunu söyler. Bunu galiba biraz da kendimizi ölümsüz zannettiğimiz için der. Hepimiz bir kayayı sabah akşam bir tepeden yukarı itmeye devam ederiz. Bazılarımız bunun bir lanet olduğunu da biliriz. Ama öleceğimiz ana kadar kayayı itmekten vazgeçmeyiz. **Biz de Sisifos gibi kaderimizin kendi elimizde olduğunu düşünmekten hoşlanırlar.** Kayayı iterken de bunu hayal ederiz. "İşte bu benim kayam," diye düşünürüz, "Onu yukarıya ulaştırdığımda başarmış olacağım." Camus'nün Sisifos için söylediği bizim için de geçerlidir: Hepimiz kendi günlerimizin efendisi olduğumuza inanırız.

Sisifos'un hikayesi önemlidir. Çünkü insanın dünya ile baş etmesinin biricik yolunu anlatır bize. Dünyayla baş etmek isyandan geçer. Önce varlığınızın anlamsızlığını fark edersiniz, sonra bunu kabul edersiniz, sonra da bununla baş edersiniz. Baş etmenin yolu kayayı itmeye devam etmekten geçer. Saçma olanın kabul edilmesi, onu insan hayatının bir parçası haline getirir. Onu mücadele edebileceğimiz boyutlara indirir ve başa çıkılabilir kılar.

Tanrıların işçisidir, Sisifos. Tıpkı bizim gibi. Kısırlanmış ama isyankar. Düştüğü durumunun farkındadır. Ama yenilebileceği hiç aklına gelmez. Tam da bu nedenle yenilmezdir. Kayasını itmeye devam edecektir. Çünkü başarmak ister. Tepeden inerken kolları nasıl yanına düşüyorsa, yukarı çıkarken de o kayayı itmeyi isteyecektir. Tutkuyla itecektir onu hatta. Sanki bu son kezmiş gibi. Sanki o

kaya bir daha hiç geri düşmeyecekmiş gibi.

Hatta sanki kaderini küçümsüyormuş gibi.

Hiçbir kader yoktur ki küçümsendiği ölçüde alt edilmesin, der Camus.

Galiba haklıdır bu söylediğinde.

Yani mesele ölmek değildir. Mesele hayatta kalmak ve Sisifos gibi kaderine meydan okumaktır. "O, kayasından daha güçlüdür," der Camus. Çünkü varoluşun bilgisi ile yüzleşmiş ama isyanındah vazgeçmemiştir.

Candaş Tolga Işık hocam...

Soğuk bir aralık sabahı Çapa'daki odasının kapısından içeri giren üniversiteyi bitireli birkaç yıl olmuş genç bir biyologdu.

Kapıyı iki kere çaldıktan sonra kafasını uzattı.

- Hocam müsait misiniz? Biyoloji Bölümü'nden Avni Bey gönderdi beni... Aramıştı sizi...

- Hatırladım, hatırladım. Melanoma (cilt kanseri) genetiğiyle ilgili çalışıyormuşsun, gel içeri gel...

Yüzünde son nefesini verirken bile eksilmeyen o tatlı gülümsemeyle genç adama "Kahve mi içersin çay mı?" diye sordu.

- Zahmet olmasın hocam... 1-2 sorum vardı. Onları sorup sizi çok yormadan gideyim ben...

- Zahmet filan olmaz. Ben de şimdi tomografiden çıktım. İki laflarız işte... Genç adam duraksadı.

"Ne lekesi, hayırdır inşallah?" diye sordu.

- Meme kanseri tedavisi görmüştüm. Geçti bitti diyorduk. Bugün öğrendim ki karaciğerimde de küçük bir leke varmış.

"Küçük bir leke" dediği, memesinde başlayan kanserin vücuduna yayıldığına ilk haberi idi aslında.

Genç adam durumun farkına varınca, endişe dolu bakışlarla, nazıkçe, "Daha sonra rahatsız edeyim sizi isterseniz" dedi.

Hoca güldü ve "Çevrende hiç kanser teşhisi konan oldu mu çocuk?" diye sordu.

"Hayır hocam" dedi.

- **Bak o zaman sana ilk dersi veriyorum: Bu kanser denen mikrop tek başına hiçbir gücü olmayan bir zavallılıktır. Kanser tek başına kimseyi öldüremez; ölümcül olması için bir yalnızlık, bir çaresizlik, bir umutsuzluk, bir üzüntü, bir stres arar. Ona bu fırsatı vermezsen, er ya da geç çeker gider.** O yüzden sen şimdi hocanı bu zavalı mikropu yalnız bırakmayı çıkar aklından ve anlat bakalım ne yapıyorsun, ne ediyorsun?"

Böyle tanışmıştık Hocam Türkan Saylan'la.

"Tanışmıştık" diyorum ama bazen tanımak için tanışmak yetmiyor.

Bazı insanları tanımak için onları yaşamak, anlamak, attıkları her adımdan, ağızlarından çıkan her heceden bir şey öğrenmek gerekiyor. Hoca da öyle biriydi.

O gün kapısından çıkarken sakın ha literatürü açıp "Hocanın ne kadar ömrü kaldı diye bakma, literatür insan hikayesi yazmaz, rakam yazar" demişti.

Aradan geçen yıllar içinde hocayı çok daha yakından tanıma fırsatım olmuştu. Ne zaman başım sıkışsa telefona sarılıyordum.

Bir gün "Ben bilim adamı olmaktan vazgeçtim hocam" diye aradım.

Kızacağını sanıyordum, kızmadı. Sadece bir öğüt verdi ki hala kulağıma küpedir: "İnsan olmaktan vazgeçme yeter."

Hoca haklıydı. Her karar aslında bir vazgeçişti... O yüzden vazgeçebilirdi insan birçok şeyden ama insan kalmakta ısrar etmeliydi.

Böyle bir Mayıs ayında kaybettik Türkan Hoca'yı...

"Kanserden öldü" dediler.

Yalan!

Hocayı kanser öldürmedi.

Genç kızlar da okula gidebilsin diye hayatını ortaya koyan, bu ülkenin yetiştirdiği en aydınlık yüzlü kadını Türkan Saylan. Onu ölüm döşğinde "terörist" ilan edenler öldürdü. Onu televizyonların canlı yayınlarında, gazete köşelerinde "muhabbet tellalı" ilan eden medya pezevenkleri öldürdü.

Bakmayın siz şimdi kurdukları sahnede oynadıkları "masum" rollerine...

Türkan Saylan'a ölüm döşğinde 'darbeci' diye operasyon yapılırken sessiz kalan, cenazesine katılmaya tenezzül etmedikleri gibi bir çiçek bile göndermeye korkanlar yüzünden öldü Hoca.

Tanıştığımız gün kapısından çıkarken "Bakma" dediği o literatüre Türkan Hoca öldüğü gün bakmıştım.

Biliyor musunuz ne yazıyordu? "En fazla 1 sene..."

Oysa Hoca o günden sonra tam 13 sene daha yaşadı. Ve bıraksalar, belki bir 13 sene daha yaşayacaktı...

Hatırlıyor musunuz ne söylemişti?

"Kanser kimseyi tek başına öldüremez..."

İsmail Saymaz

gözünden sonra...

Elleri titredikçe içti, içtikçe uyudu... Gözünden boşalan o çukuru ancak böyle doldurabilmişti. Zira Bahattin'in cam gözü, erkenden kayıp giden gençliği ve fotoğraflarda kalan yakışıklılığı demekti.

Elinde bir misket gibi çevirdiği o yassı cam, Bahattin'in kendi takma gözüydü. Fena halde sarhoştu ve her sarhoşluk sonrasında olduğu üzere, sağ gözünü kaybettikten sonraki tüm hayatına lanet ediyordu. Avucunun içindeki cam göze bakarak ağlıyor; ağladığı sol gözünü, arka cebinden çıkardığı kirli mendiliyle siliyor ve bir daha ağlıyordu. O tarihte Bahattin daha otuzlarında, şimdi benim yaşlarımda olmalı...

Fakat ben, komşumuz Bahattin'in, kendi deyişiyle "Gözünden öncesini" hiç hatırlamıyorum. Yani iş kazası geçirdiği günü ve ondan öncesini... Bahattin, Rize Belediyesi'nde elektrik işçisiydi. Art arda iki kaza geçirmişti.

İlkinde anlatılan o ki, Bahattin'i toprak bir çukura gömüp vücudundaki elektriği almışlardı. İkinci kaza şehir meydanında bir elektrik direğini onardıkları sırada meydana gelmişti. Direğin tepesindeki Bayburtlu arkadaşının sarkıttığı elektrik yüklü kablo, gözüne girmişti. Bahattin hem çarpılmış, hem de gözünü kaybetmişti. Göz çukuruna, diğeriyle aynı renkte bir cam göz konmuştu. Bahattin'in cam gözü, sürekli bir noktaya bakıyor, kıpırdamıyordu.

Artık o andan sonra Bahattin ne vakit, ayaklarına pençeli paletlerini geçirip ahşap elektrik direklerine tırmansa, aşağıya inene kadar gözlerimi kapıyor, dualar ediyordum. Bir sigorta kutusunu tamir için kontrol kalemini her çıkarışında, yüreğim parçalanacakmış gibi atıyordu. Ölmesinden çok, diğer gözünü de kaybetmesinden korkuyordum. Sanırım, Bahattin de korkuyordu. Bu yüzden, o sakın ve güleç adam gitmiş; yerine kavgacı ve küfürbaz biri gelmişti. Çok geçmeden alkole başladı. Gençliğinde ağzına sürmediği rakıyla o günlerde tanıştı. Evine gitmemeye, kayıkhanelerde sabahlamaya, işini aksatmaya ve bütün maaşını alkole yatırmaya başladı. Oruç tuttuğu Ramazan ayı ve mübarek geceler dışında, eksiksiz ayyaş gezdi. Ne eşinin bulup getirdiği okunmuş ve içine Arapça yazılardan mürekkep damlatılmış sular, ne gizlice

elbisesine dikilmiş muskalar; ne de tıbbi tedavi fayda etti.

Elleri titredikçe içti, içtikçe uyudu...

Sonradan fark ettim ki, gözünden boşalan o çukuru; ancak böyle doldurabilmişti. Zira Bahattin'in cam gözü; erkenden kayıp giden gençliği, dökülen saçları ve siyah-beyaz fotoğraflarda kalan yakışıklılığı demekti. Çökmek, çarçabuk yaşlanmak demekti. Erkenden emekli edilmek demekti. İlelebet "sakat" sayılmak demekti. Lakabının "Kör" olması demekti. Sokaklarda, "Kör müsün be adam!" diye aşağılanmak demekti. Kaseti sarıp sarıp Bergen'den "Acıların Kadını"nı dinlemek demekti. **Bahattin'i kendisinin de bir gözü kör olan Bergen'den daha iyi kim anlayabilirdi?**

İçtikçe cam gözünü çıkarması, avucunda tutup uzun uzun bakması, baktıkça ağlaması, "Gözümünden önce..." diye söze başlaması bundandı. Bahattin'in "Gözünden öncesini" genç bir delikanlı olarak, Temirağa halayının başında olduğu bir köy düğünüydü. Askerden dönüp eşini kaçırdığı yıld. Erzurum'dan Rize'ye doğru giderlerken, denizi ilk kez gören eşinin "Ana! Göğ de sanki yere düşmüş" dediği ve birlikte güldükleri yolculuktu. Rizeli devrimcilerin boykotu yüzünden gözaltına alındığı ve Ecevit mavisini gömlekler giydiği yazdı. İşe girdiği ve kadro aldığı vakitti. İki çocuğunun doğumuydu.

"Mutlu" olunan her ne varsa, sanki Bahattin'in "gözünden önce"sine aitti. "Gözünden sonra" bir daha eski "Bahattin" olamadı.

Kırkı bitmeden emekli oldu.

Usta bir elektrikçiye, elleri titrediği için hiçbir işte çalışmadı. Bir yeşil elma ve 70'lik bir rakıyla gününü geçirir oldu.

Zamanla bütün masa arkadaşlarını bir bir toprağa verdi. Önce Satılmış, sonra da Süleyman gitti.

O da içten içe sırasını bekler olmuştu.

Fakat kimsenin tahmin etmediği bir zamanda, bir Ramazan ayında içki içmeyi bırakıp namaza başladı. Gittiği meyhanelerin yerini cuma namazları için saf tuttuğu camiler aldı.

Ne var ki bugün en yürek titreten ilahiler bile, Bahattin'in "gözünde" Bergen'in tahtına oturamadı.

Ne kadeh, ne kible...

Cam gözün konduğu boşluğu doldurmuyordu.

İskender Paydaş

kayahan'ın bendeki emaneti

1985 senesi benim için hep özel olmuştur. Müzik hayatımı şekillendiren efsane albümler, lise mezuniyetimin ardından iki sene üniversiteye gitmeme kararım, Live Aid konserleri, düğün salonlarında org çalarken bir gün Live Aid gibi büyük konser sahnelerine ve on binlerce müzikseverin önüne çıkma hayallerim ve bir aralık akşamüstü Yalova vapurunda Kayahan'la ilk provama doğru yol alırken duyduğum korkuyla karışık heyecan.

Heyecanlıydım çünkü 12 yaşından beri beni müziğiyle büyüleyen bir sanatçıyla çalışma şansını elde etmiştim. Korkuyordum çünkü bu şansı kullanabilecek kadar yeterli olduğumdan emin değildim. Heyecanım ve cesaretim korkuma galip gelmişti. Fakat ilk deneme benim için çok utanç verici geçti. Her şeyi yanlış çaldım, bana ait solo bölümlerinde bir müzisyenin düşünmek bile istemeyeceği en acıklı durumlara düştüm.

Sahne seyircilerin önünde Kayahan'dan azar işittim. Başkası olsa belki de her şey bitmişti. Ama benim için bu duvara töslama her şeyin başlangıcı oldu. Sahneden indiğimizde Kayahan'ın gözüne gözükmeden klavyemi topladım. Notaları koltuğumun altına aldım. Doğruca odamın yolunu tuttum ve gece yarısından ertesi gün öğlene kadar aralıksız şarkıları defalarca çalıştım. Üstelik sahnede çalınmayan Kayahan şarkılarını da son notasına kadar ezberledim. İkinci kez sahne şansı elde etmem uzak bir ihtimal olmasına rağmen bu çabayı gösteriyordum çünkü benim inancım göre iyi olma iddiasındaki bir müzisyen iyi müzikle buluştuğunda onu sonuna kadar içselleştirmeliydi. Her ne olursa olsun kendime saygımı geri kazanmak için o şarkıları eksiksiz çalabildiğimi kendime ispatlamalıydım.

İşte kader böyle zamanlarda insana yardımcı olur. Ben notalarla boğuşurken, şarkıları bir bir devirirken karşı odadan sesleri duyan Kayahan, açık unuttuğum odamın kapı aralığından tüm gece beni izlemiş. **Kendime karşı kazandığım küçük zaferlerin gizli tanığı olmuş ve aradığı müzisyen adayının ben olduğuma karar vermiş.**

Bitkin düşmüştüm. Kayahan beni odasına çağırdığında işten atılacağıma emindim. İçeri girdiğimde ciddi bir suratla beni karşıladı. Aranjanın incelikleri ve sahnede şarkıcıya nasıl eşlik edilmesi gerektiğiyle ilgili ilk dersimi dinlerken şaşkınlıkla karışık bir sevinç kaplamıştı içimi. İşi almıştım.

1985-2015 tam otuz sene... Hayat okulumun en güzel yılları oldu. Kayahan'la tanıştığımda aşağı yukarı bugünkü yaşımdaydı.

Benim de şansına sahip çıkan genç müzisyen arkadaşlarım var. Umarım Kayahan'ın bana bıraktığı müzikal emanetleri ben de genç arkadaşlarıma eksiksiz aktarabilirim.

Senden öğrenilenler nesilden nesile aktarıldıkça yaşamaya devam edeceksin sevgili Kayahan...

Gökhan Dağıstanlı

içimden geldiği gibi...

Sen Karadantel sokağında, biz başka sokaklarda ama biz de kiracıydık bu dünyada. Siyah beyaz film gibi yaşayıp, dersimizi alıyorduk. Kahrolası yaşananlar bizi de deli ediyordu geceleri ama tadını çıkarıyorduk. Karşımıza Kız Kulesi'ni, kollarımıza sevgilimizi alıp, mavi bir deniz boyuyorduk beraber. Devamı var diyerek umutlandığımız da oluyordu, yepyeni bir hayat bugün diyerek vazgeçtiğimiz de. **Hayatta senden vazgeçmem dediklerimizi gün geliyordu kısaca unutmak mümkün olabiliyordu.** Bazen tutamıyorduk kendimizi, bir ağlamak geliyordu da bitmiyordu. Aklımızda yangınlar oluyordu kimi zaman, üzmeler, yormasalar olmuyordu. Amacımız kendimizi sevdirmek olsa ki bazen çok

kolaydı, biz sevmenin tadını çıkarıyorduk. **Asırlardır yalnızmışız gibi çaresiz hissettiğimiz de oluyordu, mesafelerin farketmediği de. Sol yanımız sarhoştur genelde, son kadehlerde.**

Ben aşık oluyordum, ilk mektubumu senin şarkıların yazıyordu. Cep telefonu yoktu, senin aşkı yazıp bana tam olarak ne hissettiğimi anlattığın zamanlarda... Mektup yazıyorduk. Akşamları telefonlara kızların babaları çıkıyordu, korkudan arayamıyorduk. Duygularımız birikiyordu. Sözleştiğimiz yer ve saat dışında, bizi kimse bulamıyordu. Biz de kimseyi... Birikiyordu içimizde ne hissediyorsak, şiir oluyordu, senin dizelerinden tatlı alıntılarla.

Öyle sevdiğimizin dudağında falan buluşmak bir kenara dursun, ellerini bile tutmak meseleydi.

Geçen yıllarla beraber, hepimiz değiştik. Çok daha hızlı tüketmeye başladık her şeyi. Bu duygu kıyımı zamanlarında, yeni nesil senin ne anlattığını, pek de anlayamadı. Belki de bu yüzden gittin bu şehirden, sabahları balık tutup, akşama mumları yakmaya. Haksız da değildin. Yolun sevgiden geçiyordu senin, bu aleme aklın ermedi.

Bu masum zamanlarda, sendin benim aşk öğretmenim. Aşkın, yaşarken de, bittiğinde de güzel olduğunu öğrettin ki bu zor bir şeydi. Şanslı gençlerdik. İçimde, şarkılarını bir şair büyüttün.

Sen şarkılarını öksüz bıraktığın gün hezimetim oldu be. Göğüme kızıl siyah bulutlar saldı. Ağlamaya mecalim de yoktu ama bulutlarla beraber ağladık... Bu kez, akşamları gözyaşlarıyla imzalamayı bize devrettin, ışsız odalarda...

Barış Manço, çocukluğumu elinden tutup götürmüştü. Zor almıştım ama daha gençliğim vardı. **Ama şimdi, sen de gençliğimi aldın giderken. Hayatın şimdiki zamanıyla başbaşa kaldık iyi mi?** Hatıralarım delik deşik oldu. Fotoğraflarım yırtıldı. Anılarım eksildi. İçimdeki tüm şarkıcıları işten çıkardım. Her şey biraz daha zorlaştı. Hepimiz incecik ipliklerle bağlanmıştık hayata ve işte seninki koptu. Artık sabahları yalnız bekleyeceğiz. Tam da geceler hergün daha kısalıp, güneşin ışıkları ısıtmaya başlamıştı. Bu aralar, beni en mutlu eden şarkılarını dinliyorken bile ağlıyorsam, alınma...

Feyyaz Yiğit

taşları büyötmekmiş

Sağda solda, kısım kısım oturmuş kadınlar ve adamlar. Sırayla ve söz kesmeden ne çeşit bir yorgunluğun içinde olduklarından bahsediyorlar. İstirahat ile ilgili yapılan her benzetme tebessümle karşılanıyor ve kanatana kadar altı çiziliyor yaşanan talihsizliklerin.

Yahu bu kimin halsizliğidir, beni de nefes nefese bırakıyor? Yahu bu kimin iyi yüreği? Bir başkası gibiyim.

Bir başkası gibiyim?

Belli ki basiretsiz ebeveynlerinden miras, kucağında devasa bir taş parçasıyla ezdin başımı. Öyle ki seni her kavgadan haklı çıkaran, her kavgaya haklı sokan devasa bir taş parçasıyla ezdin başımı. Haklılığının etrafında kim bilir kaç tur attık. O ne devasa bir taş parçasıymış, öylesini taşıyabilecek kadar güçlü, başımı ezecek kadar kör etmiş seni. Neredeyse fenalığını takdir edeceğim. Yok mu, bakın etrafa, bana da bir taş verin. Acı mühim bir ihtiyaç, tekamül dedikleri taşları büyötmekmiş.

Bir tam günü yine tamamlamışız. Geçmiş zaman eziyetleri ortak bir kazanca dönüştürölmüş ve rengi de değişmiş içimizdeki toplam hissiyatın, iyice demlenmiş ve ağırlaşmışız. Yüzlerimiz mütemadiyen değişmekte fakat sanıyorum talihsizlikten, yine de çok benzemişiz. Laflar hafıfmış, laflar

esiyormuş, laflar okşuyormuş saçlarımızı, laflar taşıyormuş arka sıralara yaydığımız ekşi tadı. Fizik bu ya artan kütleimiz bir de çekim kuvveti yaratmış. Başlamışız hem kendimizin hem de birbirimizin etrafında dönmeye. Teşekkür ederim, bir başkası gibiyim.

Teşekkür ederim?

Tabii ki mecburiyetten, bir tam güne yeniden başlamışız. Maalesef, yeni güne ait heyecanlar gizli kalmış. Bir diğeri hep rahatsızmış planlanan zamandan. Bir diğerinmiş rafine nefretimiz. Keşke başlasaymış bizimle bir dönmeye. Zaten **"Tamamen karanlıktayken, zamanı ne hissettirebilir?"**miş. Sağda solda, kadınlar ve adamlar kısım kısım oturmuş. Güzel gönülleri kör edencesine parlamış. İyi dilekleri ise sağır eden bir rezonans yaratmış. Anlayışı sadece, yalnız bıraktığımız ve zamanı unutturduğumuz insanlardan beklemişiz. Herkes bulabildiği en orijinal yol ile tamamlamış eziyetini. Laflar sertmiş, laflar yaralıyormuş, laflar parçalıyormuş etimizi, laflar taşıyormuş yokuş yukarı cenazemizi.

Sağda solda, kısım kısım oturmuş laflar ve laflar.

Sırayla ve laf kesmeden ne çeşit bir yorgunluğun içinde olduklarından bahsediyorlar.

Yahu bu kimin cansız bedeni, beni de nefessiz bırakıyor?

İclal Aydın

kabulleniş: acılı bir yutkunma...

Kadınlarının gözyaşıyla sulanan topraklar kimin olursa olsun fark etmiyor, bereketini kesiyor... O güzel yazın üzerinden 35 yıl geçmiş...

Kâzım Amca'nın çok kıymetli üç tavuğundan birini çaldılar. Kestiler ve suyuna pilav yapıp Kâzım Amca'yı da sofraya buyur ettiler. Bir düğün sofrasında, bonkör ev sahibinin ikramı olduğunu düşündüğü tavuklu bulgur pilavını tika basa yedi Kâzım Amca. Üstüne de kuru erik hoşafı içti.

Kendi "tavuğunun" kendine "ikram" edildiğini bilmeyen her vatandaş gibi en çok o eğlendi, çok güldü ve her halayda başı çekti. Küçük amcamla babam tavuğun kemiğiyle lades tutuştular. Babaannem ve kız kardeşleri dama serdikleri buğdayın başında beklerken sabaha kadar tavuğu konuşup güldüler. Kâzım Amca'nın ağılına bir yavru keçi bıraktırmıştı babaannem. **Komşuyu kızdırmak, gülüşmek, eğlenmek düğün hakkıydı ama onun hakkını yemek büyük günahı.**

Düğün yüzünden bütün aile ülkenin dört bir yanından toplanmıştı. Almanya ve Hollanda'da yaşayanlar bile gelmişti. Çocuk seslerine büyüklerin kahkahası ve Kürtçe türküleri karışıyor, sayılı günler uçup gidiyordu. Ben babaannemin koynunda yatma izni almıştım ya, dünyalar benimdi. *Onlar anlamadığım bir dilde konuşup kıkırdarken ben çok iyi anladığım bir korunma ve şefkat duygusuyla sarmalanmış, gökyüzündeki milyarlarca yıldız baka baka uykuya kayıyordum.* Ertesi sabah düğünün son günüydü ve büyük halam artık yeni evine doğru yola çıkacaktı. O yola çıkmadan uyanmalıydım. Son kez sarılmalıydım ona... Babaannemin ekşi ayran, meyve kurusu ve is kokan kucağında uyumuşum... Sabah uyandığımda ya kimse uyanmamıştı ya da herkes gitmişti. Güneş yüzünü göstermiş olmasına rağmen hava serindi. Bir sabah kuşlarının bir de hiç durmadan akan çeşmenin sesi kaplamıştı sabahı. Başka da hiç ses yoktu. Damda uyumak bir masal, uyanmak bir başka yeni maceraydı benim için. Üzerimdeki ağır yorganı kenara çektiğimde yayık sesini duydum. Demek babaannem arka bahçedeki mutfaktaydı. Merdivenden dikkatlice inip arka bahçeye koşturdum. Babaannem çalı çırpıyı tutuşturmuş, hamuru mayalamış, ayranını yayıyordu. Üç uzun ağaç dalı birbirine çatılmış, tam ortalarına da bir keçi tulumu yerleştirilmişti. Babaannem birazdan bu keçi tulumunun içinde yaydığı ayranın üzerindeki tereyağını biriktirmek üzere ayıracaktı. Sonra da ekmek yapacaktı. Biz o sıcak ekmeğe babaannemin yaptığı taze yağı sürecektik, dedem bostandan biber

ve domates getirdiyse bir de küçük halam yumurta kırıp kovan balı da koyduysa dünyanın en güzel kahvaltısını yapacaktık. Ama kimse yoktu evde... Babaannem dalgın bakışlarıyla durmadan ileri geri sallıyordu yayığı. Bütün odalara baktım. Herkes gitmişti... Demek o güzel elleriyle saçlarını ören, bana bebekler diken, beni sırtında taşıyıp bahçelerde gezdiren ipek saçlı halam artık başka bir evin annesi olacaktı. **Kabulleniş çocukken ne kadar da acılı bir yutkunma...**

O yaz bizden mutlusu yoktu... Kimse ölmemiş, darbe olmamış, aile dağılmamıştı. Babaannem ve dedemin hayatta kalan dokuz çocuğu, yeğenleri ve kardeşleri onların eşleri ve onların çocukları bir arada son bir fotoğraf çekilmişti. "Halamin gelin yemeği" idi fotoğrafın arkasındaki not. Bir yaz günü. Kavakların altında kocaman bir aile. Belki altmış-yetmiş kişiden fazlalar. Çoluk çocuk, kimi ağlar kimi gülerken biri çıt diye basıvermiş deklanşöre... O karede kalmış o yazın mutluluğu. **Hep birlikte son mutlu yazımız...** Hep aynı yaşta kalsak, hep aynı yazı yaşasaydık... Ekin biçseydik, buğday yıkayıp serseydik. Komşunun tavuğunu çalıp, ona keçi yavrusu hediye etseydik. Halam gelin olmasaydı. Şadi Abim ve kardeşleri ölmeseydi. Babam gitmeseydi. Babaannem ve kardeşleri bu kadar çok cenaze kaldırmasaydı...

Ardından gelen uzun yıllar sonradan öğrendiği Türkçe'yle kırık dökük yazdığı mektuplar gibi sitemkar ve acılı yaşadı Babaannem ve "kız kardeşleri..."

Bir dağın eteğinde aynı yerde, aynı köyde, yüzlerce yıldır geleni karşılayıp gideni uğurlarken, aynı yerde doğup aynı yerde ölürken hep aynı şeyi beklediler: "Selamet ve adalet" Kapılarına gelen kim olursa olsun ne ayrıntı eksik ettiler, ne ekmeği. **Kayalara düşen yağmur damlaları gibiydi onlar. Sert oldu o taşlara düşüşleri ama kayıp toprağa karıştılar. Hayatla bir oldular.**

Babaannem ve kız kardeşleri sandığa, seçimlere inandılar mı bilmiyorum. Ama elleri hep Allah'a açık, doğurdukları çocukların tabutları onlar yaşarken kapılarına gelmesin diye dua ettiler. **Kadınlarının gözyaşıyla sulanan topraklar kimin olursa olsun fark etmiyor, bereketini kesiyor...**

O güzel yazın üzerinden 35 yıl geçmiş...

Bir 35 de bizden öncesi... Bir 35 de daha evveli...

Bu coğrafyada annelerin duasında ne değişmiş?

Sunay Akın

24 çift beyaz lastik ayakkabı

Samsun'da bir mağazadan içeri giren 24 genç, 24 çift beyaz lastik ayakkabı alırlar. Kente otobüsle gelip aynı gün yürüyerek ayrılırlar. Ayakkabıları gibi yüreklerinde taşıdıkları bembeyaz umutlarla...

Ankara yolunda yürüyen 24 çift beyaz renkli lastik ayakkabının en önünde ay yıldızlı bayrak taşınırken, arkasındaki pankartta şu yazılıdır: "Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü..." Gençler, 30 Ekim 1968 günü başlattıkları yürüyüş gerekçesini şöyle açıklarlar: "Biz Mustafa Kemal gençliği olarak, Türkiye'nin istiklalinin zedelendiğini, elden gittiğini görüyorduk. Onun için atılması gereken devrimci adımın 'İstiklali Tam Türkiye' için olacağına, gerçekleştirilmesi gereken ilk amacın 'Tam Bağımsız Türkiye' olduğuna inanıyorduk."

Akşama doğru, yürüyüşün yaklaşık yirminci kilometresinde polis tarafından durdurulur 24 çift beyaz lastik ayakkabı. Ertesi gün, izinsiz gösteri ve yürüyüş yapmaktan gözaltına alınan gençler mahkemeye çıkarılır. Duruşma esnasında aralarından biri "Burada yargılanan biz değil, Gazi Mustafa Kemal'dir," deyince, yargıç oturduğu kürsüden, hepsinin yüreklerine su serpen ve ülkede "Bağımsızlık" rüzgârının engellenemediğini dile getiren şu karşılığı verir: **"Burada bütün hâkimlik sıfatımı ve titrimi bir kenara bırakarak şunu belirtmek isterim ki, Türkiye'de hiçbir mahkemenin Atatürk'ü yargılamaya gücü ve yetkisi yoktur."**

1 Kasım 1968'de serbest bırakılan gençler, yürüyüşlerini Ankara'ya doğru, türküler ve marşlar eşliğinde sürdürürler. Yürüyüş esnasında tutulan günlükte, en büyük destekçileri olarak yanlarında öğretmenleri gördüklerini yazarlar: "Yolda, uğradığımız her yerde öğretmenlerden büyük ilgi gördük. Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü karşısında, Türk öğretmenlerinin ve aydınlarının tutumu milliyetçi nitelikteydi.

Hareketin başarıya ulaşması için ellerinden gelen fedakârlığı gösterdiler. Atatürkçü ve Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin en etkin kuvveti olan öğretmen tabakasının, Türkiye'deki ilerici güçler arasında

önemli bir yeri vardır. Bu niteliği ile öğretmenler, memleketimizde bazı çıkarıcı çevrelerle sık sık çatışmak zorunda kalırlar. Zira asla karşı devrimden yana değildirler. Sonuna kadar laik, demokratik, bağımsız Türkiye mücadelesinin içindedirler."

3 Kasım günü Alaca'ya ulaşan gençler, kasabaya dikilecek Atatürk heykeline karşı gösteri yapanların tehdidine aldırmadan, büstün dikileceği yere taş taşırlar... 7 Kasım günü Âşık Nesimi çıkar karşılarına ve saziyla onlara deyişler okur... Yürüyüş boyunca katılanlarla sayıları üç yüze ulaşan gençlerin Ankara'ya 10 Kasım günü girip, Anıtkabir'de saygı duruşu yapmaları istenmez. Amaçları olay çıkarmak olmayan gençler dağılırlar ve 10 Kasım günü, ikişerli, üçerli guruplar halinde gelerek Anıtkabir'de toplanırlar. 24 çift beyaz renkli lastik ayakkabının başlattığı yürüyüş, Anıtkabir'in ziyaretçi defterine 10 Kasım 1968 günü yazılan şu yazıyla tamamlanır: "Amerikan emperyalizmine karşı ikinci milli kurtuluş savaşımızda gerçekten izindegiz. Milli kurtuluş savaşımız yok edilemez. Onu yok etmek için bütün Türk milletini yok etmek gerekir. Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşçüleri."

O gençlerden biri olan Deniz Gezmiş'i, 6 Mayıs 1972 gününün ilk saatlerinde, Ankara Ulucanlar Cezaevi'nin avlusunda görürüz. 1968 yılında, ayağında beyaz renkli lastik ayakkabılarla, Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da başlattığı "Bağımsızlık" yolunda Samsun'dan Ankara'ya yürüyen Deniz Gezmiş, darağacına çıkmadan önce görevliye şöyle seslenir: "Postallarımın bağlarını bile bağlamaya vakit bırakmadan beni apar topar buraya getirdiler. Postallar bu haliyle sehpa ayağımdan düşecek. Düşmelerini istemiyorum. Onları bağla da düşmesinler." Görevli, Deniz Gezmiş'in hayattaki son isteğini yerine getirir ve önünde eğilerek postallarını bağlar. Deniz Gezmiş, birkaç dakika sonra "Bağımsızlık" tutkunlarının yüreğinde dünya döndükçe sürecektir olan büyük yürüyüşüne hazırır! Deniz Gezmiş'ten sonra aynı darağacında Yusuf Aslan katledilir. Sırada Hüseyin İnan vardır. Düşünce suçlusu genç adam, asılmadan önce avukat Halit Çelenk'ten, yüzünden hiç eksik olmayan gülümsemeyle şu ricada bulunur: "Babam yarın ayağımdaki bu lastik ayakkabıları görünce, oğlumun doğru dürüst bir ayakkabısı yokmuş diye üzülecek. Ayakkabımı bile giyemeden beni apar topar buraya getirdiler. Babama söyleyin, ayakkabım yoktur diye üzülmesin. Ayakkabılarım cezaevinde kaldı. Onlara hediyem olsun."

Üç gencin ölüm infaz tutanağındaki son nokta şöyledir: "Cesetler bilahare Ankara Belediyesi Mezarlıklar Müdürlüğü'ne teslim edildi." İnfazın olduğu gün, Ankara Kızılay Meydanı'nda öğleye doğru bir genç kız, iki polis tarafından yakalanarak, mahkemeye çıkarılır. **Genç kızın suçu, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın mezarlarına yapacağı ziyaret için kır çiçekleri satın almaktır!**

Yine aynı gün, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde bir genç kız tutuklanır. Suçu, asılanlar için ağlamak, arkalarından gözyaşı dökmektir...

Birileri korkuyordu, çünkü biliyorlardı ki tarih, kendi hayatlarının sonu için geçerli olacak "ceset" tanımına asla o üç devrimciyi sığdıramayacaktır.

Can Dündar

deniz'lerin toprağı

"Türkiye niye bu halde?" geyiğı açıldığında, bunu örnek veriyorum: Darağacının gölgesinde bile köylünün toprak derdini düşünen bir neslin soyunu kuruttuk da ondan...

Yaşanan onca trajedi içinde beni en çok etkileyen sahnelerden biri şu:

1972 Mayıs başı...

Deniz, Hüseyin ve Yusuf'un infazına sayılı gün kalmış. Mamak'ta avukatlarıyla son görüşmeyi yapıyorlar. Hüseyin, avukatı Orhan İzzet Kök'e dışarıdaki politik ortamı ve infazları soruyor. Ayrılırken de bir ricada bulunuyor:

"Bana Toprak ve Tarım Reformu Ön Tedbirler Yasa Tasarısı'nın bir kopyasını gönderir misin?" O sıralar bu tasarı kamuoyunun gündeminde... Hüseyin, yasanın köylüye ne getireceğini merak ediyor. Kök, şöyle diyor: **"Donup kaldım. Her an ölüme götürülmeyi bekleyen bir insan, hücrelerinde Toprak Yasası'nı okumak istiyordu."**

Arada "Türkiye niye bu halde?"

geyiğı açıldığında, bunu örnek veriyorum:

"Türkiye bu halde olmasın diye savaş veren, darağacının gölgesinde bile köylünün toprak derdini düşünen bir neslin soyunu kuruttuk da ondan..."

THKO savunmasını bulup okuyun; Türkiye'nin geri kalmışlık tarihi anlatılır orada...

"Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri toprak reformudur" diye başlar bir bölüm:

"Atatürk, 1936'da 'Memlekette topraksız çiftçi bırakılmamalıdır' demiş, o reformu yapamadan gitmiştir.

Savaştan sonra köylülerden gelen talep, toprak ağalarınca engellenmiştir. Bu konuda çıkan ayrılık, Demokrat Parti'nin kurulmasına sebep teşkil etmiştir.

10 yıllık DP iktidarı topraksız köylüyü ağalar karşısında hepten ezmiştir.

27 Mayıs'tan sonra da toprak reformu yapılamamış, köylüler ağalarla tefecilerin kışkacına alınmıştır."

THKO savunması, aslında toprak reformu öngören 1961 anayasasının savunmasından ibarettir.

Ve işe bakın ki, o çocuklar anayasayı ortadan kaldırmaya teşebbüsten idam edilmiştir.

Onları asanlar ise, 1971'de anayasayı kökünden değiştirerek ortadan kaldırmışlardır.

Deniz Gezmiş, Ege'ye ilk kez 20'sinde gitmişti.

Amacı, oradaki zeytin üreticisi köylüleri, endüstrinin devlerine karşı örgütlemektir.

Bir avuç genç, kıyı şeridindeki köylere gitmiş, küçük mitingler yapıp köylülere dayanışmanın önemini anlatmıştı.

O kuşağın üniversite öğrencilerinin

yaz tatili buydu.

Biz, o kuşağa kıydık işte...

Sonra geçen yıl Yılca köyünde 6 bin zeytin ağacı katledildiğinde, niye kimse imdada koşmadı diye söylendik.

Denizler yaşasa, kim cesaret edebilirdi ki buna?..

6 Mayıs'larda "Denizler Yaşıyor" diye bağırarak kolay;

onları yaşatmak zor. **Bir açıdan Türkiye'nin kısa tarihi,**

kahramanlarını yaşatma

zafiyetidir. Atatürk köylüyü

topraklandırmadan gitti.

İnönü meyletti; toprak ağaları CHP'den kopup DP'de birleşti.

27 Mayıs'ta "toprak reformu"

diye gelen askerler de yapamadan gitti.

"Reform" diye ayaklanan gençler idam edildi.

70'lerin sonunda "Toprak kullananın" sloganıyla iktidar olan

Ecevit de devrildi.

En hazini nedir bilir misiniz?

Ecevit, 2003'ün Mayıs ayında hastanelik

olur. Devrin Başbakanı Tayyip Erdoğan

GATA'ya 'geçmiş olsun'a gider. Ecevit

orada Erdoğan'a köy-kent projesinden söz eder. Mesudiye'ye örnek bir köy yapmış, kırsal kalkınma için model oluşturacak reformlar planlamış, kredisini bile bulmuştur. "Lütfen o parayı kullanın, o köyü kurun" diye vasiyet eder Ecevit... "Tabi tabi... bakarız" der Erdoğan... Bakmaz tabi...

Ecevit, genel başkanlığı devrettiği kurultayda aynı şeyi bu kez DSP'lilere vasiyet eder: "Toprak reformuna, köylünün kaderinin değiştirilmesine Atatürk'le İnönü'nün gücü yetmedi. Benim de ömrüm yetmedi. Dilerim siz bu kaderi değiştirebilirsiniz" der. Değiştiremezler.

AK Parti'yi iktidara getiren seçimde Mesudiye Köykent'ten Ecevit'e kaç oy çıktı biliyor musunuz?

Sadece 3...

Şimdilerde köylülük sorununun bir türlü çözülmediğinden, bilinçsiz yığınların celladına oy verdiğinden, ağaçların rant için katledildiğinden, kimsenin müdahale etmediğinden, gençlerin politikayla ilgilenmediğinden filan yakınıyorlar ya...

İdama giderken toprak reformu tasarısını okumak isteyen o çocuklar düşüyor aklıma...

Sonunu da söyleyeyim:

İdamdan sonra ailesine verilen belgeler arasında o tasarı da varmış.

Hüseyin dosyayı almış. İncelemiş.

Kenarına notlar alıp satırların altını çizmiş. **Kendi istikbalimizi ipe**

çektik biz...

O zaman bu zamandır, yağlı bir ipte sallanıyor bilincimiz.

Oğuz Artık

sırılsıklam bir aşk hikayesi

Kendisini son kez Gazi Mahallesi'nde görmüştüm. Tüm hırçınlığı üstündeydi. Sinirliydi ve bunu belli etmek istemiyordu. Birbirimize gülümsemeden az bakıştık! Hoş, birbirimize ne zaman gülümsedik ki...

Kitap okumaya Nietzsche'den başlayan insanoğlunun dramı, aldığı papağan kuşunun politik sloganlar atması sonrası basılan iş yerini kurtaramayan adamın hüznü, elektrosazın ritmini kaçıran sazcının bateristle göz göze gelişine tanık olan şarkıcının yakarışı, elinde kalan son ciğer şişini satamayan adama miyavmatik gözlerle bakan kedinin insanlığa laneti ile merhaba değerli dostlar...

Mahalle aralarında sabah çocukların "Başınna bir hal gelirsee"si ile uyanan Gazi, güne erken başladı. Saat dokuz olduğunda yollar tıklım tıklımdı. Bindüğimiz otobüsteki şüfür abe konserin olmayacağını söyleyip artistik bir çıkış yapmaya kalksa da pek itibar etmedik. **Yola koyulmuştuk, bu sene konsere katılım yaşı 0-2 aylık bebeklere kadar inmişti.**

Şen idik, arabada alan geniş olsa halay çekeceğiz o derece. Çok sürmedi yol, erken vardık... Kaç yıl oldu bilmiyorum. Ama epey geçmiş olmalı...

Kendisini son kez Gazi Mahallesi'nin orada görmüştüm. O gün tüm hırçınlığı üstünde idi. Sinirliydi ve bunu belli etmek istemiyordu. Protesto yürüyüşünde idik ve müdahale edilmişti bize. Eylemin tam ortasında göz göze geldiğimizde konuşacak çok vakit yoktu. Birbirimize gülümsemeden az bakıştık! Hoş, birbirimize ne zaman gülümsedik ki...

O kaosun ortasında durup konuşacak dertleşecek ya da karşılıklı bir eylemde bulunacak halimiz yoktu. Bir çay bile ısmarlayamadım. Falan bir gün içeriz bir yerde bile diyemedim... Hemen bir tarafa alelacele hareket etmek zorundaydım yoksa hayırsızların eline düşecektim. Eylem tarzını bildiğim için hiçbir şey demeden ve sormadan onu orada bıraktım ve sağa yeltendim.

Ara sokağa daldım. Geleceğini pek tahmin etmedim ama o da arkamdan geldi. Oysa gidecek daha pek çok tarafı vardı.

10 bin yıllık feodal kahrolası erkek egemen zihniyeti de arkama alarak "Arkamdan geliyor, demek beni seviyor" diye düşündüm o hengâmede.

Aşk işte! Zaman ve mekân dinlemiyor. Ruhumu bir sıcaklık kapladı resmen. Sevgi idi bu! Evet durmalı ve geri geri ona doğru gitmeliydim. Öbür türlü öküzlük olacaktı. Bize yakışmazdı...

Sığındığım yer ilk yerime oranla daha güvenliydi sanki... Durdum! Ve "Uzat bana ellerini Eftelya" dercesine geri döndüm! Ona doğru adım attım... Hem unutulmaz bir aşk itirafı da olacaktı! Yine göz göze geldik... Tüm cesaretimi topladım! İlişkimiz de

netlik kazanmalıydı. Avazım çıktı

kadar, beni net duyabileceği

şekilde bağırdım:

"Türküler sussma..."

Daha demeden! Evet

daha demeden hayvan

gibi üzerime su sıktı!

Basıncı mama mia

tadında idi. Kaç metre

sürükledi bilmiyorum!

Gözümü açtığımda

sadece hayal meyal

T42 yazısını seçebildim.

T42 adlı genç TOMA

beni derbeder etmiş,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

aşkıma son noktayı koymuştu! "Yazıklar olsun ona" diyorum. Hepinizin de huzurunda **"Sen şimdi insan mısın T42?"** diye de sormak boynumun borcu. Çünkü hala o günden kalma boyun ağrım var.

Evet dostlar, Aragon haklı! Mutlu aşk yoktur... Hele bunun aşkı bir başkadır. Aradan yıllar geçmiş, gel gör ki bu aşkın ıstırabı hala beynimde ıslak ıslak dururken otobüsten indiğim gibi onu gördüm. Bakırköy İncirli Sokak üzerinde "İstanbul" yazan bir TOMA millete su sıkıyor. Kocaman T42 yazıyor.

Gözlerim doldu! Özlemişim...

Geçen gün geri döndüğünü söylediler. "Görüşelim" dedim! Sağ olsun kabul etti. Amacım onun gözünden toplumsal olayların nasıl cereyan ettiği ve sıkılan su miktarının işe yarayıp yaramadığı idi. Çok dürüst itiraflarda bulundu.

Çay içtikçe açıldı... Su içtikçe coştı!

Sürgün günleri çok zor geçmiş. Gazi Mahallesi'nden olduğu için gittiği yerdeki arkadaşları tarafından ilk etapta dışlanmış! Anadili olan şiddet dilinde yeterince iş yapamamış. Konuşturulmamış.

Ukrayna'da patlak veren olayı soruyorum.

"Bu direnişler bize gösterdi ki TOMA, TOMA'nın suyuna muhtaçtır. Hepsi karnaval ve dans lobisi" diyor.

Yav arkadaş! Her şeyi ne diye dış güçlere bağlarsınız, yediden yetmişe sizde bir hastalık mı?

"Hayır değil! Kibir sendromu ve ilerleyen hastalık birleşince illa ki bir günah keçisi yaratma sevdası da artıyor. Bence biraz sabredin

"TOMA falan ama doğru söylüyor! İnsanlara su sıkmaktan nasıl bir şeye dönüştüğünü hiç görmüyor musun, neden ret etmiyorsun bu sistemi diye eleştirimi sunuyorum!

Uzağa dalıyor, azıcık su akıyor gözlerinden!

Ağladı ha ağlayacak!

"Bende bu halkın çocuğu bu halkın TOMA'sıyım! İki kez su satmayı denedim. Olmadı... Geçen müfettiş geldi! Görüntüleri izlettirdi bana. İnanamadım! Bu ben miyim dedim? Çünkü hiçbir şey hatırlamıyordum. O insanlara nasıl bu şekilde sıkabilmişim" Gazi'yi çok özlediğini itiraf ediyor. Yemeklerini, en çok çocukları ıslatmayı özlemiş.

"Buralarda iken daha özgürüz biz. Su sıkmakta, insanların üzerine yürümekte sınırsız yetkilerimiz var. Kendimizi ifade edebiliyoruz. İyi iş çıkartırsak içine kimyasal konan özel sular ile ödüllendiriliyoruz. Ama başka yerlere gidince pek rahat olamıyoruz!" diye ekliyor.

Eski konulara hiç girmiyoruz! Kendi meselemi hatırlatmıyorum. Zaten defterler eskimiş! T42 o zamandan beri nice sular sıkmış, köprüünün altından çok sular geçirmişti. Ayrılıyorz kaldığımız yerden. Surların oradan aşağı doğru Metrobüse bırakıyor kendini. Çok geçmeden kargaşa! Su sesleri...

Eksik kalan sloganın tamamlandığını duyuyorum.

Hoş geldin T42! Allah belanı versin, kendi suyunda boğulasın inşallah. Amin!..

Gördüğünüz gibi Romalı dostlarım Grup Yorum'un 4 yıldır Bakırköy'de yüzbinlerce insana düzenlediği konser "kamu düzeninin bozulabileceği" gerekçesiyle yasaklandı. 30 yıllık bir geçmişi olan Türkiye'de protest müziğinin öncüleri Grup Yorum yine yasaklanmıştı!

Şaşırmadık...

İlber Ortaylı

türkiye bazen çok uruguay!

Darbeye "hayır" deyip darbecilerin yaptığı referanduma yüzde 92 "evet" diyen bir yalancılık var. Sorunca "Korktuk da verdik" diyorlar. Bu durum aklıma Uruguay diktatörlüğündeki adı "Özgürlük" olan cezaevini getirdi.

Yakın tarihimizin en önemli hadiselerinden biri 27 Mayıs darbesidir. Türkiye'nin bugününe dair pek çok iz taşıyan bir dönemdir. Kutuplaşmanın ve bu kutuplaşmanın getirdiği şiddetli bölünmenin hayatın her alanına nüfuz ettiği yıllardır... Ben 1947 doğumluyum. O dönemin gazeteleri arasında Hürriyet okurdum mesela. Ulus ya da Zafer okumazdım. Çünkü biri CHP diğeri de DP'nin gazetesiydi. Al birini vur ötekine! Ama iftira da etmeyeyim bunların Türkçeleri son derece düzgündü. Bugünkü gazetelere ve gazetecilere benzemezdi. O devrin gazetecisi birçok kusuruna bakmasına rağmen Türkçe bilen insandı.

Demokrat Parti'nin kurucularından Celal Bayar tam bir İttihatçıdır. DP gericilikle itham edilir, "Din konusunda taviz veriyorlardı" denir. Din konusunda taviz verme konusunda bana sorarsanız CHP de o yıllarda hiç fena sayılmazdı. CHP ve DP yarıştı.

Dönemin siyasi figürleri olan Adnan Menderes ve İsmet İnönü, her ikisi de iyi Türkçe konuşan liderlerdi. Ancak iş siyasi atışmaya gelince bu güzel Türkçe yerini hakaret ve iftiraya varan ayarsız bir tenkite bırakıyordu. Siyasi tarihimizin en sert ve tabiri caizse en kanlı tartışmaları o yıllarda yaşanmıştır. Neticede siyasetteki bu sertlik, ayrışma bir süre sonra sokağa da yansıdı. **Ankara'da kopan kıyametin ateşinden çıkan kıvılcımlar ilk olarak Anadolu'daki kahvelere sıçradı. CHP'li kahvesi, DP'li kahvesi diye iki ayrı kahve 'kültürü' gelişti.** Gazeteler, kahveler derken memurlar bölündü. Muhalif basında, "Oğlu şehir kulübüne gidiyor" diye kışın ortasında sürülen banka müdürü haberleri çıkmaya başladı. Banka müdürü son derece çalışkan, işini iyi yapan bir adamdı ama sırf oğlu şehir kulübüne gidiyor diye iktidar tarafından cezalandırılıyordu. Fişleme bununla da kalmadı. Bir takım adamlar insanları okudukları gazetelere göre fişlemeye başladı. (Bu gelenek şimdi de devam ediyor.) Bu fişlemeden hakimler-savcılar da payını alınca ülkede tam bir cadı avı başlamış oldu.

Peki, Demokrat Parti'yi bunca yıl iktidarda tutan neydi? Cevap basit: İcraat. O dönemin haritalarıyla öncesinin haritalarını karşılaştırırsanız çok net görürsünüz bunu. DP önemli bir karayolu hamlesi yapmıştı. O güne kadar ulaşılamayan kasabalar yapılan yeni yollarla artık ulaşılır hale gelmiştir. Sadece bu mu? Değil elbette. DP iktidarının büyük bir bölümünde, CHP döneminin, "Niye DP'ye oy verdiniz?" diye köylüye semer vuran ceberut kaymakamları, valileri gitmiş yerini daha insancıl kaymakamlar-valiler almıştır. Bunlar DP'nin yükselişinde çok etkili olmuştur.

Yakın tarihin bu kesitine mercek tuttuğunuzda, 1956'larda başlayan ve bir daha hiç durmayacak olan imar terörü ve İstanbul'un talanını da görürsünüz. **Demokrat Partililer "Modernize ediyoruz" diyerek şehirlerin içine ettiler. Bugün Suriçi İstanbul yok olduysa bu Demokrat Parti yüzündendir.** Esas talihsizlik, iktidar her geçen gün daha da pervasızlaşırken muhalefet de aynı hızla etkinliğini ve halk gözündeki itibarını kaybediyor olmasıydı. Tenkit edenin yıkandan daha beter durumda olduğu bir Türkiye!

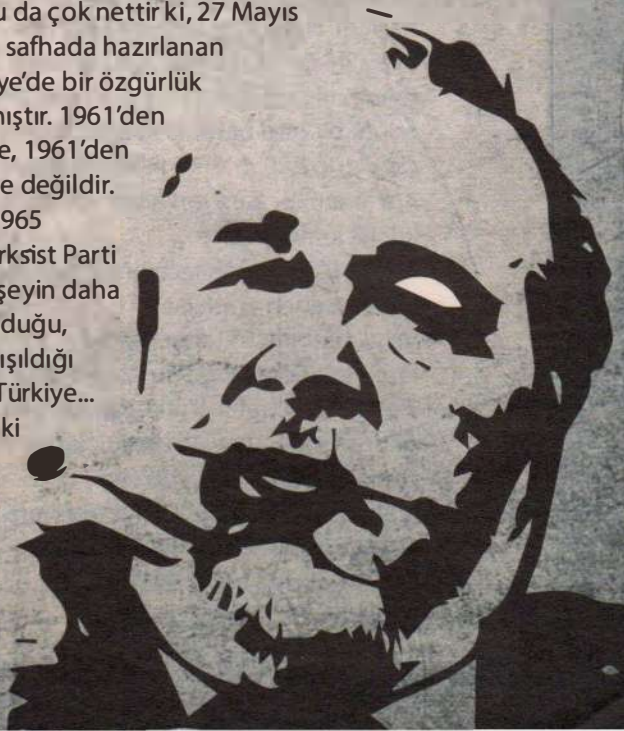
Kutuplaşan, gerilen Türkiye'de patlama noktası Tahkikat Komisyonu oldu. Hükümetin, Meclis ve mahkemeler üzeri bir

yapı kuruyor olması başta İstanbul-Ankara olmak üzere gençliği harekete geçirdi. Tahkikat Komisyonu bardağı taşıran son damlaydı. Orduda o güne kadar var olan cunta yapılanmalarının bir şekilde önüne geçmişken bir anda başka bir subay tipi ortaya çıktı. Milli Birlik Komitesi denen ve emir komutanının dışında, en kabadayısının rütbesi yüzbaşı, binbaşı olan bir darbeci asker tipi idi bu. Bunlar sonradan yanlarına paşaları aldılar. İdeolojilerinde birlik filan yoktu aslında. Bir kısmı Turancılığa varacak kadar koyu Türkçü, bir kısmı koyu laik... Nitekim darbeden hemen sonra aralarında çatlamalar başlayacaktı.

27 Mayıs darbesinde İsmet İnönü'nün payı çok tartışılır. En önemli iddia darbeyi İsmet Paşa'nın yaptırdığıdır. Ben bugüne kadar bunun sarıh delillerini göremedim. Ancak şu çok açıktır: **Darbeyi yapan Milli Birlik Komitesi'nin dışında ordu içinde Silahlı Zinde Kuvvetler denen bir grup vardı. Bunlar hiç taviz vermiyordu.** "Askeri idareyi bırakmayın" diye Komite ile sürekli itişiyorlar. Menderes ve arkadaşlarının asılmasında da en çok ısrar eden onlar olmuştur. İsmet Paşa bu yapıya söz geçirebilecek güçte miydi? Sanmıyorum.

27 Mayıs'ın tarihimizde çok önemli bir özeliği daha vardır. Bir buçuk ayda giden tek darbe hükümeti 27 Mayısçılarıdır. 1961 mayısında anayasa hazırlandı, temmuzda referandum oldu. 1961'in ekim-kasımında da koalisyon hükümeti kuruldu. Referandum da ilginçtir! Sonuç "Evet" çıktı ama bu evet çok düşük bir orandı. İzmir "hayır" vermişti mesela. **Türkiye genelinde referandumda yüzde 60 civarında "evet" çıkmıştır. Dikkat edin: 12 Eylül gibi yüzde 92 değil! Yeri gelmişken bu nasıl bir sahtekarlık hiç anlamam.** O yüzde 92'yi verenler "Korktuk da verdik" diye kıyamet koparıyorlar utanmadan. **Ulan korkuyla yüzde 90 rey verilir mi hiç? Türkiye bazen çok Uruguay!** Biliyorsunuz Uruguay diktatörlüğünde bir cezaevi vardır adı "Özgürlük" tür.

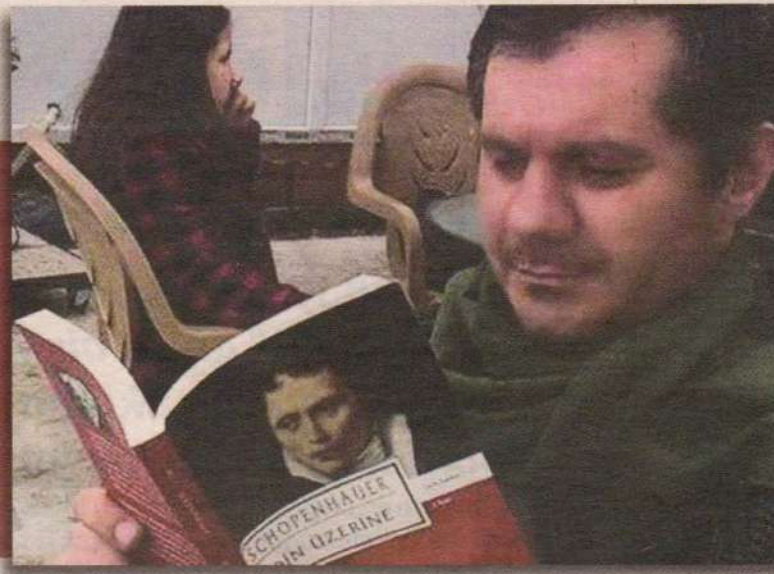
27 Mayıs bir devrim midir yoksa darbe mi? 27 Mayıs bir darbedir. İdare eden Milli Birlik Komitesi'nin bile özgür olmadığı ve ordu içindeki daha radikal gruplardan etkilendiği de açıktır. Ama şu da çok nettir ki, 27 Mayıs sonrasında iki safhada hazırlanan anayasa Türkiye'de bir özgürlük ortamı yaratmıştır. 1961'den evvelki Türkiye, 1961'den sonraki Türkiye değildir. Düşünün ki, 1965 Meclis'ine Marksist Parti girmiştir. Her şeyin daha rahat konuşulduğu, daha açık tartışıldığı daha açık bir Türkiye... Ta ki bir sonraki darbeye kadar.

öğretmenim...

Biz öğretmenlerimizi gözümüzde o kadar büyüttük ki pazarda alışveriş yaparken görünce inanamazdık mesela.

Gülay Karahan.

Benim ilkokul öğretmenim. Bir veli toplantısında bizimkilere, "Sizin çocuğunuz çok konuşuyor. Kesin spiker olur" dediğini annem toplantıdan gelir gelmez bana söylemiş, yıllar boyunca da kafama kakmıştı.

Belki çok konuşmamdan, belki benim yapabileceğime inandığından okuma bayramında bana bir monolog vermişti. Tam bir sayfa uzunluğunda ve koluma taktığım bir sepetin içinde ne olduğu veya ne olmadığı ile ilgili uzun ve sıkıcı bir monolog. Günler geceler boyu o monoloğu ezberlemek için uğraşmış, sepetli kâbuslarım olmuştu.

Ama ilk sahneye çıkışım da bu sayede idi.

Bir kere kulağımı çektiğini hatırlıyorum ilkokul öğretmenimin hayal meyal. Onun dışında bir şiddet hareketini hatırlamam. Ama Ali Suavi İlkokulu'nun bahçesinde şimdi ismini hatırlamadığım erkek bir öğretmenden hepimiz dayak yedik. **Gereğesi ise bahçede koşmaktı. İlkokul öğrencisi teneffüste bahçede mi koşarmış? Normalde çayırda otlamamız gerektiğini düşünüyordu herhalde o psikopat.**

Satranç eğitimi, trafik parkında eğitim ki buna ayrı bir yer açmak lâzım, okulun sol tarafında kömür yığmak için kullanılan yerde bir gün bir çalışma başladı. Hademe Osman Amca biz meraklıları sürekli geri püskürterek orada ne olduğunu ısrarla söylemedi. Sonra bir gün betonla kaplanan yere çizgiler çizildi, trafik ışıkları yerleştirildi. Kocaman bir kamyon geldi ve içinden küçük arabalar çıktı.

Ancak bizim sığabileceğimiz, pedallarla hareket eden arabalar.

Ve yanlarında trafik polisleri. Emniyet Müdürlüğü'nün başlattığı ilkokullarda trafik eğitiminin bir parçası olmuştuk Ali Suavi İlkokulu olarak. Gururluyduk, mutluyduk ve arabalara binebilmek için birbirimizi parçalıyorduk. Seçilmeyi başarmış öğrencilerden biri olarak arabayı bir kadın trafik polisi eşliğinde

kullanırken birden kocaman bir TRT yazısının üzerime mikrofon marifetiyle geldiğini gördüm. Bir şeyler sordular ve ben bir şeyler dedim. Ne dediğimi hatırlamıyorum. Ama bir koşu eve gelip bu ilk televizyon deneyimimi annemle paylaşınca hemen telefon marifetiyle tüm sülale haberdar edildi durumdan. "Oğlumuz televizyona çıkacak. Aman kaçırmayın" başlıklı konuşma sonrası ilk kez Türkiye'nin huzuruna çıkmış oldum okulum sayesinde. İşte bu ve bunun gibi bir devlet ilkokulundan beklenmeyecek etkinliklerle geçti ilk eğitim tecrübemiz. Ortaokul daha karışık haliyle. Bağış yapamadığımız için diğer bağış yapamayan öğrencilerle birlikte şutlandığımız Almanca sınıfında birden bire her ders için ayrı öğretmen gerçeğiyle karşılaştım.

Kimi genç, kimi yaşlı öğretmenlerimizin kimi iyi kimi psikopatı tıpkı ilkokuldaki gibi. **Bir insanın çok sinirlense bile bir başkasının çocuğunu bu kadar kolay dövebilmesinin başka bir açıklaması yok bence. Psikopatlıktır bu. Ruh sağlığı bozukluğuna delalettir.**

Yoksa niye özellikle hazırladığı dayak atma yöntemleriyle çocukları şaşırtarak daha fazla acı çekirtmeye çalışır ki bir insan? Bir edebiyat öğretmenimiz vardı mesela. Kulağı sadece çekmez, çekerken tırnağını kulak memene geçirirdi. Ama Selim Kambur gibi öğretmenlerimiz de vardı. Kızardı, bağırdı ama dövmezdi. Kıyamadığını bakışlarından anlardınız. Dersi öğretmek için anlatırdı, vakit geçirmek için değil. Vakit geçirmek için derse giren öğretmeni de anlardık biz. En azından ben.

O vakit geçirmelerin arasında kitap özeti isteyen başka bir edebiyat öğretmenime altı çizilmiş kitap cümlelerini değil (şimdinin kopi pesti işte) kitaptan anladığımı yazdığım bakışları değişmişti bana mesela.

Lise eğitim hayatımın en şiddetli zamanıydı. Şiddet yine

öğretmenlerden geliyordu.

Bir kere eski öğretmenler vardı.

Ders anlatmaktan bıkmış, sürekli "Benim elimden sizin gibi binlercesi geçti" nutukları atarak hepimize insan değil kümes hayvanı muamelesi yapan içi geçmiş öğretmenler.

Bir müdür yardımcısı vardı mesela.

Kendisi aynı zamanda "baş"tı.

Yani Baş Müdür Yardımcısı.

3 sıfat birden. Bunun verdiği güçle sabah akşam girişirdi herkese.

Sabah sırasında okula girerken Kazım Hoca'yı görünce buz keserdim.

Hafif uzamış saç, renkli gömlek, spor ayakkabı gibi alerjileri vardı kendisinin. Bunları gördü mü girişirdi.

Bir başka müdür yardımcısı olan Cahit Bey'in uzmanlık alanı ise sabah Topkapı gibi bir yerde bulunan ve İstanbul'un dört bir yanından okula gelirken geç kalan öğrencilere o lanet olası ve derse girmeyi sağlayan geç kağıdını vermek için sıra dayacağı düzenlemektir.

Geç kalan öğrenciler olarak yan yana dizilir, ellerimizi açar, parmaklarımızı "Uf ne güzel olmuş" şeklinde birleştirirdik. Sonra Cahit Bey büyük bir hünerle metrelik cetveli dik bir şekilde parmaklarımıza indirir, uf dileğini gerçek kılardı.

Az önce de yazdığım gibi bir insanın bunu düşünüp tasarlaması için sahiden ruh hastası olması gerek.

Lise ikinci sınıfa geçtiğimizde okulumuza yeni öğretmenler geldi.

Kimi yeni atanmış, kimi askerliğini öğretmen olarak yapanlar.

Aralarından biri kısa sürede ortama uyum sağladı. Dayak atmak için seni tahtaya çağırıp karşına dikilir, ayağını sağa sola oynatmaya başladı.

Senin gözün ayağına kayıp dikkatini oraya verdiğinde ise olanca gücüyle tokadı yapıştırırdı. 15 dakika kendine gelemezdin.

1992'de öğretmen olan bu arkadaş şimdi kim bilir nerede kimleri dövüyordur.

Ama o baktan okulda bile hayata bakışımı değiştiren, bana insan gibi davranan öğretmenlerim de oldu.

Erkan Toprak mesela. Bağırmadı, dövmedi. Sadece meslek öğretti.

Abdullah isminde bir matematik hocası geldi mesela bir dönemliğine. Asker öğretmenlerdendi.

Ondan sonra matematiği onun gibi anlatan birini daha görmedim. Hani hep şehir efsanesi gibi anlatılan "Kapatın çocuklar kitapları. Bugün muhabbet edelim" öğretmenleri vardır ya. Abdullah Hoca öyleydi işte. Ölü Ozanlar Derneği'ndeki John Keating gibiydi.

"Onu ezberle, buradan soracağım"dan fazlasını yapan bir edebiyat hocamız vardı mesela. Hareketleri efemine diye dalga geçirdi öğrenci milleti. Ben ise ders anlatırken önerdiği kitap isimlerini not ederdim.

Sayesinde onlarca yazarla tanıştım.

Eğitim hayatım bittiğinde pek öğretmen seven biri olmadığımı itiraf edeyim.

Yıllar geçtikçe ve olgunlaştıkça öğretmenin de neticede insan olduğunu, onun da iyisinin ve kötüsünün olabileceğini anladım.

Biz öğretmenlerimizi gözümüzde o kadar büyüttük ki pazarda alışveriş yaparken görünce inanamazdık mesela.

Öğretmen alışveriş yapmaz, yemez, içmez uyumaz gibi gelirdi.

Aradan uzun zaman geçti. Toplum değişti.

Geçici gömlekler giyildi, çıkarıldı.

Acayip bir toplumsal dönüşüm projesi uygulandı. Bugün artık iyi veya kötü diye değil, şuurlu ve şuursuz diye ayrılıyor öğretmenler. Şuurlu Öğretmenler Derneği var mesela. Bunlar hükümeti sevdikleri için, onun emrindeki sendikaya üye oldukları için şuurlu olduklarını düşünüyorlar. Hükümeti sevmezsen, eğitim politikasını eleştirirsen, zinhar çocuklara zihin açıcı bir şeyler anlatır, önerirsen şuursuz oluyorsun. O zaman da haddini hemen bildiriyorlar. Hem de vali düzeyinde.

Yalova Valisi mesela.

Öğrencilerine kitap listeleri veren, Albert Camus, Yaşar Kemal, Kemal Tahir, Kafka, Oğuz Atay okumalarını tavsiye eden bir öğretmeni öğrencilerinin önünde azarlayıp, küçük düşürüp ölümüne neden oldu.

O vicdan azabıyla nasıl yaşar diyesim geliyor, vicdan azabının ne olduğunu bildiğinden şüpheliyim.

Bu şuurlular yarın ilçe müdürü, il müdürü ve hatta vali olacaklar.

Ve kendilerini gerçekten şuurlu sanacaklar. Biz ise yıllarca düşen eğitim kalitesi ve o sistemin bize hediye ettiği valiler, başkanlar, politikacılarla yaşamak zorunda kalacağız.

Öğretmen çok önemli insan hayatında. Dayacağı da onlardan öğreniyorsun, okumayı ve kimi okuyacağını da. Ama ya ne okuyacağını tavsiye edebilecek, insanı seven, vicdanı olan bir öğretmene denk gelmezsen eğitim hayatın boyunca? O zaman ne olacak?

Ya Halil Serkan Öz gibi öğretmenler biterse bir gün?

Erhan Karadağ

babaannem çete üyesi..!

Aşık olmak ne şahane bir duygu, ne güçlü bir duygu... Verdin mi el ele, dünyayı değiştirecek ya da yeni bir gezegen yaratacak enerji ısıldıyor göz bebeklerinde. Aşık olunca insan olmaktan çıkıyor insan, başka bir varlığa dönüşüyor. Kalbinde taşıdığın kadını ya da adamı içinde hissediyorsun. Bırak elini tutmayı, görmeyi daha onu beklerken göğüs kafesin, boğazın, küt küt atan kalbin hazırlamıyor mu konuşma metnini...

Uzar gider, iki gönül bir olunca samanlık seyran olur... Ne güzel değil mi bunlardan konuşmak. "İki keskin ucun, hatta dehşet dengesinin ortasındayız" diyebilmek için böyle başladım. **Hep iki gönül bir olmuyor elbette ve o samanlıkta aşk ateşi değil, bir kadın yanıyor genellikle; ölmese de öldürülme de yaşarken yok ediliyor.** Senaryo: Erkek, Yönetmen: Erkek, Başroller: Erkek, Erkek Adam, Erkek Kere Erkek, Erkek oğlu Erkek.

Aşk filmi diye başlayan hayat, ilkokul sıralarında yeşil panjurlu evi çizdiriyor ama filmin devamında elektrikler kesiliyor perili eve dönüş sahne.

Bu film aşk filmi değil ki, korku filmi aslında; tam bir korku filminin içindeyiz. Hangi gözlüklüğün erken öleceğini, hangi uşağın katil olacağını kestiremediğimiz bir korku filminde yaşıyoruz.

Biz oynuyoruz kadınlar yaşıyor, filmi biz çeviriyoruz, uçurumdan atılan araba sahnesi gibi itekleniyor bir kadın daha... Hoop yenisi gelsin...

Adını bir kere daha koyalım; gerçi her gün yeniden aynı ismi versek yeri var.

Bu meselenin adı "Erkek Sorunu"dur. Bir kadının aşkı, dünyası da erkektir; kabusu, korkusu, elinde bıçakla soluğunu ensesinden ayırmayan o kara gölge de erkektir.

Zaten erkek egemen bir dünyanın en erkek egemen topraklarındayız. Bilinen örnekleri tek tek sayıp zamanınızı almak istemem ama oğlan olunca bayram eden, erkek doğana kadar ısrar eden, 6.kız çocuğuna Yeter adını veren bu memleket değil mi? Sofraya erkek çocuğu gelmeden yumurta kırılmayan kahvaltılar, evin kızından saklan o bal kaymak yok mu? İşte o bal kaymak zehir ediyor hayatı kadınlara. Erkek aşağı erkek yukarı...

Evin reisi, evin direği dediler, direk çürüdü. Ellerinde iki fileyle iş dönüşü yokuşu tırmanan, kırışık pardösölü evin reisi öldü, ev kendisine başka bir reis icat etti. O da evi barkı aştı zaten. Önce mahallenin reisi oldu, sonra gecelerin, sonra erkeklerin... Çete reisi..!

İşte kadına şiddetin arkasında o örgüt var, o çete var. Erkeği daha güçlü gören, kadını korunacak kollanacak bir nesne sayan o çete. Geçen gece annemle sohbet ederken öğrendim ki babaannem de o çetenin bir üyesiymiş. Ablam doğduğunda anneme bir araba laf etmiş:

"Çift toshacklı oğlan doğurmuş gibi ne dolaşıyon ortalarda?!!"

Bu şiddetin önüne geçmenin ilk yolu bu çeteyi ve faaliyetlerini deşifre etmekten geçiyor kuşkusuz. Kadınlar konuşarak, itiraz ederek, yaşadıklarını paylaşarak erkekleri utandıracak, kadınları cesaretlendirecek.

Kendi erkeklik deneyimlerinden doğru konuşan tartışan ve erkekliği yıkmak konusunda birlikte mücadele eden en azından buna çalışan erkekler de var bu arada. Bir de bu şiddeti, tacizi ve baskısıyla -şayet öldürmediyse- yaşamı dar ettiği, cinsiyet kimliği fark etmeksizin LGBTİ bireyler de... Aslında erkek olmayan herkes belki de herşey bu çetenin hedefi...

Doğa da bundan az nasibini almıyor misal...

Bu çabaların, özenli adil bir dilin, eşitlikçi ve özgürlükçü bir yaşam biçiminin daha güzel bir dünya yaratacağını biliyoruz. Nasıl "taciz, şiddet başka kadınların sorunu değil"se, tecavüzcü de bir kısım erkekler değil; erkeklik anlayışdır buna yeltenen aslında.

Onlara "canı" diyerek, "canavar" diyerek, insandan uzaklaştırarak koruyamayız "erkekliği"... Temizleyemeyiz de...

Buraya gelen yabancılar bize hep şunu sordu:
Yav siz burada nasıl yaşıyorsunuz? Buranın nesini seviyorsunuz?
Çok zor buna cevap vermek. İnsan memleketini niye sever?
Başka çaresi yoktur da ondan. Ama biz biliriz ki bir yerde mutlu, mesut olmanın ilk şartı orayı
sevmektir. Burayı seversen, burası dünyanın en güzel yeri. Ama dünyanın en güzel yerini sevmeyen,
orası dünyanın en güzel yeri değil.

Onur Karakaya

hoca nasıl görmezsin bu hareketi?

Çok sert daldı hayat. Böyle çifte. Kontrolsüz. Hakem faul vermedi.

-Özet görüntü-

Evde herkes uyudu. Ölmeyi unuttuğu için yaşamaya devam eden Alzheimer hastası 96 yaşındaki dedem de uyudu. Ben uyuyamıyorum.

Her gece vicdanlı meydan muhaberesi. Ölüler, yaralılar. Kendi cenaze törenim. Hakkımda söylenenler, internette yazılanlar. Bu gece 10 defa öldürdüm kendimi. 5 defa "o"nu, 2 defa da patronumu. Bülent Ortaçgil'in şehre geldiğini bilseydim, şehrin üst geçitlerine, şehrin fanatik takım taraftar gruplarından çocuklar yerleştirdim. Taşlatırdım onu. Üzgünüm. "Denize doğru git" derdim, bu şehirde deniz yok Ortaçgil!

Hem "o" seni ve şarkılarını sevdiği kadar beni sevmedi. Senin de şarkıların da çok güzel be Bülent ağbi. Ancak bu hikayede yaşama alanı bulabilmem için senden nefret etmem gerekiyor.

Yanlış anlama ne senin yerinde gözüm var ne de seni yerinden etmek isterim. Zaten buna ne gücüm, ne yeteneğim yetmez! Senin dışında yerinde olmak istediğim bir sürü insan ve hayvan var. Mesela bizim apartmanın kedisi Daire. Ben koydum bu ismi. Benim dışımda kimse bilmiyor. İşin garibi kedi de bilmiyor. Daire 5 yıldır bizim apartmanda yaşıyor. Özellikle kışları apartmanın kilerinde kalıyor. Daire gibi yerinden etmek istemediğim hiçbir hayvan yok ne garip. Yine de çok insan var nefret söylemimin hedefinde.

Söylesenize nefret söylem yerlerim, bugün ne kadar çok kandırdınız kendinizi?

Aç birini gördüğünüzde nasıl çevirdiniz gözlerinizi gerisin geriye?

Oyuncağıyla oynamak varken para kazanmaya çalışan çocuğu görünce yerin en dibine girmek yerine hangi özel hava yollarıyla uzaklaştınız stratosferde?

Hepimiz, her an, her olandan suçluyuz. Mesele arama motorlarında "porno" kelimesini aradığımız kadar "sorumluluk" kelimesini aramamız.

Farkındalık sorunumuz yok.

Biz farkındayız. En kötüsünü yapıyoruz.

Bilinçli taksirle sorumsuzluk yapıyoruz.

Bu bir psikolojik cinayet!

Siz bakmayın düzen tertibi kişisel gelişim zirvalarına, istifa etmek de en az intihar kadar onurlu bir davranıştır. Vazgeçmek de en az direnmek kadar romantiktir.

Tüm kıyaslamaların, kıyasçıların -ben dahil- midesi gecenin en kör saatinde kıyılsın! Kıyılsın ki gece aç yatanların ruhunu hissedelim ultra sıcak yataklarımızda.

Hattı zatında son insan ırkı ve bence en gerizekalısı Homo sapiens'den gelme varlıklarız. Benciliz lan biz.

-Özet görüntüden sonra-

Hoca pozisyonu görmemiş olabilirsin. Beni bir dinle: Hayatta ne kazandıysam hep duygusallığımdan kazandım, ne kaybettiysem hep duygusallığımdan kaybettim. Yani sonuç 1-1, berabere. 1 dakika uzatma verirsen senin ağzına sıçarım ben.

Armağan Çağlayan

televizyon hastası

Entelektüellerin düşündüğünün aksine, günümüzde televizyon yayıncılığı "eğitim" değil, "reklam" ve "ticaret" üzerine kuruludur.

Neredeyse hepimizin en büyük popüler kültür eğlencesi televizyon seyretmek. Son zamanlarda sadece televizyon seyretmek ile kalmıyor, bir de televizyon dizileri, programları ve televizyon figürleri hakkında "tvitliyoruz".

Televizyon sözcüğü Yunanca "uzak" anlamına gelen "tel" ve Latince "görmek" anlamına gelen "visio" sözcüklerinden türetilmiştir. Türk Dil Kurumu sonralardan televizyon yerine, "görec", "izlengeç", "bakaç" gibi isimler üretse de hiçbirisi kabul görmemiştir.

Televizyonun kolay ulaşılabilir ve en ucuz "eğlence kaynağı" olması sebebiyle birçok entelektüel televizyon ile arasına mesafe koymuş ama televizyondan herhangi bir "iş" geldiğinde de kabul etmekten geri durmamıştır! Çoğunluğun ve entelektüellerin düşündüğünün aksine, günümüzde televizyon yayıncılığı "eğitim" değil, "reklam" ve "ticaret" üzerine kuruludur.

Televizyonun hayatımıza girmesi ile birlikte, başka bir kavram daha hayatımıza girdi "televizyon bağımlılığı!"

Televizyon Bağımlılığı fiziksel bir bağımlılık değildir. Bağımlı olan kişinin hoşnutluk duyduğu ve kendini iyi hissettiği ruhsal bir durumdur. Bu durumda televizyon seyretmek kişinin hayatında önemli bir yer tutar. Televizyon bağımlılığı, uyuşturucu madde, internet bağımlılığı, video oyunu ve kumar bağımlılığı ile benzer bir seyir gösterir! Boş vakitlerin yeterince değerlendirilememesi ve psikolojik sorunlar televizyon bağımlılığına yol açan sebepler olarak gösterilebilir.

Kendilerini "Televizyon Bağımlısı" olarak tanımlayan kişilerle Meltem Yenal Coşkun'un yaptığı araştırmada ilginç sonuçlar ortaya çıktı: **"Televizyon bağımlısı kişilerin kolay sıkıldıkları, kendilerini kontrol etme yeteneklerinin az olduğu ve dikkatlerinin çok çabuk dağıldığı saptanmış.**

(Bu dikkat meselesine, dikkatinizi çekerim. Sakın bir daha diziler niye bu kadar uzun ve niye her şey televizyonda sürekli tekrar ediliyor diye sormayınız!) Televizyon bağımlısı kişilerin toplum içine daha az karıştıkları, sosyal etkinliklere daha az katıldıkları, neredeyse hiç spor yapmadıkları ve şişmanlığa daha meyilli oldukları da belirlenen diğer sonuçlar. Televizyon bağımlılığında bazı insanlar, kızgınlık ruh halini televizyona yöneltmektedirler. (Bazı televizyon programları sırasında neden çok tvit attığımızı açıklar mı acaba bu durum?)

Türkiye'de yapılan bir diğer araştırmada ise, Türk insanının günde 4,5 saat televizyon seyrettiği açıklanmıştır. Türkiye Amerika'nın günlük 5 saatlik televizyon izleme oranının arkasından dünyada 2. sırada yer alarak, ipi göğüslemeyi başarmıştır! Aile üyelerinin birlikte yaptıkları faaliyetlere bakıldığında ise, birinci sırada %59.4 ile televizyon izlemek geliyor. Aynı araştırmaya katılanlardan televizyon seyrettiğini söyleyenlerin

oranı ise sade bir oran: % 91,9. **Anlayacağınız o çok kızdığınız, hakkında dakikalarca konuştuğunuz "alet", Türkiye'de sosyal ve kültürel yaşamın belirleyicisi.**

Herhangi bir ülkeye gittiğinizde açıp baktığınız televizyondaki programlar, size o ülkenin kültürel ve sosyoekonomik durumuyla ilgili en net bilgiyi verebilir. Son yıllarda Türkiye, Orta Doğu, Güney Amerika ülkeleri en fazla dizi izleyen ülkeler mesela! Kendi ülkelerinin ürettiği diziler yetmiyormuş gibi, bir de ithal edilen dizileri izliyorlar üstelik. Mesela şu an Binbir Gece Arjantin televizyonlarında kıyamet kopartıyor.

Bütün Arjantinli yapımcılar kara kara ne yapacaklarını düşünüyorlar. Neden şimdi ben bunları yazdım diye düşünüyorsunuz değil mi? Uzun uzun neden bunları anlattım? **Dünya televizyoncuları her yıl iki kere Cannes'da fuara giderler. O fuarlarda, bir sonraki sezon dünya televizyonlarına nelerin hakim olacağını aşağı yukarı anlarız.** İşte bende geçtiğimiz hafta o fuarda idim.

Şimdi hepinizin merak ettiği "Seneye ve ondan sonraki sene televizyonlarda ne olacak?" sorusunun cevabını açıklayacağım size. "Ben ilgilenmiyorum, merak da etmiyorum, ne yayınlanacaksa yayınlanacak!" demeyin. Yemezler!

Sonuçlar ortada!

Yetenek yarışmaları artık giderek yok oluyorlar. Nerede ise hiç yeni bir yetenek yarışmasına rastlamadım. Hep eskiler. Yeni üretilenler de artık fazlasıyla zorlama geldi bana. Mesela bir tanesi "kukla oynatma" yarışması idi.

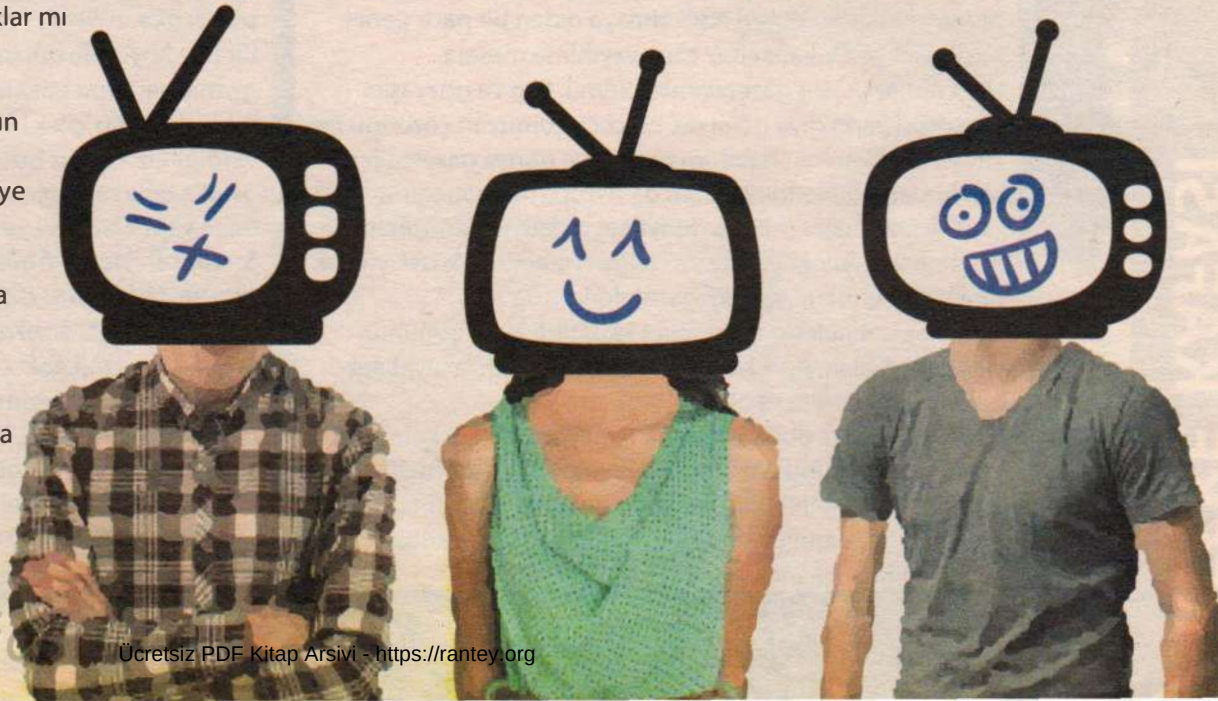
Ve bence sadece Türkiye'de değil dünyada da başarılı olma ihtimali yok.

Dünyadaki kasvet havasından mıdır nedir, çok fazla komedi var. Ama neredeyse hepsi seks ağırlıklı olduğu için o komedilerin Türkiye'de yapılması imkansız.

Malum RTÜK'e göre, Türk insanı seks yapmıyor!

İki sene içinde dizilerde yeni bir furya başlayacak, "kayıp!" Evet kaybolan ve eve dönen çocuklar, kaybolan ve aranan çocuklar, kaybolan ve intikam alan çocuklar, kaybolan anne babalar... Şu anda farklı ülkelerde yapılan en başarılı diziler kayıplar üzerine. Hazırlıklı olun.

Türkiye'de yapılacak olan "kayıp" dizileri hangi kayıplar üzerine olur, ona siz karar verin...

Can Yılmaz

bir mayıs ütopyası...

Öğretilen, hep aynı, "Sen en iyisin, gerisi hikaye." Bunun koca bir yalan olduğunu görmek için önümüzde koskoca bir Mayıs var... Otuz bir gün süren kocaman bir mayıs..

Normal şartlar altında "Bahar geldi hoş geldi, arkası da yaz, ohh be!" diye yazıya başlamak lazım ama, o tabii ki şartları normal, insanları normal, yöneticileri normal bir ülke vatandaşının elindeki bir dergide olabilir. Bizim gibi ayın her gününe ayrı bir acıyı işlemeyi becermiş bir kalabalık için mayısın, baharın anlamı sıradan bir günden hallicedir...

Eh biraz hava ısınır, hepsi o...

Bizler sadece bekleriz; bakalım bu mayıs ne olacak, bu bahar ne getirecek, kim ölecek, kim hapse girecek, kim hain ilan edilecek, parlak, güneşli bir mayıs gününde kimin anası ağlayacak, uçuşan bahar polenleri arasında kim zindanlara atılacak, ılık bir mayıs akşamında kimin hayatı kararacak...

Halbuki kim istemez, bu bahar öğleden sonrasında, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi Türkiye saati ile 13:30'da bir mucidimizin fizik alanında ödül aldığını açıklasın, "Duydun mu falanca Nobel almış" haberi çabucak yayılmış halkın arasında... Yoksa birden fazla adaylığımız mı açıklanmış... Karolinska Enstitüsü tıp alanında yine bizden birini aday göstermiş olsun mesela, "Abone olduk vallahi" diye dalga geçsek dünyanın bir yığın bilim adamıyla...

Bir yazarımız yine mi ödül alıyor, mayıs festivallerinde parmakla gösteriliyor, bakın yine bir filmimiz bahar günü yüzümüzü güldürdü, sinemamız ayakta alkışlandı kıskanç bakışlar arasında...

Mayısın ortasında yine madalyalarla döndü sporcularımız, 10.000 metrede hem kadınlarda hem erkeklerde altına koştuk, 110 metre engellide ilk iki atlet bizden, arkamızdan nal toplayan Jamaikalı ise şaşkın, oysa çok iyi hazırlanmıştı... Ya da abartalım isterseniz, belki mayısın daha ilk günlerinde bir politikacımız, Yazarlar Sendikası'ndan en iyi roman ödülünü koltuğunun altına almış, Alman meslektaşlarının tebriklerini kabul ediyor, belki geçen yıl ödülü Fransız bir yazara kıl payı kaptıran bir bakan yardımcısı da kendisini kutlayanlar arasında...

İnsan hakları konusunda Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki Moon'un elinden insanlığa karşı yaptığı bir yığın başarılı katkıdan dolayı ödül almaya giden bir parti genel başkanını 25TV kanalımız canlı yayınlasa mesela...

Hani olmaz ya, bir gazetecimiz, ölümü, kan ve gözyaşını yazı dizisi yaptı diye değil de, bir çocuğumuzun çözdüğü bir kimya probleminin haberini yaptı diye dünya gazetecileri tarafından ödüllendirilse tam da Avrupa'nın göbeğinde... Hadi ılık bir mayıs sabahı, dünyanın en büyük kütüphanesi Anadolu'nun bir köyünde yükseliyor haberini okusak yansız, tarafsız kalemlerin yazdığı gazetelerimizde...

Hadi hapishanelerin teker teker kapatıldığı, bir çoğunun yıkılıp yeşil alan, park bahçe yapıldığını müjdelese adalet bakanı göğsünü gere gere...

Bir mayıs sabahı doğan Atatürk'ü milyonlarla kol kola ansak, yanımızda, kolumuzun altında kim olduğunu sorgulamadan, rengini, dinini, milletini, önemsemeden kol kola yürüsek Anıtkabir'e, saygımızı sunsak içimizde bir damla kötülük olmadan huzur içinde...

Sonra, otobüsler, uçaklar bizi Anadolu'ya taşısa, Mevlana'yı ziyaret etsek, ona atfedilen, Ebu'l Hayr'ın "Gel, kim olursan ol gel!" sözünü kulağımıza küpe yaparak, Hacı Bektaş'a yürüsek bir kısmımız, bir kısmımız Sümela Manastırı'na gitse, Karadeniz'in öfkeli yağmurunda ıslanarak ama mutlu bir şekilde koşarak çıksa merdivenleri, hep birlikte mayıs ayında az ısınmış ama bizi kucalamaya hazır Patara kumlarından serin sulara atsak kendimizi... Ya da Tekirdağ'a gitsek, bir "Merhaba" diyerek çoksek bir rakı sofrasına, Salih Amca'nın güzelim köftesine bir çatal atarak...

Bir mayıs sabahı yola çıksak İzmir'e... Önce Bursa'dan geçsek "Belki yeni yetme bir şeftali buluruz" diye düşünerek, Alaçatı'ya uğrarız, belki kalbini kırdığımız karşı kıyılı dostlarımızla bir ahtapot yeriz, mis gibi Ege'mizden çıkmış. İzmir'de dolaşırız belki, Karşıyaka şampiyon olmuştur, ortalık yeşil kırmızı bayraklar ile dolu, Göztepe, Altaylı, Altınordu arkadaşları ile kutlamaya çıkmış, Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray yine şampiyon olamamış, geçen sene Diyarbakır bu sene Karşıyaka göğüslemiş ipi, İstanbullular'ın umutları seneye kalmış... Olmaz mı?

Mayısın son günü karneler verilmiş, haziran sıcaklığına bırakılmamış çocukların küçük kaçamakları, vedalar ayrılıklar verilen sözler ile neşe içinde yemyeşil köylerine dönse tüm çocuklar... Tarlalarda koşsalar, mayıs ayında burçak tarlaları, domates bahçeleri, nasıl olur görseler... Kavunun yerde, kayısının ağaçta yettiğini yerinde görseler... Mayıs ayında kuzuların doğduğunu, keçilerin dağlara salındığını, buzağların annelerinden ayrılmamak için çelimsiz adımları ile koşturduğunu gözleri ile görseler...

Ağrılı bir genç 19 Mayıs'ta yazdığı şiiri ile gözlerimizi, kederden değil mutluluktan yaşartsa... Üniversiteli bir grup öğrencimizin dünyanın ekolojik yapısını tümünden değiştirecek bir problemi çözdüğünü, Amerikan başkanının elini sıkarken görüp öğrensek...

Mayısın bir günü öğleden sonra, şu müjdeyi duysak, geçen sene dünyanın en iyi eğitimcisi seçilen milli eğitim bakanımızın ağzından, "Artık eğitim, parasız ve sınavsız oldu ve dünya eğitime yepyeni bir sistem kazandırdık, eğitim parası olanın değil, yediden yetmiş yediye herkesin hakkıdır!" Bir Ege köyünde onlarca doğa sever ile birlikte lastik çizmesini giymiş bir tarım bakanı, "İsrail'in tohumlarından kurtulduk, artık ektiğimiz çilek bizim çileğimiz, tohumuna para verdiğimiz karpuz bizim kendi öz Adana karpuzumuz, üstelik tıpkı ninemin, dedemin toprakları zehirlenmeden önce yaptıkları gibi, çekirdekten tohum alıyoruz" dese... **Sıcak bir mayıs öğleninde Kaz Dağları'nda keçileri kovalasak, kilim dokumayı öğretsek her bir çocuğumuza, sonra da bir yörük çadırında mis gibi yayık ayrıntı içsek...**

"Nükleer reaktör bizim köye yapılacakmış" endişesini çoktan unutmuş bir muhtar, yeni bir müjdeyi verse, tarladan dönen kalabalığa, "Yakında güneş panelleri gelecek, beş kuruş da para vermeyeceğiz, elektriğe vereceğimiz para ile sağlık ocağı değil hastane bile yaparız" dese güzel olmaz mı? Bir mayıs sabahı erkenden kapısı açılrsa ıslahevlerinin, bir

Cansu Yunus

festival

kafası

daha kapanmamacasına fena olmaz mı?

Fikrini söylemekten başka bir suçu olmayanlar tekrar özgürce fikrini haykırsa önünde bir duvar olmadan milyonlarca insana tek anlatır gibi anlatsa dilediğini...

Mayıs akşamının ılıklığında hastanelere bir haber gelse, "Bundan böyle kimse parası yok diye, ilaç alamıyor diye ölmeyecek" dese yetkili bir müsteşar, "Artık kendi ilacımızı kendimiz üretiyoruz, ithal ilaç almıyoruz milyarlarca liramız cebimizde kalıyor o paralarla fabrikalar, iş sahaları açıp, kooperatiflere destek vereceğiz" dese sevinmez miyiz?

Ve bir başkası çıkıp dese ki, "Artık devlet yayınlanan her kitaptan beş bin tane alacak, her okul kütüphanesine bir tane gönderecek." Fena olmaz mı? Bir mayıs sabahı uyansak ve öğrensek ki biz uyurken insanlar barışmış, silahlar gömülmüş üzerlerine beton dökülmekte ki; bir daha asla kan dökemesinler...

Bir mayıs günü, halay başının kim olduğunu sormadan dahil olabilesek bir bahar şenliğinde kahkahalarla dolu bir halaya... Bir davulcunun nağmesine ortak olsak, bir Rumeli türküsünü, Mardin'de mırna içerken mırıldansak mesela, Şirince Köyü'nü yıkmaktan vazgeçmişler, yıkmak ne kelime destek verip belki bir şehir üniversitesi belki bir güzel sanatlar lisesi yapılması kararlaştırılmış haberini alsak bir mayıs sofrasında...

Bir haber gelse mayısın geç kararan akşamında, Ermeniler, Rumlar, Yahudiler geri geliyor, babalarının topraklarına, geride bıraktıkları evlerine dönüyorlar mesela, Garbis Usta yine açacakmış kuyumcusunu, hemen hemen aynı dükkanın yerinde, Peder Kırkor belki yine Gökçeada'ya dönüp Meryem Ana Panayırı'nı yönetecek belli mi olur, diyerek mutlu olsak.

Mayıs sıcaklığında el uzatmış olsak ya karşı kıyıya, Ege'de yunusları kovalarken "Uzo mu içsek, rakı mı?" diye tartışsak, belki birimiz denize düşse, kahkahalarımız Ege'nin kıyılarına çarparken çıkarsak onu Ege'nin buz gibi suyundan...

Belki Bodrum'da Aksona Mehmet ile buluşup, oradan Yunan'a geçip iki lafın belini kırarız, "Bizde biten süngercilik yeniden başlıyor" diye sevincini anlatır bize kötü mü olur?

Başka bir mayıs gecesi belki bir haber alırız, "Tüm partiler birleşti, mesele memleket meselesi, sen, ben, o, öbürü yok ki bu işin diyerek bir hükümet kuruldu, ben değil, biz diyeceğiz diyecekler, dünya bizi alkışlıyor" iyi olmaz mı?

Bir Hakkarili ile Balıkesirli'den oluşan kızak takımımız Kanada'dan iyi haber ile dönüyor mesela, ***Konyalı bir grup genç Kars Film Festivali'nde Ermenistan'ın kısa filmine ödül veriyorlar gururla***, belki bir futbolcumuz Barcelona'da Messi ile kapışıyor belki adı da Bajen, Adıyaman'dan transfer etmişler yeteneğini keşfedip, Messi 65 gol atmış ligin bitmesine bir hafta var, Bajen 63 golde. Bir mayıs günü 3 gol atsa Messi'yi geçse sevinçten gözümüzden yaş süzülmez mi? "Türkiye, Türkiye!" diye bağırırız mıyız, İzmir'in bol çiçekli balkonlarına fırlayıp ellerimizde rakılarımızla Güzelyalı'ya kadeh kaldırarak...

Edirneli liseliler, Trabzonlu kardeşinin horonunu Paris'in en güzel salonunda oynayıp altın madalya ile dönse ya da beş altı yaşındaki Karadenizli çocuklarımız, Muğla'nın zeybeği ile Kolombiya'dan övgülerle dönse kötü mü olur?

Mayıs...

İçine neler neler sığar halbuki, yıllarca da neler sığdı, belki bu mayısta, bu okuduklarınız olur ha, belli mi olur?

Olmaması için sebep ne ki? Sadece öğrendiklerimizi öğrendiğimiz gibi yapmaktan vazgeçmedik, farklı yapabileceğimize inandırılmadık...

Öğretilen, hep aynı, "Sen en iyisin, gerisi hikaye" Bunun koca bir yalan olduğunu görmek için önümüzde koskoca bir mayıs var...

Otuz bir gün süren kocaman bir mayıs...

Ütopyaysa ütopya, bana ne...

İstiklal Caddesi'nde ortalık tenha görünüyor. Zaten sabahın altısında ne kadar kalabalık olabilir ki?

Atlas Pasajı'nın kocaman, aralık kapısından içeri süzülüyorum. Zifiri karanlıkla karşılaşınca, ürküp kendimi caddeye atıyorum. Kaldırıma oturmuş birkaç kişiyle karşılaşıyorum. Yanlarına yaklaşıp;

"Bilet kuyruğu mu?" diye soruyorum. Sorum onaylanınca, başlıyor bi film muhabbeti... Film festivali kuyruğunun ilk üçü olarak, yüzümüzdeki mahmur gülümsemeyle sabahın o saatinde film listelerimizi tartışıyoruz. Kuyruklar tekrarlandıkça, festival arkadaşlıkları oluşmaya başlar. Nöbetleşe tualete gidilir, simitler elden ele bölüşülüp mideye indirilir.

Bilet kalmaz endişesiyle, sıcacık yatağı bırakıp, festival kuyruğuna koşmak bir tutku. Sinema çılgınları için bir heyecan. Günlük telaşın içinde seans seans Atlas'tan çıkıp, Feriye'ye koşmak bir delilik. Victoria filminin aksiyonundan kurtulup, Taksi filminin muzur sessizliğine gömülmek yeni bir deneyim.

Sinema koltuklarından kalkıp, baharın gelişiyle sokağın sesine doğru ilerlemek sizin elinizde. 30 - 31 Mayıs'ta Adalar'da gerçekleşecek olan **Uluslararası Eskişehir Sokak Festivali'nde**, düzenlenen çeşitli kültür sanat etkinlikleriyle sokağın keyfini çıkartabilirsiniz.

Sanat demişken, müzik tutkunuyusanız 28 Nisan'da başlamış, 24 Mayıs'a kadar devam edecek olan **Uluslararası Mersin Müzik Festivali'ne** katılabilirsiniz. Klasik müziğe yeni bir soluk getiren Pagagnini gibi değerli müzik gruplarını, dinlemek için iyi bir fırsat.

Son yıllarda yaygınlaşan geçici sanat türü olarak ortaya çıkan kum heykel sanatı, **8. Uluslararası Antalya Kum Heykel Festivali'nde** gerçekleşecek. Dünyaca ünlü heykeltıraşlar tarafından yapılacak "İmparatorluklar 2" temalı devasa heykeller, 1 Mayıs'ta görücüye çıkıyor.

Emeğin, işçinin, sanatın; gönülden gönüllüden olduğu **10. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali**, 1-10 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşecek. İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır'da eş zamanlı olarak yürütülecek festival, bir çok filmi ve etkinliği yine sponsorsuz, yarışmasız ve ücretsiz olarak on binlerle buluşturuyor.

"Görmesen de Olur, Okuma Tiyatrosu" 9-10 Mayıs tarihlerinde İstanbul Caddebostan Kültür Merkezi'nde gerçekleşecek. Görenlerle, görme engellileri buluşturan, Yazarlık Atölyesi'nin tamamladığı oyunlar, usta oyuncular tarafından seslendirilecek. Engelli bireyleri ötekileştirmekten kaçınarak, hazırlanan proje adı ve sloganıyla takdire değer: Görmesen de Olur.

Pozitif Live'in tasarladığı 16-18 Mayıs'ta düzenlenecek olan **Cappadox**, doğa, müzik, çağdaş sanat ve gastronomi festivali. Deniz aşırı ülkelerden gelen turistler için gerçekleşecek festivalin başrolü, 60 yıl önce doğanın gücünden doğan Kapadokya.

Hayko Bağdat

jumbo karides

İddia ediyorum ki 90'larda jumbo karides henüz icat edilmemişti. Konu hakkında sahip olduğum tek bir veri var: Deniz mahsulü elle yenir. E bu da az bir bilgi sayılmaz hani... Aldım elime jumboyu, başladım ısırmaya.

Dünyanın en şeker adamıydı Zuat.

Marmara İletişim'de bizim Ercan Abi'yle aynı dönem gazetecilik okumuş, beraber solculuk yapmış, sonra bir medya grubunda "gececi polis muhabiri" olarak çalışmaya başlamış. Zuat'ın telsizini kaçırpıp az serserilik yapmadık Kurtuluş sokaklarında.

Polis muhabirliği zor zanaat. Her gece birbirinden talihsiz olayların ilk şahidi olacak, gazetelerin üçüncü sayfalarında nefret söylemine varacak kadar aşağılık başlıklar bulacak, el alemin kederini millet daha çok okusun diye çırpınacaksın. Kazandığın da üç on para değil hani.

Ailesi Aydın'da yaşıyor ama doğudan göçmüşler esasında. Babası da galiba HADEP yöneticisi miydi neydi tam hatırlayamadım şimdi.

Ercan Abi Antalya Aksekili. Kasımpaşa sakini olduğundan komşu sayılır bizim Kurtuluş'a.

Okulu bitirince Zuat gibi sürüneceğine gitmiş Beyoğlu'nda bir ofis tutmuş, masaüstü yayıncılık yapacak diye Machintosh bilgisayar edinmiş kendine. Ama ofisin girişinde "fotokopi çekilir" diye bir A4 kağıt asılı.

Aksekililer ticarete fenadır derler, doğruymuş.

Benim babadan kalma matbaa dükkanım olması Ercan ile tanışmamızın vesilesi olmuş. Kartvizit, antetli kağıt, antetli zarf, sevk irsaliyesi siparişi mi geldi? Git Ercan'ın ajans taklidi yapan ofisine çiziktirsin bilgisayarda sana işin taslağını. Yeni açılan kebabçıya logo mu lazım? Machintosh var diyorum elimizde, düzgün okuyun şu yazıyı...

Gerçi tarayıcı dedikleri aleti çok sonradan edindi bizimki.

Fiyatının ucuzlamasını beklemiş olmalı.

Zuat, Ercan ve ben iyi arkadaşlardık yani.

Arada, o yaşa kadar biriktirdiklerimizi paylaşır, sohbetlerin sonunda mevzuyu "yaşasın halkların kardeşliği"ne bağlamamız pek de uzun sürmezdi.

Bir Orta Asya Türkü, bir Mezopotamya Kürdü ve bir İstanbul Ermenisi. Fıkra başlangıcı olsa gideri var.

Fakat gel zaman git zaman 'kimliklerin yarıştırılması' hastalığı bizleri de yakalamış olmalı ki yemeğin lezzetinden binanın mimarisine, mitolojik efsanelerden folklor ekibinin ahengine başladık birbirimizi yemeye.

Ercan Orta Asya'dan çıkan kahraman Türk kavimlerinin tüm dünyaya nam salan kahramanlıklarını anlatıyor, Zuat Mezopotamya'nın parlayan yıldızı Kürtler'in kadim tarihinden dem vuruyor, ben ise "ne diyor bunlar la" diye gülümsüyor, muhatap bile olmuyorum şüphiklerle.

Ermeniler, Rumlar olmasaydı medeniyet olmazdı bu topraklarda be...

Arada İstiklal Caddesi'nde gezinirken "Ercan bak, üzerindeki ince işçilikli figürleriyle bu harika mimariyi biz yaptık. İyi bak. Kat çıkma izni edinince o binanın tepesine kondurulan üç katlı cam gecekonduyu siz yaptınız. Haberim olsun." diyorum.

Zuat'ın bile hoşuna gidiyor.

Ercan, bana söyleyecek bir şey bulamayıp başlıyor Zuat'ı azarlamaya: "Sen ne gülüyorsun ulan, Kaptan Mağara Adamı!" Bu tatlı atışmaların mutlak galibi olmaya karar verip hain planımı kurgulamam uzun sürmedi benim: "Ben bu iki kafadarı bizim Ada'ya götürüyem de görsünler bizimkilerin yaşam mucizesi formunu"

Atladık bir vapura kalktık gittik...

İskeleye iner inmez başladım çocukları ezmeye.

- Sokakların genişliğini görüyor musunuz? Kaliteli bir hayat espasla başlar. Nefes aldığını hissedersin.

- Ha, o ikiz evler mi? 250 yıllık. Orijinalinin üstüne çivi bile çakmadı sahipleri. Zaten ayıptır. Kızarı ada ahalisi böyle şeylere.

- Bahçe düzenlemeleri biraz parizyendir. İşin püf noktası kışın yapılan muamelede. Toprak emek ister. Ama sadece sebze istemeyeceksin topraktan. Çiçek veren toprak nankörlük etmez. Bizimkiler iyi bilir bunu.

- Acıktınız mı? Hadi Çınaraltı'ndaki Plaka Restoran'a götürüyem sizleri. Biraz Rum mezesi nedir onu öğrenin. Adana dürümden öleceksiniz yahu!

Oturduk.

Bizim Sona'yı önceden tembihlemişim zaten. Rum ve Ermeni mutfağının en leziz örnekleri gelecek masaya.

Geldi de...

O talihsiz olay olmasaydı maçın 5-0 bitmesine ramak kalmıştı aslında.

Sona, suratında ciddi bir ifadeyle "Tereyağında jumbo karides" servisi yapıverdi.

Ben o ana kadar jumbo karides görmedim diye bunu benim cehaletime bağlarsanız bozuşuruz.

Yine iddia ediyorum ki 90'larda Jumbo Karides henüz icat edilmemişti.

Konu hakkında sahip olduğum tek bir veri var:

Deniz mahsulü elle yenir. E bu da az bir bilgi sayılmaz hani...

Aldım elime jumboyu, başladım ısırmaya.

Bir iki dakika ya geçti ya geçmedi ki Zuat bütün kibarlığına mırıldanıverdi kulağıma: "Haykocum çok güzelmış"

Ada gerçekten. Rumlar, Ermeniler kaliteli hayatlar kurmuş, inandık. Evet ben Kürdüm. Ercan da Türk. Ama karidesin de kabuğuyla yenmeyeceğini biliyoruz be kardeşim.

Boğulacaksın birazdan."

Ben dört parmağımı ağzıma sokmuş, boğazıma kaçmak üzere olan kabukları çıkarmaya çalışırken Ercan ile Zuat bir şey konuşuyorlardı aralarında.

Ne olduğunu hiç sormadım.

Ama Ercan'ın yıllar sonra İstanbul'un en iyi Rum restoranlarından birinin kurucu ortağı olma kararını o gün verdiği yemin edebilirim.

Jumbo karideste de iddialıymışlar.

Aksekili işte ne olacak...

Dilan Bozyel

"tanrı bizi kendimizle savaşmak için mi dünyaya yolladı?"

balkonda açan çiçeklerin kokusunu alamadım bu sabah,
dün de içtiğim bol limonlu tavuk suyuna
şehriyeli çorbanın tadını alamamıştım.
arada sanırım ateşim yükseliyor,
kazağımın içinde ürperen sırtımı hissediyorum.
ağzım rahat nefes alabilmek için ağaç dalına konmuş
bir kuş gibi hafif açık,

burnumu sildiğim peçetem sol avcuma sıkışmış;
parmaklarım klavyede karınca ordusu gibi hızlıca koştururken
yazıyorum bu sayımızın yazısını.
Allah daha büyük sağlık sorunları vermesin hiç kimseye elbette,
lakin dört nala koşturan zamanı durduruyor ufacık
bir nezle hali bile.

televizyonu kapattım, müziği açmadım, mutfaktaki saatin pilini
çıkardım ve evdeki sinir bozucu tik tak sesinden kurtuldum.
öksürerek girdiğim banyonun ışığı kapalıydı,
karanlık aynada yüzüme dokundum.
hafiften bir ışık süzüldü banyodaki aynaya,
dolaptan hemen kırmızı rujumu çıkarıp,
ruju sürmeye yeltendim dudaklarıma.

bir saniye;

ben, her gün makyajlı güzel görünmeli miyim?

balkona çıktım, sokaktaki insanları izledim birkaç dakika.
Aklıma işimden gücümünden fırsat bulamayıp zaman
ayıramadığım için bana darılan arkadaşlarım geldi.
sağ avcumdaki uyuşmayı hissedip derin bir nefes aldım.

bir saniye;

ben, sürekli sosyal ve online mı olmalıyım?
oturma odasındaki koltuğa attım kendimi,
mavi yastığı belime doğru yanaştırıp rahat etmeye çalıştım.
Yorucu bir hafta geçirdiğim için bir türlü bitiremediğim kitap
dürttü kolumu, kapağını nazikçe açıp; sayfalarına dokundum.

bir saniye;

ben, kendime kitap okuyacak kadar vakit ayıramadan mı
çalışmalıyım?
saçlarımı toplayıverdim ani bir hareketle, omzuma düşen bir
tutam saçı ince ince örmeye başladım. ister mevsim geçişi
sendromu desinler, ister yorgun bir ülkenin yorgun
bir vatandaşı desinler; sağ gözümü ovalarken sağ elimle;
çok da keyifli olmadığımı hissettim.

bir saniye;

ben, her gün mutlu olmak zorunda mıyım?
sehpanın üstündeki ağrı kesiciye uzandım,
düşünmeden uyuyabilmek için televizyonu açıp saçma sapan
bir programda durdum ve sesini kıstım. koltuğa uzanırken,
yeşil battaniyeyi omzuma doğru çektim.
gözlerim yavaş yavaş kapanırken,
sırtımda üşümeyle gelen ürperme tekrarlandı.
yorgun bacaklarım kalkamadı daha sıcak tutacak yorganı
uzandığım koltuğa getirmeye. boynumu yastığa iyice
yerleştirirken saçımı sakince okşadı tavandan uzanan el.
o an, üzülerek fısıldadım kendime;
"kendimi bu kadar yorduğum için, çok özür dilerim."

Levent Erden

Işığın görebilmek

Yatılı okulda ne sürüden olunurdu ne de çok farklı kurtların sürekli gözünün üzerinde olduğu sürüden kopulurdu.

Arkadaşlarının itirazına rağmen bir anda saati fark edip oyunu bırakivermişlerdi. İki kafadar apar topar sahayı terk ederken arkalarından "Fark iki basketti, üç dakika daha kalsanız..." yakarmalarına pek aldırmış etmeden yetişebilirler mi diye kaygılanıyorlardı. Onlar kocaman yataklı okul binasına üstlerini değiştirmek üzere koşarken, çeteye bir gün önce ve iki gün önce katılanlar ile okulun büyük bahçesinden şehrin "büyük cadde"sine açılan kapıda buluşmuşlardı bile. Mesele sadece, o yaşta olup bu ülkede pek kimsenin belki de hiç karşılaşmayacağı şeyleri, bu caddede her gün bir tanesini daha görmenin heyecanı değil aynı zamanda sınıf, yatakhane, kantin, vb. her yerde anlatılan hikâyeler ve yapılan esprilerden kopmamaktı.

Yatılı okulda ne sürüden olunurdu ne de çok farklı kurtların sürekli gözünün üzerinde olduğu sürüden kopulurdu.

Hayatın gerçek antrenmanı hatta sıkıştırılmış versiyonuyla ta kendisiydi yatılı ünlü okul. Kapısında sekiz genç nihayet toplanabilmiş ve hedefe doğru yürüyüşe geçmişti. Birkaç yüz metre sonra bir sokak ağzında durdular. Araba geçmeyen sokağın girişini kapatacakmış gibi yan yana dizildiler. Zamanında gelebilmiş oldukları için rahatladılar gerçi bu durum birkaç gün daha vardı ama ilkinin kaçırmak olmazdı.

Aslında her şey bir yıl önce başlamıştı. Tesadüfen tamamen tesadüfen. Basket oynayan çocuklar, geçen yıl aynı günlerde, vapurdan sonra tünele binip oradan okula yürürken sol taraftaki sokaklardan birindeki garipliği fark ettiler. Sokak kıpkırmızıydı. Yaz, kış her zaman loş hatta karanlık olan bu sokak çok güçlü kırmızı lambalarla aydınlatılmış gibiydi. Ama ortada aydınlatma falan yoktu. Buralarda bir yere bir çevreye bakıyorlardı. Sanki onlardan başka hiç kimse bu alışılmamış durumu fark etmemiş gibiydi.

Anlaşılır gibi değildi. Hâlbuki daha sonra yatakhane bu durumu anlatırken onları çevreleyenler hayret nidaları ile dolduruyordu her yeri. Kıskaç bir merak sarıveriyordu genç öbekleri. Üst üste birkaç gün gidince bu birdenbire ışığı yanan bir süre sonrada yandığı gibi yavaş yavaş sönen sokağın sırrı çözülüyordu. Halk arasında adı nasıl oldu da değiştiğine dair rivayetin muhtelif olduğu kallavi sokak, Meşrutiyet Caddesi ile İstiklal Caddesi'ni bir yay yaparak birleştirdi. İki taraftan da diğer uç görülmez, bilmeyen için nereye açıldığı anlaşılmaz. İstiklal Caddesi tarafı neredeyse Saint Antoine Klisesi'nin karşı çaprazına açılır. Gerçek adını sokakta uzun süre yaşayan ve yarısına sahip olan Glavani ailesinin pek sevdiği Concordia Tiyatrosu yanmadan önce, daha mimar Mongeri'nin bu Lombordik gotiği kiliseyi tam da yaptığı yerdeydi.

Sokağın diğer ucunda ise "Petits Champs" diye bilinen bölgede bulunan Darül Bedai binası yeni yanmış, kül olmuştu. Ertuğrul Muhsin'in her köşesinde bulunduğu bu ahşap binadan hiçbir şey kalmamış, dümdüz olmuştu. Neredeyse sokak seviyesinden Haliç görülür olmuştu. Gerçi daha sonra buraya yapılan binalar göz önüne alındığında yangın kalıntısı bile daha anlamlı ve estetik sayılabilirdi. Sokağın bu bölgeye açılan köşesinde de bir "apartıman" vardı. Büyük yangın sonrası yapılanlardan. O devirde binalarda teras olmazdı. Son kat boş bırakılır ama mutlaka çatı olur ama dışa açılan bölümlerde pencere olmaz bomboş bırakılırdı. Çünkü burası çamaşırlıktı! Bugün hepsi kafe, lokanta olabildiğinde değerine değer katan teraslar, çamaşırların sokaktan görülmemesi, evde yer işgal etmemesi için

hizmetçiler tarafından, kimsenin pek çıkmadığı teraslara açılırdı. Zaman içinde bu teraslar camla kapatılıp oturma alanı haline getirildi. Meşhur eylül ayından sonra farklı kesimlerin oturması sağlandı.

Ama teraslar ısınma ve yalıtım sorunlarından terk edildi. Sonradan yapılan camlar pislendi, kirlendi, karardı. Sır gibi oldu camların arkasında. Ayna görevini üstlendi. Gündüz güneşi püskürtse de, akşam güneş Haliç üzerinde en alt noktaya indiğinde tam anlamıyla yansıtılıyordu. İki kafadar gece yarısı okuluna giderken, hep gördükleri sokağın nasıl değiştiğini fark edince hemen durup seyre daldılar. Ama ancak sonunu yakalamışlardı. Akşam bir iki kişiye anlatmışlar, kırmızı sihir palavrasını yaratmış, merak katsayısına tavan yaptırmışlardı. Ertesi gün sokağın başında dört kişiydiler. Boş sokak yavaş yavaş kızardı. Üç beş dakika içinde görüntü ısıniverdi. Birkaç dakika öyle kaldı. Sonra çok yavaş bir ritim ile sokağı loşluğa terk edecekken beklemedikleri bir şey daha oldu. Okulda daha küçük sınıflarda iken "yemeğe yarım saat kaldı" anlamını yükledikleri ses sokağı da caddeyi de doldurmuştu. Saint Antoine çanları çalmaya başlamıştı!

Çanların her vuruşunda kızılık birkaç adım gidiyordu. Çocuklarda uygun adımlarla kızıl halının sokaktan kayışını takip ediyorlardı. Sokağın ortasında, diğer uç görününce halı da uçup gidiyordu...

O yıllarda henüz yaz-kış saati uygulaması yoktu. Gün hep aynı dönemlerde hep aynı saatte batır, çanlar aynı saatte çalardı.

Çocuklar bu macerayı anlattıktan sonra her yıl nisan ayının son haftası ile mayısın ilk on beş gününde kırmızı halı sokağına indiğinde en az on kişi okuldan fırlayıp sokak başına gidiyor, seyrediyor, kimin için çaldığı hep tartışılır çan sesleriyle de sokakta kızıl halılarını rulo yapıyordu. Yıllar boyu. Camlar temizlenip pırıl pırıl olana kadar, Haliç tarafına acayip şeyler yapıp güneş sıvanana kadar.

Ama siz yine de bu ay bir göz atın yolunuz oralara düşerse. Kim bilir, belki de görüverirsiniz o ışığı. Ben hala görüyorum da.

Zeynep Türkmen

biz kübalı olarak büyüdük che'nin çocukları olarak değil

Küba'da çocuklar her sabah eğitimlerine "Che gibi olacağız" diye ant içerek başlıyor. Che gibi olmak! Ne etkileyici... Ernesto Che Guevara ile tanışamadım ama kızı Aleida Guevara'yla Küba'da tanıştım.

> **Che Guevara'nın kızı olmak nasıl bir duygu?**

Babama dair olan anılarım anlardan ibaret. Buna rağmen babamı çok seviyorum ve ona sonsuz saygı duyuyorum ve bu tamamen annemin sayesinde. Babam hayatta olmadığı halde onu sonsuz seven bu kadının bana verdiği eğitim sayesinde... İşte bu yüzden benim için önemli olan Aleida March'ın kızı olmak. Beni ve kardeşlerimi böyle yetiştiren... Ama her şeyden önemlisi iki çok özel insanın aşklarının çocuğu olmak, işte bu kendimi özel hissettiren...

> **Nasıl bir çocukluk geçirdiniz?**

Çocukluğum annemle geçti. O benim ve kardeşlerim için hep bir bariyer görevi gördü çünkü babam öldürüldüğünde arkadaşları (Fidel, Raul ve diğerleri) yardım etmek ve onun boşluğunu doldurmak istediler. Ama annem buna asla müsaade etmedi. Asla... Çünkü geri kalan Kübalı çocuklar gibi yaşamalı ve büyümeliydik. Erkek kardeşlerimin iç çamaşırlarının olmadığı günleri hatırlıyorum. Annem onlara bluzlarından ve t-shirtlerinden kesip iç çamaşırı yapardı.

> **Che'nin çocukları el üstünde tutulmuyor muydu yani?**

Annem böyle bir muameleyi ne istedi ne de kabul etti. Diğerlerinden asla farklı olmadım, olmadık. Hiçbir şeyden yalıtılmadık. Her şeyi biliyorduk. Otobüslerin dolu olduğu zamanlarda kamyonlara biniyorduk herkes gibi... Biz; hepimiz, Kübalı olarak büyüdük, Che'nin çocukları olarak değil.

> **Siz de babanız gibi bir tıp doktorusunuz öyle değil mi?**

Dünyanın birçok ülkesinde çalıştım bunların ilki Nikaragua idi hatta tıp fakültesinden orada mezun oldum. O dönemde orada doktora ihtiyaç vardı. Fidel Nikaragua'ya gidecek gönüllü öğrenciler var mı diye sorduğunda, ben de dahil birçok öğrenci

"Evet" dedik. Çünkü Küba'nın görevi aynı zamanda insan sağlığı konusunda diğer ülkelere yardım etmektir. Küba'dayken öğrenci olarak pratik yapmak için doğumlara katılıyorduk. Yanımızda her daim profesörlerimiz oluyordu ve onlar hata yapmamızı engelliyordu, bizler de bu sayede kendimizi

güvende hissediyorduk. Fakat

Nikaragua'ya gittiğimizde yanımızda kimse yoktu.

Hastaneye girdiğimde bir doğum vardı ve ben de uzaktan bakmaya başladım.

Sonra beni gören bir doktor

"Hey doktorcuk, ne yapıyorsun?" diye sordu ben de "Hiç, sadece bakıyorum" dedim. O da bana

"Hadi, hadi durma öyle doğumu yaptır" dedi. Tek başıyındım

öyle korktum ki yanımda hiç profesörüm yoktu, birden bire

bildiğim her şeyi unuttum, nasıl keseceğimi, çocuğu nasıl

çıkaracağımı, her şeyi ama her şeyi bir anda unuttum. İlk yurtdışı deneyimim

böyle oldu ardından orada yüzden fazla doğuma girdim gerçi ama bu

ilkini asla unutmam. İşte bu sağlık sisteminde koca bir farklılıktır mesela.

Küba'da insan sağlığı birinci sıradadır. Oysa orada bunun bir önemi yoktu. Kim boşaysa o ilgilenir gibi... Elbette şuan çok geliştiler ama yine de Küba ile aralarında çok fark var. Daha sonra iki sene Angola'da çalıştım. Orada insan olmakla hiçbir şey olmak aynı şeydi. Kimse doğumdan sonra kaç çocuğun öldüğünü umursamıyordu. Onları kurtarma imkanları olmalarına rağmen...

Bazen de bilgi vardı materyal yoktu. Nefes alamayan çocuklar oldu mesela ve maalesef ölmelerini beklemek zorunda kaldık çünkü oksijen verecek aletler yoktu. Bir doktor olarak Angola'da çok kötü şeylere tanık oldum. Bu yüzden Küba'nın sağlık sistemine olan saygım sonsuzdur.

CHE'nin Çocuklarına Mektubu

Sevgili Hildacık, Aleidacık, Camilo, Celia ve Ernesto; Eğer bu mektubu okumanız gerekirse bu, sizlerin arasında olmadığımın olacağıdır. Beni zar zor hatırlayacaksınız, en küçükleriniz ise hiç hatırlamayacaktır. Babanız düşündüğü gibi hareket eden bir adamdı ve kesinlikle inançlarına bağlıydı. İyi bir devrimci olarak yetişin. Doğaya egemen olmayı olanak kılan tekniğe egemen olmak için çok çalışın. Devrimin önemli olduğunu ve bizlerin yalnız başımıza hiçbir değerimizin olmadığı hatırd tutun. Her şeyden önce de dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir kişiye karşı yapılan herhangi bir haksızlığı daima yüreğinizin en derin yerinde hissedebilirsiniz. Bu, bir devrimcinin en güzel niteliğidir. Sizi ufaklıklar, hep görmeyi umuyor ve kocaman kucaklıyorum. Babanız...

parılda yeşil elma(s) hakan (orman) abi

Bu satırı yazarken, o öldüğünü öğrendiğim Antalya anındaki güneşin sanki Hakan Abi'ymiş gibi son bir kez bana gülümsemiş olabilme ihtimal(sizliği) aklıma geldi.

4 yıl önce "sahiden çok edici" şekilde bizi terk eden Hakan Orman, 21. yüzyıl yeraltı müzik tarihimizin en parlak elması, benim gibi yüzlercesinin özden öte abisiydi...

En hafifinden tarif ederek başlamak gerekirse: Bir anda televizyonun alt köşesinde açılan lanet olası küçük pencerede Peruzzi'nin Lazio kalecisi olarak Sparta Prag'dan yediği golün aslında o maçta o sahada olmayan benim sevdiğim takımın kalesine girmesi gibi bir andı. Bir anda kendini dünya tarihinin en mutlu insanı zannederken beyne düşen yıldırım ya da eve dönmesine 15 gün kala Mustafa Aydın'ın ayağına basan mayın...

2011 Haziranı, eşimle balayındayız. Antalya'da güneşin neşe pınarı edasıyla sırtıttığı anda sevdiğimiz iki ezeli rakibin 12 yaş altı takımları otelin sahasında karşılaşırken, biz Dünya Kupası finalinde İrlanda öne geçmiş gibi tarifsizce mutluyuz. Ama bir anda sahadaki topun patlamasından bile çok daha kötü bir şey oluyor. Stone Roses'ın "Waterfall" melodisiyle çalan telefondaki ses "Abi, maalesef Hakan Abi'yi, Hakan Orman'ı kaybettik..." bile diyemiyor.

Sadece o andan sonra kafamın içinde Syd Barrett'ın kullandığı eko pedalı varmışçasına binlerce kez tekrarlanan "Hakan Abi, Hakan Hakan, abi abi..."

Arabam yok, asla da olmasını istemiyorum. Hakan abiye çarpan aracın rengini ise bir daha o rengi en sevdiğim albüm kapağından bile silmeye çalışırım diye öğrenmek dahi istemiyorum.

"Ne yani bundan 40 yıl sonra tüm hayallerini tamamen gerçekleştirdikten sonra koltuğunda müzik dinlerken çok sevdiği yeşil elmasını yerken sahici eceliyle ölse olmaz mı ya?" diye herkese itiraz ediyorum.

O, "Yabancı"daki Mersault'un cinayet işlediğinin çift yumurta ikizi gibi sıcak günden beri elma yemedim.

O günün gecesinden önceki 5 yılda en az 500 kere gittiğim Peyote'ye sadece bir kez daha gidebildim. Hakan Abi'nin ruh ortağı Alparslan Abi'ye "Bir daha Peyote'ye gelemezsem bana küsme, olur mu?" demek için. Alparslan Abi "Senin de üyesi olduğun müzik grubun Dinar Badosu bir daha burada çalmayacak mı?" diye bile sormadı. Ben bir şey söyleyemeden önce beni anladı. Hiçbir şey söylemedi.

Terastaki DJ kabinin üstünde yeşil elma yoktu. Benim için yeşil elma mevsimi sonsuza kadar bir daha gelmeyecekti. Hâlbuki zaten sevdiğim yeşil elma Hakan Abi faktörüyle uzun süre en ve tek sevdiğim meyve olmuştu.

Ben ortalıktan kaybolunca Hakan Abi'nin beni aramaya geldiği konser katı tuvaletine gittim. Orada da yoktu. Daha Peyote bile yokken yıllar önce Piya isimli mekânın tuvaleti ilk karşılaştığımız yerd. "Yanlış anlama sakın, gerçekten merak ettim. Bu kadar uzun süre kaldığına göre miden çok mu bozuk? Geçmiş olsun" demişti. "Kafam daha da bozuk" cevabını verdiğimde kahkahalarla gülmüştü. Bu satırı yazarken, o öldüğünü öğrendiğim Antalya anındaki

güneşin sanki Hakan Abi'ymiş gibi son bir kez bana gülümsemiş olabilme ihtimal(sizliği) aklıma geldi. İlk rastlaştığımız gün Piya'nın DJ kabininde ne çalsa gidip ne olduğunu soruyordum. "İlk kez bir erkek gelip bu kadar ne çaldığını soruyor" demiş, bir kahkaha daha patlatmıştı. "İlk kez Murat Beşer'den sonra bilmediğim ama süper olan müzikler çalan birine rastladım ondan, rahatsız ettiysem bir daha sormayayım abi!" deyince "Hayır, gel otur bir 5-10 dakika sen çal. Şimdi ben tuvalete gideceğim" dedi. 5 dakika sonra bir kızcağız gelip "Deminki DJ nereye gitti?" diye sordu. "Neden ben kötü mü çalışıyorum? O DJ listede ne bıraktıysa oradan devam ediyorum" dedim. "Hayır, sadece gitmeden mutlaka onunla konuşmam, tanışmam lazım" cevabını verdi.

Erkek lisesinde okumuş olmam, hayatımın ilk 16 yılını kekeme olarak yaşamam, iflah olmaz futbol manyaklığım derken tanıdığım kız sayısı bir elin parmaklarını bile geçmemişti. Neredeyse hepsi de

Hakan Abi'ye âşıktı. Bu "Fight Club"daki Brad Pitt-"Station to Station" İnce Beyaz Dük dönemi David Bowie-"makyajsız" David Beckham sentezi tipli Hakan Abi'nin içi, dışından bile güzeldi aslında. Bu kadar kadın hayranı olup da karşındakinin hayranlığını fırsat bilip durumdan istifade etmeyen Hakan Abi kadar kaç kişi vardır ki?

Hakan Abi, bir süper kahramanmış gibi kafasına sürekli taktığı Robert Wyatt başlığı - Kemal Sunal ustanın boyacı olduğu filmdeki kep karışımı şapkası, giydiği kot pantolonu ve siyah atletle arzı endam ederdi. Daha doğrusu ben ilk gençliğim boyunca ne zaman farklı bir yer arayıp bulduysam -Şahika, Indigo, Peyote- orada karşıma hep aynı suretiyle Hakan Abi çıkıverdi. Sanki beni yıllardır çok yakından tanıyormuş gibi her gördüğünde sadece kahkaha attı!

Hakan abi, sahiden de bizim yeraltına itilmiş dünyamızın Süper Kahramanı'ydı. Eşimle tanışmadan önce annem dâhil bana "Ali Ece" diye hitap etmek yerine sadece içten bir sadelikle "Ali" deyip geçen tek insanoğluydu. Hakan Orman'dan

öğrendiğim tüm gizli müzik hazinelerini buraya yazmaya kalksam, derginin bu sayısında Hakan Abi'yi yazacak yer kalmaz. Ondan müzik adına öğrendiğim en değerli şey ise "En iyi müzik türü" diye bir şeyin olmaması; neredeyse her müzik türünün orijinal, haysiyetli, salt ticari olmayan iyi örneklerinin olması.

Hakan abi, ne kadar iyi bir DJ ise bir o kadar da derin bir total müzik esteti, haysiyetli müzik misyoneri. 21. yüzyıl Türk Underground müziğinin yeni sayfalarına ilk paragrafları o yazdı, gerisini ise sadece zevkle okudu. Hakan abinin co-pilotluğunda Peyote'nin ilk yerinde Nekropsi kaldığı yerden daha da sağlam devam ederken; Replikas'çılar Erkin Koray-Kesmeşeker-Zen/Baba Zula hattındaki yangının külünü yeniden yakıp geçti, hepimize başka bir yol açtı. Replikas Gökçe'nin gitarını Syd Barrett'ın "Baby Lemonade"i ile akort edip grubun solo gitarcısı Barkın'ın Fender Jazzmaster'ın

HAKAN ATILLA ORMAN
1971-2011

eşsiz vibratosuyla çalmaya başladığı "Sakin Ağlama Güzel"i ilk duyduğum gecenin sabahında anadilimdeki ilk şarkıyı yazdım, bir daha asla köhnemiş hormonlu türden gitar soloları atıp kulak boyamaya kalkmadım.

Taksim'in güzel ama piyasayı elinde tutan "az müzik bol ticaret" adamlarının önlerini tıkadığı cover gruplarından sonra bir anda Hakan Abi'nin yıllar önce gökyüzüne, güneşe doğru ektiği yeni müzik tohumları Peyote'nin yeni yerinde açmaya başladı: Dandadan, (benim de o zaman üyesi hatta kurucusu olduğum) Dinar Bandos, DDR, Mai / Toz ve Toz, Kafabindünya derken Türk işi post-punk'lar, garage rock'lar, neo-saykodelikler bir anda sahne almaya, tanınmaya hatta albüm çıkarmaya başladılar. Hakan Abi, sadece sık sık sahneyi paylaştığımız Surf grubu Rumble Fish'in gitarcısı olan tarihin en iyi insanlarından Özgür'le tanışmama vesile olduğu için bile sana sonsuz borcum var.

En minör yeni orijinal müzik bile Hakan Abi'den kaçmazdı. Peyote yeni yerine geçtikten kısa süre sonra biz de yeniden kurulmuş Dinar Bandos olarak belki sahne alma şansımız olur diye mekâna gittik. Hakan Abi'yle eskiden tanıştığım ve bundan dolayı iltimas-torpil durumu olmasın diye ben en arkada durdum. Hakan Abi'nin ben hariç bizim elemanları görür görmez sanki kısa süre önce sadece rahmetli dedemin eski terzi atölyesinden bozma Doors adlı mekânın bizim evin tuvaletinden daha kötü ses akustiğinde değil de Wembley'de çalmışız gibi "Ooo Dinar Bandos ben de her yerde sizi arıyordum..." dediği an, ölürken gözümün önünden geçecek kısa filmin 10 sahnesinden birisi! **Sanki daha önce Pink Floyd'da çalmışım gibi herkes bastan gitara geçişime burun kıvrırken, Hakan Abi'nin "Eee, çok sevdiğin Stooges'ta da Ashton gitardan basa oradan tekrar gitara geçmemiş miydi? 2 tel fazla, 2 groove az!" deyişi ise asla kelimelerle açıklamayı beceremeyeceğim bir an.**

Hakan Orman dönemi Peyote Sahnesi tarihi, yıllar sonra daha derin ve objektif şekilde yazılacaktır. Sübjektif olarak ise kendi yazdığım şarkıları o kadar kişinin gelip dinlemesi, bir kelebeğin ömrü kısalığında da olsa kendimi Törkiş Johnny Marr gibi hissetmem tarifsiz. En acayibi bir gencin gelip bir ay sonra evleneceğim eşime beni kötülemek amacıyla "Ali Ece'yi niye bu kadar alkışlıyorlar ki, en fazla Kurt Cobain kadar iyi!" demesi! Ancak son tahlilde dönüp bakınca, süper kahraman abimiz Hakan Orman olmasaydı, o zaman da büyük ihtimal 2015 yılında (maalesef) sokakta çok rahat yürüyemeyecek kadar meşhur olmama rağmen şimdi olduğu gibi sadece evimin odasında çalabilirdim!

Belki Hakan Abi o sert ama tanıyana katıksız sıcak ifadesiyle gözlerimin içine bakmıyorsa bir daha Peyote'de çalamazdım. Çalmadım da...

2. albümümüzü yayınladıktan sonra Hakan Abi'nin o zaman grubun gidişatıyla ilgili yaptığı uyarıyı kulak arkası etmem ise bir süre sonra sadece Peyote'de değil külliye kendi kurduğum ama ayrılmadan önce gruba son katılan çaylak eleman gibi hissetmeye başladığım Dinar Bandos'u'ndan yabancılaşıp ayrılmamın ana nedeni.

Neyse ya, yazarken düşünüyorum da ben bu hikâyede en fazla bir virgül kadar önemliyim. Hakan Abi ise bizim toprakların underground müziği tarihinde karpuz kabuğundan gemiler yaparken dünyanın en mutlu insanı olan, asla yeri dolmayacak devasa bir ruhsal eser. Müzik bir yana yazdığı şiirler keşke birkaç kitapta toplanıp yayınlansa. O yaz günü pencereye örtülmeye çalışılmış tül perdeden sızan ışık hüzmeleri gibi dizeler...

Bazen gitarı elime alıp Hakan Abi'yi hatırladığımda tellerime konarken gördüğüm olmayan serçeler gibi... Üstelik de eliyle yaptığı en iyi şeylerden birisi şiir yazmakken diğeri boks yapmak olan dragon-serçe karışımı bir insanın dizeleri...

Bir yaz günü zihnimdeki uçsuz bucaksız tımarhanenin duvarlarına pastel boyayla yazılırken bestelenmeyi bekleyen şarkıların müziklerinden daha güzel sözleri. Afiyetle ye çok sevdiğin yeşil elmanı, gelirken imkânım olursa Kafabindünya'nın sana yazdığı veda şarkısını getireceğim...

Seni başka dünyada görsem bile yeşil elma yemem ama.

Çiğdem Canım Yayan

Bařar Bařaran

bir ihtimal daha var

Mesnetsiz bir iyimserliğe koşullanırız. İçlenmek kaybetmektir. Oysa varlığın yolu iç daralmasında gizlidir. İnsan kendini ancak bugün yok etmek için didindiğı sıkıntılarda bulur.

Dil kelimenin ölüsünü taşır. Sözlerimiz düşen bir çığın sesidir, kendisi değil. Başkası bizi duyduğu anda meramımız oradan gitmiştir. Demek ki söylenen, anlaşılan, bilinen ne varsa suskunluk ağacından yere düşmüş çürük çarık meyvelerdir. Fikir diye onları dişler, bir laf zanneder duvara asarız. Ruhumuzla rabitamız kesildiğinden beri başımızdaki binlerce yıllık çınarın serini bize varmaz. Çığ yediğimiz için karnımız ağır gözümüz doymaz. Yaşadığımız kastetmediklerimizden bir dünyadır. Kendisini oradan oraya vuran bir dilsizin telaşından söz ediyorum. Modern insan iç dünyasının lisanını unuttuğu için anlaşılammaya yazgılıdır. Sürgit yerini yadırgaması bundandır. Ne söylese eksik, ne hissetse öksüz kalır. Lal gelir, lal gideriz. Beynimizin bilmem kaçını kullanıyoruz klişesinde tarif edilen kapasite dile gelmemiş ruhtan başka nedir ki? Heidegger olsa: "Varlık insanla selamı sabahı kesti" derdi. Türkü olsa "Döndüm daldan kopan kuru yaprağa" derdi. **Ezcümle insan kendisiyle sohbetini çok zaman önce yitirmiştir. Dışarıdaki dünyanın gelip bağrımıza çökmesi bundandır.** Zira batini olanın boşalttığı derinliği zahirin banallığı işgal eder. Gündeliğin esareti üzerimizde böylece kurulur. O halde bir minyatürdür insan artık. Arkası karanlık bir televizyon. Ham çarıkla evreni fethe çıkmış bir müflis tüccardır. Ticareti kutsaması bundandır. İçerisinin anlaşılmağından kendisini sokağı atar. Alabildiğine yüceltir dışarıyı. Ne var ki hırsı patinajdır, menzili geridedir. Kendisinden başka her şeye katlanır. Dışını sıkır, cevahiri karartır, bir teranedir döner durur.

Elinde avucunda hileli bir oyundan başka bir şey kalmamıştır. Alır, satar, kazanır, harcar. Sever, ister, kaybeder, unuttur. Ayağına diken batır, sırtında hançer sanır. Pireyi deve, habbeyi kubbe yapar. Her halin içinde kiracıdır. Zamana ve kendine eldir. Maalesef bu çırpınma bir kolonya gibi uçucudur. Bu devirde kimsenin esamesi kimseye okunmaz. Orada olmayanın yası tutulmaz, neşesi paylaşılmaz, anısı umursanmaz. Bir nazar gibi değer dünya bize. Doğumu yersiz bir çıkış olduğunda insanın hayat utanarak geriye çekilmektir. Yaşadıkça bir müzik gibi kısılır sesi dünyanın.

Ne o insanı anlar artık, ne de insan onu. Sanat kelimenin ölüsünden başka bir şey değildir. O yüzden kâğıtlar bitmiş, müzik susmuş, boyalar kurumuştur. Çekiş seslerini duymayız, yeis ölmüş cinnet Prozac'a kaybetmiştir. Üzüntü ebleh bir mutlulukla takas edilmeye mecburdur. Mesnetsiz bir iyimserliğe koşullanırız. İçlenmek kaybetmektir. Oysa varlığın yolu iç daralmasında gizlidir. İnsan kendini ancak bugün yok etmek için didindiğı sıkıntılarda bulur. Sulh yok olmaktır. O yüzden Tolstoy'un satırları mum ışığında titremez artık. Tamburi Cemil Bey lambasını üflemiştir. İcatların ricadından söz ediyorum. Yazıyı bulmuştur insanoğlu sonra da kaybetmiştir. Kelimeler ölüleri taşırken yazılmaz, konuşulmaz, duyulmazlar. Yılda binlerce roman basılır, şehrin galerilerinde sergiler bitmez, konservatuar koridorlarında çocuklar imtihanlara koşturur. Elimizde

kalan bir hiçtir. Boşluk o yüzden kutsanır. Kolektif bir felaket beklentisine böylece ulaşılır. Modern insan durması için dünyaya adeta yalvarır.

Çünkü şiir söylenmez olduğunda göğün bir anlamı kalmaz. Destan yazılmaz olduğunda zaferler boşunadır. Asıldığı duvardan kurtulmak için deprem bekler resimler. Konuşukça batan bir cahilin arsızlığıyla, davetsiz bir misafirin mahcubiyetinde akar gider gece. Ne pişirdiği yenir, ne söylediği dinlenir yeni insanın. Varlık denize düşmüş bir yüzük gibi giderek sönmektedir. Ruhla temasını kaybetmiş bir beden ne derdini söyleyebilir, ne derman bulabilir. Mahlûkatın arkasından tanrısı böylece çekilir.

Bir umut yok mu dersiniz, tanrının ölümüne vehmetsek de ruh hayattadır. Zira bir şeyin adından söz ediyorsak kendisi vardır. Hatırlamak değil apaçık görmek sözünü ettiğim. Çünkü müzik dinleyebildiğimiz için Mozart yaşar. Kitap okuyabildiğimiz için Proust durur. Ruh sussa da gözleriyle hala bize bir şey anlatır. Demek lisanı olmasa da insan tercümelerin tecrübesine vakıftır. O halde bir yerden kaçak yapacak bu tarih deriz. Bize dayattığı bir kelimenin içinden çıkmaya çalışırız. Kimsenin bilmediği ama herkesin bildiği nedir diye sorarız.

Kayıp parçacığa böyle ulaşır, bütün muğlaklığı ve kesinliğiyle gelir aşkı buluruz. Tanımsızlığında bilmediğimiz bir lisanın esrarı gizlidir. İçimizi yakan merhemsiz acıda bin bir sarsıntının müjdesi vardır. Bizi varlığa, kendimize götürecekt uçurum kenarına ancak onun deliliğiyle varılır. **Besbelli ortak bir kelime gibi durur ruhla beden arasında aşk. Can çekişse de ölmemiş, üstü başı kan içinde düşer dünyaya.** Anlamasak da duyar, duymasak da sezeriz. Ruh bir imdat çıkılığı gibi gelir bedene aşkı dayatır. Bahar gibi sorgusuz gelir, öldü derken kımıldar. Yok sayamayız, kaçamayız, ona kendimizce bir tanım atfedip rafa kaldıramayız. İstedik kadar çikolata pırlanta haz koysan bir kefeye o bütün bunlardan başkadır. Ne yazılmış şarkılar karşılık gelir ne söylenmiş şiirler. O ruhun sahici tecrübesinden bize kalan bir tasvirin haşmetiyle dikilir karşımıza. Binlerce yıllar öncesinden bir arketip, verem olmuş, gürzü dağları delmiş dedelerin mirasıdır. Zamana galebe çalar. Proust böyle yaşar, Mozart böyle çalar.

Modernite aşkın karşısında bu yüzden acizdir. Ruh tek bir kelimedede sürdürür çığlığını o da aşktır. Akıl satadursun kendini şeytana, o tanrının yanındadır. Nefes böyle alınır, ölmemeye öyle inanılır. Bir alternatiftir aşk yalana, yaklaştıkça lisanlar hatırlanır. Yıllar sonra mucize gibi enkazın altında bir sestir. Orayı kazarız. Kazarız. Umut oradadır. Sanat, kavga, devrim, sevdâ

hepsi oradadır. Tek bir kırılganlık gibi tutmaktadır insanlığı aşk. Dil enkazdan durmadan ölümler taşır bir tek o hayattadır. Bu yüzden bulduğumuzda dünya küçülür, varlık büyür. Hileli oyun, büyük makine, muhteris hesaplar hepsi manasını yitirir. İnsan devrinin kaziğini gırtlğından çıkarır. Çat pat kendisiyle anlaşır. Demek ki bir tek kelimedede gizlidir bilgi. Öğrenince olmamız, unuttunca yok olmamız bundandır.

Buket Aşçı

bir sağa bir sola şanzımanlı arçelik

“Tüm kadın kuaförlerinde kadınlar sırlarını paylaşır, Çingene kuaförleri hariç. Asla sırlarını paylaşmaz. Tarih boyu hep dışlandıkları, tehdit edildikleri için bunu bir savunma sanatı gibi geliştirmiş olabilirler.”

Yerinden edilen Sulukule'ye...

Amaannn bir recalim vaaar:

“Başımda fincan/ Bunu yapan bir can!”

Şayet, hayatınızın bir döneminde, Karagümrük'te hele hele Sulukule'de bulunmuşsanız böyle bir cümle duyduğunuzda bilirsiniz ki, az sonra çalgılar çalınır şarkılar söylenecek, genç kızlar tüm sokağın pencerelerini, balkonlarını titrete titrete göbek atacaklar. Ve açıkça söyleyeyim, görüp görebileceğiniz en şenlikli düğünlerden birine tanık olacaksınız. Hem de bizim gibi 12 Eylül askeri darbesi yüzünden yaşadığı kasabayı bırakarak İstanbul'a gelmek zorunda olan bir ailenin acılarını neşeye gölgeleyecek kadar.

Sekiz yaşında olmalıyım. Yaşadığımız Batı Karadeniz kasabasında duramaz olmuştuk. Babam sol görüşlüydü, birileri ispiyonlamış olmalı ki, Sinop'a tayin edilmiş yani sürülmüştü. Bir gün, evdeki tek kişilik karyolayı ve birkaç eşyayı arabaya koyarak gitti, sonra da hafta sonları gelebilir oldu. Ondan sonra çocukluğumun o güzel dağ kasabasında her şey bir anda fısıltıya ve gölgelere dönüştü. Mesela bir gün, kapı aralığından öğretmenimin bir başka öğretmenle konuşan silüetini görmüş, fısıltılarını işitmişim. Bizden ve benden bahsediyorlardı. Sonrasında “çalışkanlar kümesi”nden alınıp “Bitli Şaziye”nin yanına oturtuldum, çünkü benim de göbek adım Şaziye'ydi.

Çok geçmeden devlet, annemi de başka bir şehre tayin edince, taşı toprağı altın olduğu için değil ailecek aynı çatı altında uyuyabilmek için İstanbul'a taşınmak zorunda kalmıştık. İstanbul büyüktü, hem de çok. Teyzemler o yıllar Fatih'te, Akdeniz Caddesi'nde oturduğu için babam da iki kız kardeş birbirine yakın olsun diye (yürüme mesafesi sanarak) Karagümrük'te ev tutmuş ve bence şahane bir iş yapmıştı. Burası sadece taşra kasabasından gelen bir aile için değil, İstanbul'u karış karış bilenler için bile çığır bir yerdi. Sulukule ile aramızda üç sokak, bir mahalle ve görünmeyen duvarlar vardı. Ama biliyorduk ki, **bu mahallenin kızları “Bir sağa bir sola şanzımanlı Arçelik” diye yürürdü. Ses veren herhangi bir nesne, küçük bir erkek çocuğun elinde bile ritim aletine dönüşür, işte o zaman şanzımanlı Arçelik de kurutmaya geçer, daha bir kıvrak yürürdü.**

Ancak burası anne-babalarımız tarafından bize yasaklanmıştı. Bu yüzden Sulukule, uzun bir süre benim için esrarlı bir kapı gibiydi, asla açılmayan. Ve elbet merak edilen ve hakkında hikayeler türetilen. Mesela o yıllar, elektrik kesintisi olduğunda, bugünkü gibi “Kedidir” denmez, “Herhalde Sulukule'deki devriyelerden birine ünlü biri geldi” denip müstehzi müstehzi gülümsenirdi.

“Devriye”ler geceleri “eğlence mekanı”na dönüşen bildiğiniz evlerdi. “Ne iş yapıyorsun?” diye sorulduğunda “Dans öğretmeniyim” diyen kızların “sahne” aldığı. “Nevin'in Evi” gibi isimleri olan bir devriyeyi ilk kez yıllar sonra gazeteci olduğumda görmüştüm. Ancak, 12 Eylül'ün geriliminin hala

hissedildiği 80'li yılların karanlık gecelerinde anlatılan şaşalı yerlere hiç benzemiyordu.

Şaşalı olan Sulukule'nin ruhuydu, yarattığı atmosfer...

Aramızdaki mesafelere rağmen oturduğumuz sokağı bile şenlendiriyordu. Özellikle de düğünlerde... Çünkü Çingeneler, yazın nasıl evlerini kapı önüne taşırsa, düğünlerini de sokakta yapardı. **Sıcak yaz geceleri, sadece bir piknik tüpü ya da paket paket çekirdek değil, evin koltuğu hatta televizyonu da kaldırıma çıkar, filmler efil efil seyredilir, yaşlılar kaldırıma döşek serip uyurdu.**

Onların sokağa ait bu hayatları, bir sığınak gibi apartman dairelerine sığan bizlere, doğal olarak, ilginç geliyor hele hele düğünlerini merakla bekler oluyorduk.

Gündüz çeyiz geçerdi. Büyük, uzun bir sopaya gelinlik geçirilir önündeki tekerlekli tezgaha da gelinin iç çamaşırlarından geceliğine kadar tüm çeyizi dizilirdi. Önde genç kızlar, en kıvrak halleriyle yürür, çeyiz arabası yavaş yavaş itilerek sokaklar gezilirdi. Elbette çalgılar, müzikler eşliğinde. Gelin alayı kimi zaman durur, damadın annesi bir recal okur, ardından müzik iyice coşar, kızların göbek ve kalça hareketleri karşısında sokağın elektrik direkleri bile saygıyla eğilirdi. Gecesinde ise düğün sonrası geleneksel olarak kavga edilirdi. Yani “Darbukatör Bayram” filmlerindeki kavga sahneleri çok da abartı değildir. Ancak karakolluk olmazlar, balkon ya da pencerelerden bakan herhangi birinin bir bakışını ya da fısıltısını bahane ederek, ona karşı birleşir, bir-iki laf edip yollarına devam ederlerdi.

Orada oturduğumuz süre boyunca görünen ve görünmeyen bu duvarlara rağmen bir şekilde Çingene yani Roman arkadaşlar edinmeyi başardım. Evlerine girip çıktım, onlar da bize. Birlikte patlıcan kızartıp yemekler yedik.

Ancak yıllar sonra Prof. Dr. Arus Yumul'un “Kadın Kuaförleri” üzerine tezini okurken rastladığım bir cümle bu yılların başka bir anlamı daha olduğunu fark etmemi sağladı. Diyordu ki Yumul; “Tüm kadın kuaförlerinde kadınlar sırlarını paylaşır, Çingene Kuaförleri hariç. Asla sırlarını paylaşmaz. Tarih boyu her toplum ve kültür tarafından dışlandıkları, tehdit edildikleri için bunu bir savunma sanatı gibi geliştirmiş olabilirler.”

Bu cümleyi okuduğumda bir süre kala kalmıştım. Sahi, arkadaşlarımdan biri babasından asla bahsetmez, bir diğeri birden ortaya çıkıp kaybolan erkek kardeşinden konu açıldığında başka konuya geçer, bir başkası ballandıra ballandıra anlattığı ablasının üst sokaktaki evinin yerini hiç göstermezdi. Hangi partiye oy verdikleri ise gündeme bile gelmezdi. Ne düşünmeli, ne hissetmeliydim? Kırgınlık? Aldatılmışlık? derken kapılarını kolay kolay kitlelediklerini de hatırladım. Çünkü gerek yoktu!

O zaman gülümsemiştim çünkü bu büyük koruma kalkanına rağmen beni “kitleleme ihtiyacı bile duymadıkları o büyük kapıdan” içeri, evlerine almışlardı. Anlamıştım ki, kolay kolay edinilemeyecek güzel anılara ve deneyime sahiptim.

fotoğraf

Dört kişi parkta ektirmiřiz,
Ben, Orhan, Oktay, bir de řinasi...
Anlaşılan sonbahar
Kimimiz paltolu, kimimiz ceketli
Yapraksız arkamızdaki ağaçlar...
Babası daha lmemiř Oktay'ın,
Ben bıyıksızım,
Orhan, Süleyman efendiye tanımamış.

Ama ben hiç böyle mahzun olmadım;
lm hatırlatan ne var bu resimde?
Oysa hayattayız hepimiz.

Melih Cevdet Anday

Orhan Veli, řinasi Baray, Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday

Melda Özer

sophie'nin seçimi

Hayat seçimlerdir derler, doğrudur da çoğu zaman. Ama öyle durumlar olur ki yaptığımız seçim lanetimiz olur, sonuna kadar bırakmaz peşimizi.

Yıl 1947. Yazar olmayı düşleyen 20'li yaşlardaki Stingo, küçük bir kasabadan New York'a gelir ve sınırlı parasıyla Brooklyn'de bir pansiyona yerleşir.

Burada Polonya asıllı güzel Sophie ve Yahudi sevgilisi yakışıklı Nathan ile tanışır. Stingo'yu da aralarına alırlar ve üçlü bir dostluk çemberi oluştururlar. Nathan ve Sophie, birbirlerine çok aşıkırlar ama aynı zamanda ilişkileri çok fırtınalıdır.

Genç Stingo, Sophie'nin Slav güzelliğine ve zarafetine hayran olduğu kadar, Nathan'ın zekasına ve bitmek bilmeyen enerjisine de hayrandır. Çok eğlenceli ve keyifli günler geçirmeye başlarlar. Birlikte pikniklere giderler, klasik müzik dinlerler, dans ederler, şiirler okurlar.

Bir gün Sophie'nin kolundaki 11379 yazan damgayı fark eder Stingo. Sorduğunda ise onun hayatının bir bölümünü, en meşhur Nazi toplama kamplarından biri olan Auschwitz'de geçirdiğini öğrenir.

Nathan'ın eve geç geldiği gecelerde, Stingo, Sophie'nin dert ortağı olmuştur ve Sophie, acı hayat hikayesini adım adım Stingo'yla paylaşır.

2. Dünya savaşının en acımasız günlerinde Auschwitz'de, hayatta kalabilmek için ciddi bedeller ödemiştir Sophie.

Aç kalmış, horlanmış, saçları kazınmış ve her gün ölümü beklemiştir.

Ayrıca kampa ilk geldiğinde, sadist bir Nazi subayı, iki çocuğu da yanında olan Sophie'yi, sadece ona eziyet çektirmek için korkunç bir seçime zorlamıştır. **İki çocuğundan sadece birini seçecektir ve diğeri gaz odasına gönderilecektir. Küçük oğlunun daha güçlü olduğunu ve kamp şartlarına dayanabileceğini düşünerek çaresizce kızını subaya teslim etmiş ve kızı 2 nolu insan yakma-imha fırınına gönderilmiştir.**

Hayatının en zor seçimini yapması gerekmiş ve iki çocuğundan birini seçip diğeri ölümüne yollamak zorunda bırakılmıştır. Bu yüzden Sophie, bir ömür boyu derin bir vicdan azabının pençesinde yaşamıştır. Sadece Yahudi, sosyalist, eşcinsel, özürlü oldukları için yakalanan, öldürülen, türlü işkencelere maruz kalan çeşitli cezalara çarptırılan insanlar, tarihin en acımasız ve sistematik soykırımına tanıklık etmişlerdir.

Bir Nazi subayının dediği gibi "Merhamet artık çok gerilerde kalmıştır."

Sophie ve Nathan'ın hayatı karmakarışıktır. Sophie tüm ailesini, çocuklarını, insanlık onurunu ve sağlığını kaybederek Amerika'ya gelmiştir ve tutunacak tek dalı, sevgilisi Nathan'dır. En çok

da çaresizce yaptığı seçimin yani oğlunu seçip kızını ölümüne yollamanın, vicdanındaki yüküne dayanamamaktadır. Zaten oğlunun izini de çoktan kaybetmiştir. Sophie sürekli olarak kabuslar görürken, aslında bir şizofren olan sevgilisi Nathan da şiddetli kıskançlık krizleri geçirmekte ve sürekli olarak, binlerce insanın öldüğü Auschwitz'de Sophie'nin nasıl olup da hayatta kalabildiğini sorgulamaktadır. Yani Sophie'ye dünyada hem cenneti hem de cehennemi yaşatmaktadır. Stingo ise bütün bunların tek şahididir. Sonunda Sophie'yi kurtarmak isteyen Stingo, onu Nathan'dan uzaklara götürür. Sophie artık Nathan'ın hakaretlerinden, kıskançlıklarından, şiddetinden kurtulmuştur. Ama Sophie, Nathan'ı çok özlemektedir ve Nathan'a geri döner. Evet bu defa seçimini kendi yapmıştır. Çünkü Nathan onun hem annesi, hem babası, hem de aşığıdır.

Aslında Nathan'ı seçmek, ölümü seçmektir ama bu defa Sophie bu seçimi bilinçli yapmıştır. Nitekim sonunda bir yatakta, fazla miktarda uyku ilacı olarak el ele ölümüne giderler. Bu dünyanın yükü artık onlara çok ağır gelmiştir.

Gerçekten hayat seçimlerimizdir. Seçimlerimizin sonuçlarına katlanırsınız, bedellerini ödersiniz ama öyle yaşanmışlıklar vardır ki seçimlerimizi bunlar belirler. Kim Nathan'a geri dönen yani ölümü seçen Sophie'yi suçlayabilir ki? Kim küçük kızını kendi elleriyle ölümüne yollamak zorunda kalan bir kadının hayata tutunmasını bekleyebilir ki? Aslında Sophie son bir gayretle Nathan'a tutunmuştu ama bu son kale de düşmüş ve artık hayata dayanma gücü kalmamıştı. Zaman zaman hepimiz kendimizi yolun sonunda hissederiz, tükenmiş hissederiz ama hayat geri çağırır bizi. Biliriz ki her şey insanlar içindir. Ölüm, tutsaklıklar, ihanetler, hastalıklar,

mutsuzluklar. Hayat 1 dakika içinde her şeyi alt üst edebilir ve tepe taklak olabiliriz. Ama yine de küllerimizden doğarız bazen Anka kuşu gibi. Çünkü biliriz ki hayat tek seferliktir ve hayatın kostümlü bir provası yoktur.

Nazım Hikmet'in dediği gibi;

**Bir gün çok bunalırsan
Denizin dibinde
Yosunlara takılmış gibi
Soluksuz**

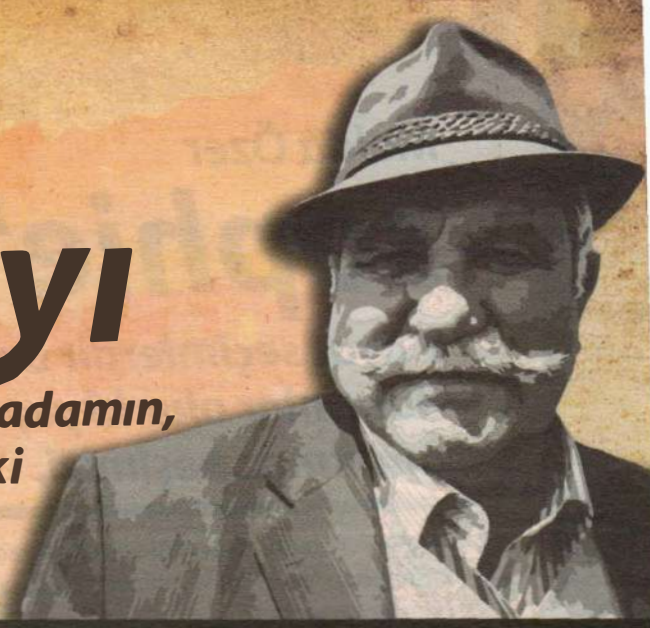
**Sakin unutma gökyüzüne bakmayı
Gökyüzü senindir
Gökyüzü herkesindir**

Ülker Sinema Şenliği Kafası

bahtı kara dayı

Hayatında hiç sinemaya gidememiş 56 yaşındaki adamın, ilk defa sinemaya gideceğine sevindiği 8 yaşındaki çırağına sevindim Bahtı Kara Dayı ile beraber.

"Belki şehre bir film gelir..."

Doğunun şirin bir nahiyesinde tanıştım Bahtı Kara Dayı ile... O küçük kasabanın tek kıraathanesinin hem işletmecisi, hem tek garsonu, hem gece bekçisiydi... Kısacası her şeyi... Selam verip, bir tabureye oturamla masama çay gelmesi arasında geçen o kısacık sürede etrafı kolaçan ettim. Zaten öyle pek kolaçan etmeye müsait bir etraf da yoktu, her şey görüldüğü kadardı: 4-5 tabure, 2-3 küçük masa...

"Bizim oğlan da bugün sinemaya gidecek" diye girdi

söze Bahtı Kara Dayı. Bir sohbet başlamak için ilginç bir seçimdi. Çevreye şaşkın bakışlarımla oranın yabancısı olduğum o kadar belliydi ki, Bahtı Kara Dayı'nın benim oraya ait olmadığını anlamaması mümkün değildi. Ama o, sanki her gün görüşüyormuşuz gibi bir samimiyetle, hem de hiç beklemediğim yerden girivermişti konuya. Bu bilgi neden böyle değerli olsun ki diye düşünmeye fırsat bulamadan devam etti Bahtı Kara Dayı; "Biz sinemaya gitmeden büyüdük. Yaş oldu 56. Hala da gitmiş değilim. Zaten bu saatten sonra ne yapayım sinemayı!? Ama bizim oğlan çok heves ediyordu. Şenlik mi ne varmış. Hayatında hiç sinema görmemiş çocukları toplayıp, götürüyorlarmış. Allah razı olsun... Sosyalik mi, sorumluluk mu neymiş. Koca adamlar bak ben zengin olmuşum keyfime bakayım demiyor da, şu küçücük yerde filme gitmeyen çocukları toplayıp da götürüyor."

Artık sohbetin ekseni belliydi. Bahtı Kara Dayı'nın ihtiyacı olan şey anlatmak ve o küçük mutluluğunu paylaşmaktı. "Hayırdır, kim sinemaya götürüyor senin oğlanı, kimmiş bunlar?" diye sordum. Anlatmaya başladı. Ama hiç ummadığım kadar eskiden girdi. Bazı insanlar böyledir, siz ne sorarsanız sorun onlar anlatmak istediklerini anlatırlar ya da anlatmak istedikleri yerden başlarlar. Yoo, ben severim öyle insanları. Bahtı Kara Dayı'yı da sevdim.

"Biz üç nesildir buralıyız. Burada büyüdük. Çemik çomak oynadık, kurt kovaladık, domuz avladık, sabanını sürdük, hasadını kaldırdık, ekinini biçtik... Tüm bunları yaparken, sinemaya, filme gitmek aklımıza gelmedi. Zaten gelseydi de gidemezdik. Burada sinema yoktu. Öyle sokakta yalın ayak başı kabak büyüdük. Bahtı Kara derler bana. Tek başıma kaldım. Bu çay ocağına bakarım. Oğlum dediğim de hasta anasına bakmaya uğraşan bir garip yetimdir. Onun bahtı benimki kadar kara değildir şükür ama benim yanımda olduğuna göre pek de parlak değildir! Gelir burada elim ayağım olur, yükümü alır. Ben de harçlığını veririm, fazlasını da veririm. Biz böyle bildik. Senin arkanı toplayan, yükünü sırtlayan insana vereceksin. Ne varsa vereceksin. Öyle garip hem çalışıyor, hem büyüyor. Mektebe de gidiyor bir yandan. Hiç sinemaya gitmemiş;

Vilayet'ten burada yaşayan çocukların listesini istemişler. Hepsini sinemaya götüreceklermiş. Bizimki duydu havalara uçtu. Ama bilmiyor ki sinema nedir! Geldi bana sordu. 'Bahtı Kara Dayı, bizi sinemaya götürüyorlar. Bu evdeki televizyondan büsbüyük bir ekran varmış. Ama hangi kanalı seyredeceğiz? Çizgi film olsa barıl! Haber izletirlerse olmaz. Yapmazlar herhalde bütün çocukları götürdüklerine göre çizgi film kanalı gösterirler, değil mi dayı?' Ne cevap vereyim, ben sinema görmemişim ki... Elbet öyledir dedim. Ne isterseniz onu seyrettirirler dedim. Olmazsa da maraza çıkarma, azıcık arkadaşların izlesin, azıcık sen izle diye tembihledim. Benim bahtım karadır. Kimsem yoktur. Onun bahtı kara olmasın..."

Hayır, o beklediğiniz soruyu sormadım. "Neden Bahtı Kara diyorlar sana dayı?" demedim. Hayatında hiç sinemaya gidememiş 56 yaşındaki adamın, ilk defa sinemaya gideceğine sevindiği 8 yaşındaki çırağına sevindim Bahtı Kara Dayı ile beraber. 23 Nisan'da, dünyada kutlanan tek çocuk bayramında, hiç sinemaya gitmemiş çocukları bulup, onları büyülmüş beyazperde ile tanıştıran adamların kim olduğunu merak ettim sadece. O merakım da fazla sürmedi. İlçe meydanının ortasında zamana meydan okuyan söğüt ağacının dibindeki kırmızı afiş zaten anlatıyordu her şeyi. **"ÜLKER Çocuk Sinema Şenliği; 23 Nisan'da tüm çocuklara 6 Süper Kahraman Filmi hediye!"** Demek hiç sinemaya gidememiş çocukları düşünen, onları erken yaşta sanatla, beyazperdeyle tanıştıran ve çocuk bayramının hakkını veren birileri vardı. Bahtı Kara Dayı'ya dönüp bir çay daha istedim. "Dayı, sen de gitsene" diyecek oldum, vazgeçtim. **Sadece hayatın olanca ağırlığıyla sırtına çullandığı bu adamın gözlerindeki mutluluğun kendinin değil, bir başkasının mutluluğu olduğunu görmek beni de çok mutlu etmişti.** Bahtı Kara Dayı'nın yaşadığı o küçük yerde yaşayan çocukların bahtı daha da aydınlık göründü gözüme. Hepsi adına, hepimiz adına sevindim. Zaten mutluluk dediğin de öyle bir şey değil miydi? Tek başına neye sevinebilirdi ki insan? Bahtı Kara Dayı'ya kalkarken sadece şunu söyledim: Sana Bahtı Kara demişler, neden bilmem. Ama hata etmişler. Sen sinemaya gidecek çırağının bahtına seviniyorsun. Ondan fazla seviniyorsun. Bunu öyle anlattın ki, ben hepinizden fazla sevindim. O çocuk o sinemaya gidebiliyorsa, ne senin, ne benim, kimsenin bahtı kara değildir. Bu memleketin bahtı kara değildir... İçine çekik gözleri ve bir kısmı dökülmüş dişleriyle gülümsedi Bahtı Kara Dayı. "Elbet değildir..." dedi. "Neden olsun ki! Biz gidemedik ama onlar gidiyor. Demek ki artık o kadar kara değildir kimsenin bahtı..."

Giray Kemer

ay tutulması gibi bir şey

Ashram'ın nesini seviyor anlamıyorum. Bana kalırsa sadece uyku tutmadığında açılıp, üçüncü şarkının sonunda da sızılacak bir müzik yapıyorlar.

Her neyse...

Yine "Il Mostro" yu açmış, o meyveli şaraplardan aldırıyordu. Böğürtlen.

O kadar tatlı şarap mı olur Allah aşkına? Pekmez gibi.

Gerçi içerken iyi de bir yandan, akıyor yani, fark ettirmiyor kendini ama ne bileyim. Şeker, sıcak, şarkı derken sızmışım. Çünkü bunların site yöneticisi emekli astsubay, muvazzaf zamanlarından kalma albayına yaranma alışkanlığından mıdır nedir kaloriferleri gece gündüz cayır cayır yaktırmadıkça rahat etmiyor. Ankara kışında donla oturuyoruz evde. Düşün...

Gözlerim kapanırken o hala oturuyordu. Sınavı varmış. Schopenhauer okuması lazımmış. Hem Schopenhauer'dan sınav yapıyorlar hem kitaplarını doğru düzgün çevirmiyorlar. Çevrileni saçma sapan basıyorlar. Memleketin akademisinin bu kadar çivisini çıkarırlarsa olacağı bu işte... Cep kitabından felsefe mi öğrenilir lan!

Büyüteçle anca görebiliyorlar yazık.

Ne diyordum? Sızmışım. Gözümü açtım. Ashram'ı susturup, yastığın serin tarafını çevirip azıcık da öbür tarafıma dönüp uykuma devam edecektim ki ancak çizgi filmlerde olabilecek garip bir şey oldu. Hani Bugs Bunny bir şey görür. Sonra işine gücüne, havuç yemeye, ona buna itlik puştluk yapmaya devam eder. Sonra birden ne olduğunu idrak eder. Şaşırır, gözleri büyür, kulakları dikilir, havucu yere düşer, geri döner falan ya... İşte aynen öyle oldu.

Gözümü yeniden açtım, gördüğüme anlam veremedim. Kapadım, bir daha açtım. Yok. Değişen bir şey olmuyordu. Hala aynı şeyi görüyordum. Hala aynı derecede şaşkındım. Gözlerimi açıp açıp kapadım. Kırıştırdım. Ovaladım. Karanlığa alışınlar diye bekledim. Yine baktım. Hala aynı görüntü. Bu sefer gece lambasını yaktım, ışıktı denedim. Gene aynı. Korka korka bir öndekine bir arkadakine dokunmaya başladım. Yine anlam veremeyip parmağımla kol boyunca ilerledim. Öndeki... Arkadaki... Tamam öndekini anladım onun yeri zaten orası da ya arkadaki?

Allah Allah, diye geçirip parmak muayeneme devam ettim. Askerde olsam bu saatte nöbetçi değiştirirken esnememeye çalışarak söyleyeceğim, ezberlediğim ve maalesef unutamadığım cümleler aklıma geldi.

Rahat! Hazır ol!

Geriye dön!

Namlu bidona!

Şarjör çıkar!

Kurma kolunu çek bağla!

Atım yatağını elle ve gözle kontrol et!

Tetik düşür!

Elle ve gözle kontrol edip duruyordum ama değişen

hiçbir şey yoktu.

Aklıma nereden geldiğini bilmediğim tüm bu sahnelerden sonra ben ne bok yemeye askere gittim de azıcık daha beklemedim ki diye düşündüm bu sefer de. Bak ne güzel bedelli çıktı. Borç harç hallederdik bir şekil...

Ne saçmalayacağımı şaşırmıştım. Zihnim iflasın eşiğindeydi.

Aklıma başkaca şeyler gelmesine geliyordu ama handiye beni çıldırtacak asıl meseleden de bir türlü kurtulamıyordum.

Kontrol etmeye devam ettim.

Uyandı.

Güldü.

- "Ne yapıyorsun" dedi?

Onu tahrik etmek için bir çeşit oyun oynadığımı sanmıştı.

Oysa ilgisi yoktu. Delirmek üzereydim. Üstelik sorusuna verebileceğim hiçbir cevap yoktu.

- Hiç, dedim.

Şaraptan herhalde diye geçirdim bu sefer de. Bildiğim gibi bira içeydim iyiydi. Bu sıcakta başkası yaramıyor. Romantizm, meyveli şarap falan derken iyice halüsinasyona bağladık. Devam etti.

- "Ne oldu ya?"

- Yok bir şey canım. Uyu sen, dedim.

"Senin iki dirseğin mi var" diyemezdim ya!

- Ben bir su içeyim.

- "Gelirken bana da getirsene" dedi.

Zaten getirecektim. Söyleyince gıcık oldum. Kalk kendin al, uşağın mı var Allah Allah, diyesim geldi. Vazgeçtim.

Hayvanlığın âlemi yoktu.

- Tabi, dedim.

- Tabi canım. Getiririm.

Banyoya gittim elime yüzüme su çarptım.

Sonra mutfağa geçtim. Küçük balkona çıktım. Ay balkona doğmuştu sanki. O kadar güzeldi ki... Yıldız yoktu. Zaten lüzum da yoktu. Rengi sanki her saniye değişiyor gibiydi. Eflatunla mavi arası, sarıyla beyaz arası, bakırla gümüş arası...

Böyle olunca ilk dördün mü oluyordu son dördün mü?

Sorular ve ayaz aklıma başıma getirmeme yetti.

Apar topar kapıyı çekip içeri girdim.

Donla balkona mı çıkılır! Biri görecektir, yöneticiye söyleyecek, gelip carlayacak, apır sapır konuşacak kızın başına iş açacağız... Her şeyi geçtim. Ayıp. Nerede yaşıyoruz değil mi ama?

Mutfak masasına oturdum. Manzarayı yarım bırakmanın burukluğuyla bir bardak su koydum.

İçerken olan biten kafamda yavaş yavaş oturmaya başladı.

Demek ki, dedim kendi kendime. Ay tutulması gibi bir şey bu. Ya da güneş tutulmasının dirseksel hali falan... Ne bileyim.

Kadının bileği, dirseğin duruşu, adamın kafası, çarşafın potu ve yorganın kavisinin belli zamanlarında belli açılarda bir araya geldiklerinde pekâlâ kadının iki dirseği varmış gibi görünebiliyor.

Olabilir yani. Çok şey yapmamak lazım.

Olayı çözmenin mutluluğuyla odaya girdim.

- Suyu getirdin mi aşkım, dedi gerinip mırıldanarak

- Haa, dedim. Su.

- Unuttum.

- Dur getireyim.

Yaprak Döner

kitap ayracı

"Gözlerimi sınıksı kapatıp hayallere dalıyordum. Şiir bilmez, kıymet bilmez, sevgi bilmez erkeklerle geçirdiğim yılların tümünü verip şeytana, bu şairle tek bir yıl geçirmek için pazarlık edebilmeyi istedim. Benim için de üç satır yazsın diye, tek bir yıla değil tek bir aya da razı olurdum belki. Benim için de üç satır..."

Ayşe Kulin / İçimde Kızıl Bir Gül Gibi

"Hayatında belirli bir düzeni ne kadar korumaya çalışırsan çalış, kendini yanlışlara, kusurlara karşı ne kadar korumak istersen iste, her zaman gözden kaçıracağın bir leke, bir hata olacaktır"

Tess Gerritsen / Cerrah

"Bildiğim tek bir şey var: Bu dünyanın ne kadar berbat bir yer olduğunu unutmak için alkol yerine onu tercih ederim"

Veronica Roth / Dört

"Böyle mi olmalıydı: İnsanın mutluluğunu oluşturan şey, aynı zamanda kederinin de kaynağı mı olmalıydı?"

Goethe / Genç Werther'in Acıları

"Saçlarını kesmene sebep olacak bir adam olmam!' diyorum sana.

Daha nasıl seveyim?"

Ahmet Batman / Bana İkimizi Anlat

"Mekan tutmak ve her akşam aynı ufukta güneşin batışını seyretmek ölümdür biraz. Ölümdür biraz hep aynı yatakta, aynı kadınla sevişerek sabaha varmak..."

Ahmet Telli / Soluk Soluğa

"Sanmak ile olmak arasındaki uçurumdan hep nefret ettim. Sanmak, içinde umutlar, düşler ve heyecanlar vaat eden çok boyutlu bir kavramken, olmak gerçeğin sert, kalın, köşeli ve katı üç boyutunu taşır yalnızca"

Buket Uzuner / Kumral Ada Mavi Tuna

"Günün birinde, sadece kötü şeyler yapmamaya çalışarak değil, iyi şeyler de yaparak geçirdiğim bir hayatımın olmasını istiyorum."

Chuck Palahniuk / Tikanma

"Çok yorgunum, ama yine de beklediğim bir şey var. İnsanın uykusunun gelmesi ve beklediği güzel bir şeyi uykuda kaybetmek istemediği için ayık kalmak zorunda olması gibi bir şey..."

Stefan Zweig / Yıldızın Parladığı Anlar

"Okulun ilk günü ilgi istemiştin Esra'dan. Silgisini ısırp ikiye bölmüş, yarısını bana vermişti. Ben de ona aşık olmaya karar vermiştim."

Emrah Serbes / Erken Kaybedenler

"Yaşamak, hayata karşı hayallerden vazgeçtiğimiz bir kaybetme biçimidir."

Mahir Ünsal Eriş / Olduğu Kadar Güzeldik

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

→ #kafamagöre

Mayıs 2015 - Sayı: 9 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi
Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Ltd. Şti.
İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık
Sorumlu Müdür: Mert Çanga - Yayın Koordinatörü: Ayça Derin Karabulut
Görsel Yönetmen: Begüm Semerci - Kapak: Hakan Arslan
Reklam: Deniz Güldal - Ulaştırma: Mehmet Akbal
Adres: Koşuyolu mah. İsmailpaşa sok. No:44 Kadıköy/İstanbul
www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafadergi.com
Tel: (0216) 428 9 888/ Baskı: A4 Grafik Matbaacılık Yayıncılık Reklam ve Bilgisayar Hizmetleri Ltd. Şti. (0212) 452 40 99 Mahmutbey Cad. Meriç Sk. No:26 Şirinevler/İst.
Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

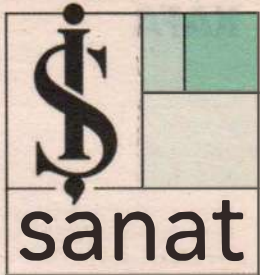
Kafa Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, esri; karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayın evi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.

mayıs'ta n'apsak?

kafası

İş Sanat
Kültür Merkezi
İş Kuleleri 34330
Levent / İSTANBUL
Tel: 0212 316 10 83
facebook/issanat
twitter/issanat

5-20

BİZ MEKTUP YAZARDIK!

Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Çağdaşlarından Mektuplar

Türk sanat ve edebiyat tarihine bıraktığı derin izlerle bugüne ulaşan Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Çağdaşları'ndan Mektuplar "Biz Mektup Yazardık" sergisi İş Sanat Kibele Galerisi'nde. Sadece ressam ve şair olarak değil; mozaik, seramik, vitray ve yazma sanatçısı, heykeltıraş, öğretmen ve yazar kimlikleriyle de sanatımıza kalıcı eserler bırakan Bedri Rahmi'nin 1930'lardan 1974'e kadar, dönemin önde gelen sanatçı, yazar, şair, siyasetçi ve işadamlarıyla yazışmalarını içeren mektuplar sanat, edebiyat ve akademik tarihimize ışık tutarken, sanatçılar arasındaki kuvvetli bağı da gözler önüne seriyor. Sergi sanat ve kültür tarihimizde eşine az rastlanır bir olay yaratmayı vaat ederken mektup ve zarflardan oluşan bu değerli koleksiyon ilk kez gün ışığına çıkıyor. 05 Mayıs - 20 Haziran 2015 - Ücretsiz

ASA

Firtınalı, mutlu, çılgın... Bunlar Asa'yı tanımlayan kelimelerden sadece birkaçı... Bu sezon dünya müziği kuşağının mayıs ayındaki konuğu olan Asa, kesinlikle son on yılda dünya müziği sahnesinde ortaya çıkan en heyecan uyandıran sanatçılardan biri. Kusursuz bir sese ve duygusal yönden özgün bir yoruma sahip sanatçı, yazdığı şarkılarda melankoli, rüya, düşünce ve yansımalar gibi hepimizin hayatına dair konularla ilgili pek çok şey anlatıyor. Özellikle melodik zarafetiyle dikkat çeken sanatçı, 2014 çıkışlı son albümü Bed of Stone ile sanatının ve duygularının tamamen kontrolünde olduğunu bir kez daha ortaya koyarken dinleyenleri de yine kendi duygu dünyasında renkli bir yolculuğa çıkarıyor. 07 Mayıs 2015 Perşembe, Saat: 20:00

8

MİLLÎ REASÜRANS'TA PARLAYAN YILDIZLAR Elfida Su Turan keman

İş Sanat'ta sezonun son parlayan yıldızı Elfida Su Turan. Keman eğitimine 2009 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Veniamin Warsawsky ile başladı. Turan'ın ulusal ve uluslararası birçok yarışmada birincilikleri bulunuyor. 08 Mayıs 2015 Cuma, Saat: 20:00 - Ücretsiz

DHAFER YOUSSEF BIRDS REQUIEM QUINTET

Dünya müziği sahnesinin en cazibe uyandıran isimlerinden biri olan Dhafer Youssef, doymak bilmeyen müzikal arayışları, bir enstrüman gibi kullandığı güçlü sesi ve bilinen türlerin ötesine taşıdığı müziğiyle tanınıyor. Sufi geleneği ve caz unsurlarını Arap lirizmiyle harmanladığı müziğine Akdeniz sıcaklığını yansıtan, özgün bir üslupla yapan Tunuslu udi, şarkıcı ve besteci, bugüne kadar imza attığı sekiz albüm ve dünya çapında yüzlerce canlı performansla müzikal yükselişini hep bir üst seviyeye çıkardı. Her albümünde bağlı olduğu geleneklerden kopmadan yeni şeyler deneyen ve oryantal, senfonik, elektronik ve caz tınılarını müziğinde buluşturarak bizlere hiç alışık olmadığımız yeni ses dünyaları sunan Youssef, güçlü sesi ve enstrümanı ile ruhumuzun müziğe doyacağı keyifli bir konser sunacak. 11 Mayıs 2015 Pazartesi, Saat: 20:00

14

yer edinen Fransız sanatçı, 21 yaşındayken Claudio Abbado tarafından Gustav Mahler Gençlik Orkestrası'nın başkemocu olarak davet edilmesinin ardından kariyer basamaklarını hızla tırmanmaya başladı. Bugün sanatçının işbirliği yaptığı göze çarpan topluluklar arasında yer alan Berlin Oda Orkestrası, aldığı Goethe ve Grand Prix du Disque gibi ödülleri ve dünyanın önde gelen salonlarında gösterdikleri performanslarla uluslararası klasik müzik arenasında kendini ön planda tutmaya devam ediyor. 14 Mayıs 2015 Perşembe, Saat: 20:00

22

KAPANIŞ GÖSTERİSİ: EVA YERBABUENA FLAMENKO TOPLULUĞU

İş Sanat 15. sezonunu Flamenko'nun süper starı Eva Yerbabuena ile noktıyor. Kurulduğu 1998 yılından beri en yüksek kalitedeki Flamenko dansını müzik ve şarkı ile sunmayı felsefe edinen Eva Yerbabuena ve Flamenko topluluğu, bugüne kadar sahnelediği sekiz ödüllü gösterisi ile dünya çapında seyircilere renkli ve özgün bir Flamenko deneyimi yaşıyor. The Guardian'ın "etkileri tekniğin ötesine uzanan vizyoner, hakim bir dansçı" yorumunda bulunduğu Eva Yerbabuena, çok daha derin ve engin bir Flamenko konseptiyle tüm dünyaya kaygılarını, arzularını, korkularını ve duygularını paylaştığı kendi dans dilini sunmayı amaçlıyor. Eva Yerbabuena, Flamenkonun en yetenekli genç sanatçılarından oluşan dinamik topluluğu ile 22 Mayıs gecesi İş Sanat'ta unutulmaz bir kapanış gösterisine imza atacak.

22 Mayıs 2015 Cuma, Saat: 20:00

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

*Biletler Biletix ve İş Sanat Ana Gişede...

YERÇEKİMLİ KARANFİL

Biliyor musun az az yaşıyorsun içimde
Oysaki seninle güzel olmak var
Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil düşüyor gibi
Bir ağaç işliyor tıkr tıkr yanımızda
Midemdi aklımdı şu kadarcık kalıyor.

Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele.

Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısıtıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz sessizce.